

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА

«_____» «_____» грудня 2023 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «МАГІСТР»**

Тема: «Організаційні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України та шляхи їх удосконалення»

Виконав: Анастасія БЕЗУГЛА

Керівник: доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

другий розділ - доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

третій розділ - доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«02» жовтня 2023 р.

ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти БЕЗУГЛОЇ Анастасії Ігорівни

1. Тема кваліфікаційної роботи «Організаційні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України та шляхи їх удосконалення» затверджена наказом ректора від __.__.2023 № ____ /ст.

2. Термін виконання роботи: з 25.09.2023 р. до 31.12. 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, податкова, статистична звітність Державної служби фінансового моніторингу України

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

1.1. Економічна сутність державного фінансового контролю

1.2. Правове регулювання державного фінансового контролю

1.3. Концептуальні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України в системі державного фінансового контролю

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

2.1. Фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України

2.2. Аналіз кошторису Державної служби фінансового моніторингу України

2.3. Оцінка виконання державних програм Державної служби фінансового моніторингу України

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

3.1. Удосконалення регламентного забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

3.2. Ризик-орієнтовані механізми діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

3.3. Розвиток програмно-цільового методу діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:
 ЛИСТ 1. Економічна сутність державного фінансового контролю;
 ЛИСТ 2. Правове регулювання державного фінансового контролю; ЛИСТ 3. Концептуальні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України в системі державного фінансового контролю; ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України. ЛИСТ 5. Аналіз кошторису Державної служби фінансового моніторингу України. ЛИСТ 6. Оцінка виконання державних програм Державної служби фінансового моніторингу України. ЛИСТ 7. Удосконалення регламентного забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України. ЛИСТ 8. Ризик-орієнтовані механізми діяльності Державної служби фінансового моніторингу України. ЛИСТ 9. Розвиток програмно-цільового методу діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	25.09.2023 – 21.10.2023	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.10.2023 – 18.11.2023	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	19.11.2023 – 13.12.2023	
4	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	14.12.2023 – 17.12.2023	
5	1. Переpletення кваліфікаційної роботи. 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	18.12.2023 – 20.12.2023	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	<u>КОНСУЛЬТАНТ</u> (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		
РОЗДІЛ 2	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		
РОЗДІЛ 3	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		

8. Дата видачі завдання: «22» вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Євген НЕСЕНЮК
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Анастасія БЕЗУГЛА
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Організаційні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України та шляхи їх удосконалення»: 75 стор., 8 рис., 21 табл., 60 літературних джерел.

Мета роботи: удосконалення організаційних засад діяльності Державної служби фінансового моніторингу України.

Об'єктом дослідження є процес управління Державною службою фінансового моніторингу України.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів організації Державної служби фінансового моніторингу України.

Методи дослідження: вертикальний і горизонтальний аналіз кошторисів та фінансової звітності, аналіз трендів, факторний аналіз, програмно-цільовий метод.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності органів державного фінансового контролю.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ЗАСАДИ, ДІЯЛЬНІСТЬ, ДЕРЖАВНА СЛУЖБА, ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ, ШЛЯХИ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	14
1.1. Економічна сутність державного фінансового контролю.....	14
1.2. Правове регулювання державного фінансового контролю.....	26
1.3. Концептуальні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України в системі державного фінансового контролю.....	39
Висновки до розділу 1.....	41
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ.....	44
2.1. Фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України	44
2.2. Аналіз кошторису Державної служби фінансового моніторингу України.....	53
2.3. Оцінка виконання державних програм Державної служби фінансового моніторингу України	55
Висновки до розділу 2.....	60
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ.....	63
3.1. Удосконалення регламентного забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України	63
3.2. Ризик-орієнтовані механізми діяльності Державної служби фінансового моніторингу України	67
3.3. Розвиток програмно-цільового методу діяльності Державної служби фінансового моніторингу України.....	74

Висновки до розділу 3.....	78
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89
ДОДАТКИ.....	100

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

FATF - Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей;

PEP (англ. *politically exposed person*) - політично відома особа (національні публічні діячі, іноземні публічні діячі та публічні діячі міжнародних організацій);

ВК/ФТ/ФЗМЗ - легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення;

Держфінмоніторинг – Державна служба фінансового моніторингу України;

ДПС – Державна податкова служба України

ДФМ - структурний підрозділ центрального апарату НБУ, до компетенції якого належать питання нагляду у сфері запобігання та протидії ВК/ФТ;

ЕПЗ - електронний платіжний засіб;

ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

ЄДРПОУ - Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України;

ЄІС - єдина інформаційної система;

ІТС - інформаційно-телекомунікаційні системи

КБВ - кінцевий бенефіціарний власник;

КЕП - кваліфікований електронний підпис;

КМУ - Кабінет Міністрів України;

КУА - компанія з управління активами;

МБРР - Міжнародний банк реконструкції та розвитку;

МВФ – Міжнародний валютний фонд;

МФО - міжнародні фінансові організації;

МФУ – Міністерство фінансів України;

НБУ - Національний банк України;

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

НОР – національна оцінка ризиків;

НПК - належна перевірка клієнта;

НПФ - недержавний пенсійний фонд;

НФГ - небанківська фінансова група;

ПВК/ФТ/ФЗМЗ - запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

ПЗНП - посилені заходи належної перевірки;

ПФМ - первинний фінансовий моніторинг;

ПФР - підрозділ фінансової розвідки;

РНБОУ – Рада з національної безпеки і оборони України;

РНОКПП - реєстраційний номер облікової картки платника податків;

СА (система автоматизації банку) - комплексна інтегрована система автоматизації процесів фінансового моніторингу, яка може складатися з кількох окремих систем або підсистем, які забезпечують функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ банку;

СБУ - Служба безпеки України;

СГД – суб'єкт господарської діяльності;

СДФМ - суб'єкт державного фінансового моніторингу;

СЕІ - система електронної ідентифікації;

СЗНП - спрощені заходи належної перевірки;

СПФМ - суб'єкт первинного фінансового моніторингу;

СУО - спеціально уповноважений орган;

СУР - система управління ризиками;

ФОН - фонд операцій з нерухомістю;

ФОП - фізична особа – підприємець;

ФУ – фінансова установа;

ФФБ - фонд фінансування будівництва.

ВСТУП

Актуальність проблеми. Створення ефективних механізмів протидії легалізації злочинних доходів, «брудних» коштів, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення в окремій країні і по всьому світові потребує формування відповідного інституціонального забезпечення, представленого міжнародними стандартами, національними нормативними актами, діяльністю спеціально уповноважених органів державної влади. В Україні вони представлені Національним банком України, Міністерством юстиції України, Міністерством цифрової трансформації України, Національним антикорупційним бюро України. Проте провідну роль у формуванні вітчизняної системи фінансового моніторингу відіграє Держфінмоніторинг як орган, уповноважений Україною на виконання функцій ПФР. Починаючи з моменту створення у 2002 році його діяльність зазнала суттєвих кількісних і якісних змін, які можна оцінити позитивно, оскільки Держфінмоніторинг перетворився з суто формального органу на національний центр, що акумулює інформацію для аналізу порогових, підозрілих, сумнівних, та інших операцій, пов'язаних з відмиванням коштів, предикатними злочинами, фінансуванням тероризму та розповсюдженням зброї масового знищення. Актуальність вибору теми кваліфікаційної роботи пов'язана з необхідністю удосконалення організації та методики управління діяльністю Державної служби фінансового моніторингу України.

Мета кваліфікаційної роботи – удосконалення організаційних засад діяльності Державної служби фінансового моніторингу України.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення наступних *завдань*:

- визначити економічну сутність державного фінансового контролю;
- узагальнити правове регулювання державного фінансового контролю;
- обґрунтувати концептуальні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України в системі державного фінансового

контролю;

сформувати фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України;

проаналізувати кошторис Державної служби фінансового моніторингу України;

провести оцінку виконання державних програм Державної служби фінансового моніторингу України;

удосконалити регламентне забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України;

обґрунтувати ризик-орієнтовані механізми діяльності Державної служби фінансового моніторингу України;

розвинути програмно-цільовий метод діяльності Державної служби фінансового моніторингу України.

Об'єкт дослідження – процес управління Державною службою фінансового моніторингу України.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів організації Державної служби фінансового моніторингу України.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: вертикальний і горизонтальний аналіз кошторисів та фінансової звітності, аналіз трендів, факторний аналіз, програмно-цільовий метод.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи. У кваліфікаційній роботі удосконалено: обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу як центрального органу виконавчої влади, визначено її міжнародно-правовий статус. На відміну від існуючих характеристик, враховано її інституціональну форму як підрозділу фінансової розвідки «адміністративного типу», міжнародні стандарти, організаційну структуру управління, включаючи Керівництво, Департаменти, Управління і провідні відділи. Визначено статус створюваних при Держфінмоніторингу постійних

або тимчасових консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, повноваження загальних зборів державних службовців, дисциплінарної комісії, тендерного комітету.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, офіційні сайти Державної служби статистики України, Державної служби фінансового моніторингу України.

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності органів державного фінансового контролю.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XIV Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (2023 р., м. Київ).

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 75 сторінках друкованого тексту, у тому числі 21 таблиця, 8 рисунків та 2 додатка на 30 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 60 найменувань, який подано на 7 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:

1. Козлова В.О., Безугла А.І., Шуляк К.В., Організація діяльності Державної служби фінансового моніторингу України в системі економічного контролю. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. №3. С. 101-109. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-3-14>

2. Козлова В.О., Безугла А.І., Шуляк К.В. Фінансові механізми протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, тероризму,

розповсюдження зброї масового знищення та шляхи їх удосконалення. *Матер. XIV Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика»* (23 листоп. 2023 р., м. Київ). К.: НАУ, 2023. С.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

1.1. Економічна сутність державного фінансового контролю

Положення про здійснення банками фінансового моніторингу розроблено відповідно до положень Законів України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «ПВК/ФТ». Відповідно до нього банківські установи мають вживати заходи з належної перевірки, виявлення фактів належності клієнтів до політично значущих осіб, членів їх сімей, переоцінки ризику ділових відносин з ними. Банківські установи зобов'язані звітувати до СУО щодо порогових фінансових операцій політично значущих та пов'язаних із ними осіб, членів їх сімей. Банк має організувати внутрішньобанківську систему ВК/ФТ/ФЗМЗ та проведення ПФМ з метою: виконання вимог національного та міжнародного законодавства; запобігання використанню послуг та продуктів банку для проведення клієнтами фінансових операцій з метою ВК/ФТ/ФЗМЗ. Для реалізації зазначеної мети банку необхідно вжити такі заходи: призначення відповідального працівника у сфері ВК/ФТ/ФЗМЗ на рівні керівництва; створення окремого структурного підрозділу з ВК/ФТ/ФЗМЗ, очолюваного відповідальним працівником банку; забезпечення функціонування СУР ВК/ФТ/ФЗМЗ; розробка та затвердження відповідних внутрішніх документів з питань ВК/ФТ/ФЗМЗ в необхідному обсязі; забезпечення функціонування на постійній основі колегіального органу щодо розгляду проблемних та актуальних питань внутрішньобанківської системи ВК/ФТ/ФЗМЗ; формування для цього необхідного обсягу фінансових ресурсів; створення умов для достатньої інформованості та обізнаності голови, членів ради і правління банку щодо їх обов'язків у сфері ПВК/ФТ/ФЗМЗ, а також щодо притаманних ризик-профілю банку ризиків ВК/ФТ/ФЗМЗ; забезпечення належної СУР у контексті

запобігання використанню послуг банку з метою ВК/ФТ/ФЗМЗ; розподілення функцій з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ між трьома лініями захисту; вдосконалення внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ шляхом своєчасного виявлення внутрішнім аудитом проблемних питань та ознак неналежної СУР; створення нових продуктів/послуг, каналів продажу, технологій з метою належної оцінки притаманних їм ризиків ВК/ФТ/ФЗМЗ; здійснення на постійній основі проведення навчальних заходів з метою розуміння працівниками банку, залучених до проведення ПФМ, покладених на них обов'язків; перевірка їх бездоганної ділової репутації; створення дієвої системи та порядку розгляду ескалації підозр та проблемних питань у сфері ПВК/ФТ; виконання обов'язків СПФМ (виявлення відповідних фінансових операцій, замороження активів, унеможливлення проведення операцій особами з переліку терористів); своєчасне виявлення операцій, що підлягають фінансовому моніторингу; оперативний інформаційний обмін з СУО; здійснення заходів з НПК в частині розуміння діяльності клієнта, мети та характеру ділових відносин з ним, формування ризик-профілю на основі аналізу джерел походження коштів клієнта, оперативного виявлення незвичайної поведінки та їх підозрілих фінансових операцій; документування дій та фіксація подій, що стосуються виконання обов'язків СПФМ; збереження документів, інформації, що стосується виконання обов'язків СПФМ; надання відповідей на запити НБУ щодо підтвердження виконання вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ; розробка і реалізація заходів із удосконалення внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ/ФЗМЗ. Голова правління банку має забезпечити належну організацію внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ/ФЗМЗ, за що несе персональну відповідальність. Об'єктами внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ/ФЗМЗ є: моніторинг ділових відносин з клієнтами і пропозиції щодо відмови у їх продовженні, встановлення клієнту певного рівня ризику, виявлена підозріла діяльність клієнтів та пропозиції щодо мінімізації ризиків ВК/ФТ, моніторинг змін у законодавстві України та оперативне оновлення внутрішніх документів,

планів заходів банку з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ; оцінка нових банківських продуктів/послуг та притаманних їм ризиків ВК/ФТ; проведення навчальних заходів для працівників банку та їх агентів, обслуговування *PEPs* та встановлення ділових відносин з ними; контроль дотримання банківською установою вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ/ФЗМЗ. Правління банку може делегувати розгляд питань у цій сфері спеціально створеному окремому комітету з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ, очолюваному Головою правління або відповідальним працівником банку. Його персональний склад формується з керівників підрозділів фронт-офісу, бек-офісу, юридичної служби, ризик-менеджменту, секретаря тощо. Комітет з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ має збиратися на засідання не рідше раз на квартал, а його керівник щонайменше раз на рік - звітувати раді банку щодо: стану ризик-профілю банку; результатів функціонування внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ/ФЗМЗ; підсумків проведення ПФМ; заходів зі зниження ризиків ВК/ФТ; організації навчання у сфері ПВК/ФТ/ФЗМЗ і підвищення кваліфікації працівників банків та їх агентів.

У разі реорганізації банківських установ їх правонаступники мають забезпечити виконання вимог законодавства України щодо зберігання наявної до початку процесів реорганізації інформації щодо: виконання вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ/ФЗМЗ, результатів НПК, фінансових операції клієнтів, повідомлень СУО у випадках, передбачених законодавством про ПВК/ФТ. Для забезпечення таємниці фінансового моніторингу та іншої конфіденційної інформації структурний підрозділ із ПВК/ФТ/ФЗМЗ має розташовуватися в окремому приміщенні, а його діяльність має унормовуватися внутрішніми регламентами банку.

Дотримання банківською установою вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ/ФЗМЗ, достатність вжитих нею заходів для забезпечення функціонування належної СУР ВК/ФТ/ФЗМЗ, ефективність запровадженої в банківській установі СА для виконання нею обов'язків СПФМ, є об'єктами перевірок підрозділу внутрішнього аудиту банку у рамках ризик-

орієнтованого підходу. Вони мають оформлятися звітами, висновками та пропозиціями і супроводжуватися контролем підрозділу внутрішнього аудиту за усуненням виявлених порушень. План заходів із усунення виявлених недоліків та порушень законодавства з питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ з метою мінімізації ризиків та профілактики порушень у майбутньому має бути розробленим не пізніше 15 робочих днів з дати затвердження керівними органами банку аудиторського звіту з зазначенням конкретних термінів їх реалізації. Електронна версія аудиторських звітів, висновків та пропозицій після їх затвердження подається банківською установою разом із планів зменшення ризиків та супровідним листом до ДФМ НБУ не пізніше, ніж на 20-ий робочий день за умов дотримання гарантованості доставки та конфіденційності. Пропозиції та зауваження до плану зменшення ризиків з питань ПВК/ФТ, виказані НБУ, є обов'язковими для врахування та виконання банківською установою. У разі неналежної якості поданих банківською установою матеріалів НБУ може ставити на порядок денний питання про невідповідність ділової репутації керівника підрозділу внутрішнього аудиту, його звільнення, або усунення від посади, що ним обіймається.

Вимогами до СА в частині управління ризиками ВК/ФТ/ФЗМЗ є: можливість замороження активів клієнтів за наявності законних підстав; ведення їх анкет в електронному вигляді та відповідних реєстрів повідомлень банку; розкриття інформації про діяльність банку як СПФМ; своєчасний і надійний інформаційний обмін із СУО; протоколювання початку та завершення роботи користувачів у системі із захистом від модифікації із зазначенням часу з точністю до секунди; надійність систем захисту, резервного копіювання та зберігання інформації; оперативне розпізнавання індикаторів підозрілості фінансових операцій клієнтів, виявлення притаманних критеріїв ризику ВК/ФТ/ФЗМЗ на основі постійного моніторингу; актуалізація інформації про ділові відносини з клієнтами; забезпечення інформування уповноважених працівників банку про виявлені відхилення з урахуванням їх критичної важливості і визначення

пріоритетності повідомлень; підтримка процедур ескалації підозр працівниками банку; використання відповідних алгоритмів і сценаріїв для оперативного опрацювання великого обсягу даних щодо клієнтів та їх фінансових операцій; безперервність внутрішнього контролю за виконанням банківськими працівниками обов'язків з питань ПВК/ФТ та ефективності витрачання банківських ресурсів на виконання завдань та обов'язків СПФМ.

Банківські групи та банківські установи мають розробити окремі внутрішні документи у вигляді політики з питань ПВК/ФТ. Основні її засади розробляються радою банку і доводяться до відома правління банку та/або Голови комітету з питань ПВК/ФТ для подальшої деталізації у частині таких питань: розробка внутрішньобанківських положень щодо організації систем ПВК/ФТ, ПФМ, управління ризиками ВК/ФТ/ФЗМЗ; визначення ризик-апетиту банку у сфері ПВК/ФТ із диференціацією за окремими видами діяльності та типами клієнтів, що прийняті на обслуговування; унормування побудови трьох-лінійної системи захисту у сфері ПВК/ФТ та розподілу обов'язків, прав, функціоналу між банківськими працівниками; забезпечення ефективності функціонування внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ та проведення відповідних навчальних заходів. Обов'язковою умовою до змісту внутрішніх банківських документів є: унормування ризик-орієнтованих процедур, порядку, організації та функціонування внутрішньобанківських систем ПВК/ФТ, ПФМ, управління ризиками ВК/ФТ/ФЗМЗ.

Додаток 21 Положення про здійснення банками фінансового моніторингу містить форму Листа-повідомлення про замороження/розмороження активів (Додаток А), атрибутами якого є відомості про: банк, який надає інформацію; про особу, активи якої заморожені/розморожені; про заморожені/розморожені активи. У Додатку 22 Положення наведено Приклад схематичного зображення структури власності клієнта - юридичної особи (Додаток Б). У Додатку 23 Положення наведено Анкету клієнта - юридичної особи – резидента (Додаток В), яка містить 34 критерія. У Додатку 24 Положення наведено Анкету клієнта - юридичної

особи - нерезидента (трасту або іншого подібного правового утворення) (Додаток Д), яка також містить 34 критерія. У Додатку 25 Положення наведено Анкету клієнта - представництва юридичної особи – нерезидента (Додаток Є), яка містить 43 критерія. У Додатку 26 Положення наведено Анкету клієнта - фізичної особи (Додаток Ж), яка містить 31 критерій. У Додатку 27 Положення наведено Анкету клієнта - фізичної особи-підприємця (Додаток З), яка містить 30 критеріїв. У Додатку 28 Положення наведено Анкету клієнта - фінансової установи-нерезидента-кореспондента (Додаток І), яка містить 35 критеріїв. У Додатку 29 Положення наведено Анкету відповідального працівника банку (Додаток Й), яка містить такі розділи: інформація про відповідального працівника банку, відомості про професійну діяльність, його відносини з іншими особами, оцінка реальних або потенційних конфліктів інтересів.

Правовою основою врегулювання питань ПВК/ФТ/ФЗМЗ є відповідний Закон України, нормативно-правові акти НБУ, Міністерства фінансів України, рекомендації FATF, Базельського комітету з банківського нагляду, підсумки оцінки ризик-профілю на національному та банківському рівнях, рекомендації СУО. Установи, які є учасниками банківської групи, можуть керуватися документами з питань ПВК/ФТ материнського банку.

Розробка та реалізація внутрішніх документів банку з питань ПВК/ФТ ґрунтується на таких основних принципах (рис. 1.1). Обов'язковими реквізитами документів банку з питань ПВК/ФТ є: визначення відповідальних підрозділів та працівників, розподіл обов'язків між ними, актуалізація даних про клієнтів, порядок дій щодо їх ідентифікації та верифікації, моніторингу ділових відносин та фінансових операцій, визначення КБВ, *PEPs*, формування ризик-профілів банків та клієнтів; виявлення критеріїв ризику ВК/ФТ та індикаторів підозрілості фінансових операцій; упорядкування ведення електронної анкети клієнта, встановлення кореспондентських відносин з іноземною фінансовою установою, дій щодо відмови банку від встановлення, підтримання, розірвання ділових відносин із клієнтами та контрагентами; виявлення розбіжностей між інформацією про КБВ у ЄДР та отриманої за

результатами здійснення НПК. У частині ПВК/ФТ/ФЗМЗ банківська установа має забезпечувати належну систему управління на основі ризик-орієнтованого підходу, пропорційного характеру та масштабу її діяльності.

- 1 • належна організація внутрішньобанківських систем ПВК/ФТ, ПФМ, управління ризиками ВК/ФТ
- 2 • ризик-орієнтований підхід за процедурами ПВК/ФТ
- 3 • контроль дотримання банківською установою нормативно-правових вимог у сфері ПВК/ФТ
- 4 • урахування диференціальних особливостей діяльності банківської установи за видами та напрямками
- 5 • залучення банківських працівників до реалізації процедур ПВК/ФТ у рамках системи запровадження її культури
- 6 • чіткий розподіл обов'язків та повноважень між органами управління та структурними підрозділами банківської установи у сфері ПВК/ФТ
- 7 • реалізація внутрішнього банківського контролю на засадах «вища посада - більші повноваження та відповідальність»
- 8 • наявність чітких інструкцій для банківських працівників під час здійснення процедур ПВК/ФТ
- 9 • дотримання таємниці фінансового моніторингу, конфіденційності інформації щодо обміну з СУО, у тому числі у частині фінансових операцій клієнтів
- 10 • конфіденційність змісту внутрішніх банківських документів з питань ПВК/ФТ
- 11 • конфіденційність інформації про клієнтів, їх фінансові операції і рахунки
- 12 • упередження участі працівників банку у ВК/ФТ

Рис. 1.1. – Принципи розробки та реалізації внутрішніх документів банку з питань ПВК/ФТ

Джерело: власна розробка

Його принципами є: виявлення, ідентифікація, оцінка ризик-профілю банку та його клієнтів, своєчасне розроблення заходів із їх мінімізації. Процес використання ризик-орієнтованого підходу має бути чітко задокументованим для демонстрації його сутності, обґрунтованості прийняття рішень банківською установою, уникнення де-рискінгу як протилежного підходу, що не сприяє фінансовій інклюзії.

Основними етапами оцінки ризиків ВК/ФТ/ФЗМЗ є: по-перше, формування ризик-профілю банку; ідентифікація ризиків, притаманних діяльності банку; аналіз заходів банківської установи для зниження ризиків; прийняття ризик-апетиту; по-друге, формування ризик-профілю клієнта в частині: а) первинного ризику ділових відносин; аналіз заходів для зниження ризику ВК/ФТ/ФЗМЗ до прийняттого рівня в межах ризик-апетиту банку; б) залишкового ризику ділових відносин (після завершення фінансових операції з клієнтом).

При формуванні ризик-профілю банківської установи враховуються такі фактори: характер, територія та масштаб діяльності; перелік продуктів та послуг; види клієнтів та їх ризик-профіль; географічне розташування контрагентів; канали збуту банківських послуг; наявність і характер санкцій, які до неї застосовані; інші значущі фактори, пов'язані з діяльністю банку.

При аналізі ризиків ПВК/ФТ портфеля банківських продуктів та послуг мають враховуватися такі фактори: по-перше, можливість його використання для маскуванню незаконного походження коштів та здійснення операцій від імені третіх осіб, їх переказу на фінансування діяльності терористів та компаній-оболонок; по-друге, можливості здійснення операції з контрагентами/бізнес-сегментом із підвищеними ризиками у сфері ВК/ФТ; по-третє, цільова сегментація у розрізі клієнтів; по-четверте, особлива увага до ризиків використання новітніх банківських технологій та віддаленого

встановлення ділових відносин із клієнтом; по-п'яте, наявність комунікацій та обміну інформації між агентами – СПФМ; по-шосте, врахування географічних критеріїв ризику відповідно до рекомендацій *FATF*, а також держав, які здійснюють збройну агресію проти нашої країни у тлумаченні Закону України «Про оборону України».

При визначенні ризик-апетитів банківська установа поділяє всі ризики у сфері ПВК/ФТ на такі групи: готові до прийняття; можливість прийняття після вжиття заходів з їх мінімізації; неприйнятні для банку. Ризик-профіль банку затверджується Радою банку та доводиться для його подальшого виконання до відома правління і відповідального працівника банку. Для оцінки ризиків ділових відносин із клієнтом або проведення фінансових операцій без них банківська установа може використовувати скорингову ризик-модель за визначеними критеріями ризиків. Шкала для класифікації їх рівнів має містити низький, середній, високий та неприйнятно високий рівні ризику. Окрім статичних, ураховуються додаткові критерії рівні ризику: істотне збільшення, великі обсяги, регулярність. Високий ризик ВК/ФТ профілю клієнту привласнюється у разі: здійснення ним певних видів діяльності (фіктивної; у сфері віртуальних активів; фінансових операцій із особами, які мають реєстрацію, місце проживання або місцезнаходження в державі, що не виконують рекомендації *FATF*); наявності підозри про здійснення операцій ВК/ФТ, інших злочинів, належності до компаній-оболонок. Неприйнятно високий ризик ВК/ФТ профілю клієнту привласнюється у разі: підтвердження підозр щодо здійснення ним операцій ВК/ФТ, інших злочинів, виконання функцій компаній-оболонок тощо. Низький ризик ВК/ФТ профілю клієнту привласнюється у разі: переважного здійснення ним фінансових операцій із виплати заробітної плати, соціальних виплат, пенсій, стипендій, оплати комунальних послуг, іншої звичайної діяльності населення, ведення законної господарської діяльності тощо.

Банк має здійснювати постійну актуалізацію ризик-профіль за таких обставин: по-перше, власного (зміна бізнес-моделі, впровадження принципово

нових продуктів або послуг - не рідше одного разу на рік); по-друге, (клієнта - виявлення нових критеріїв ризику - не рідше одного разу на квартал).

Систематизацію заходів з управління ризиками ВК/ФТ представлено на (рис. 1.2).

Рис. 1.2 – Систематизація заходів з управління ризиками ВК/ФТ

Джерело: власна розробка

НБУ може вимагати від банківських установ надання інформації про стан залишкових ризиків відносин із клієнтами у сфері ПВК/ФТ та обґрунтованість їх знаходження у межах ризик-апетиту банку на основі ризик-орієнтованого підходу. Існують певні особливості в управлінні ризиками у межах банківської групи, яка має розробити та впровадити єдині правила з питань ПВК/ФТ для усіх учасників банківської групи, окрім небанківських фінансових установ, які можуть бути особливими.

Єдині правила з питань ПВК/ФТ банківської групи мають містити: опис організаційної структури; ідентифікацію учасників групової системи відповідно до напрямів їх діяльності; умови забезпечення конфіденційності інформації між членами банківської групи. Основні принципи розробки та ефективної реалізації єдиних правил із питань ПВК/ФТ банківської групи представлені на рис. 1.3:

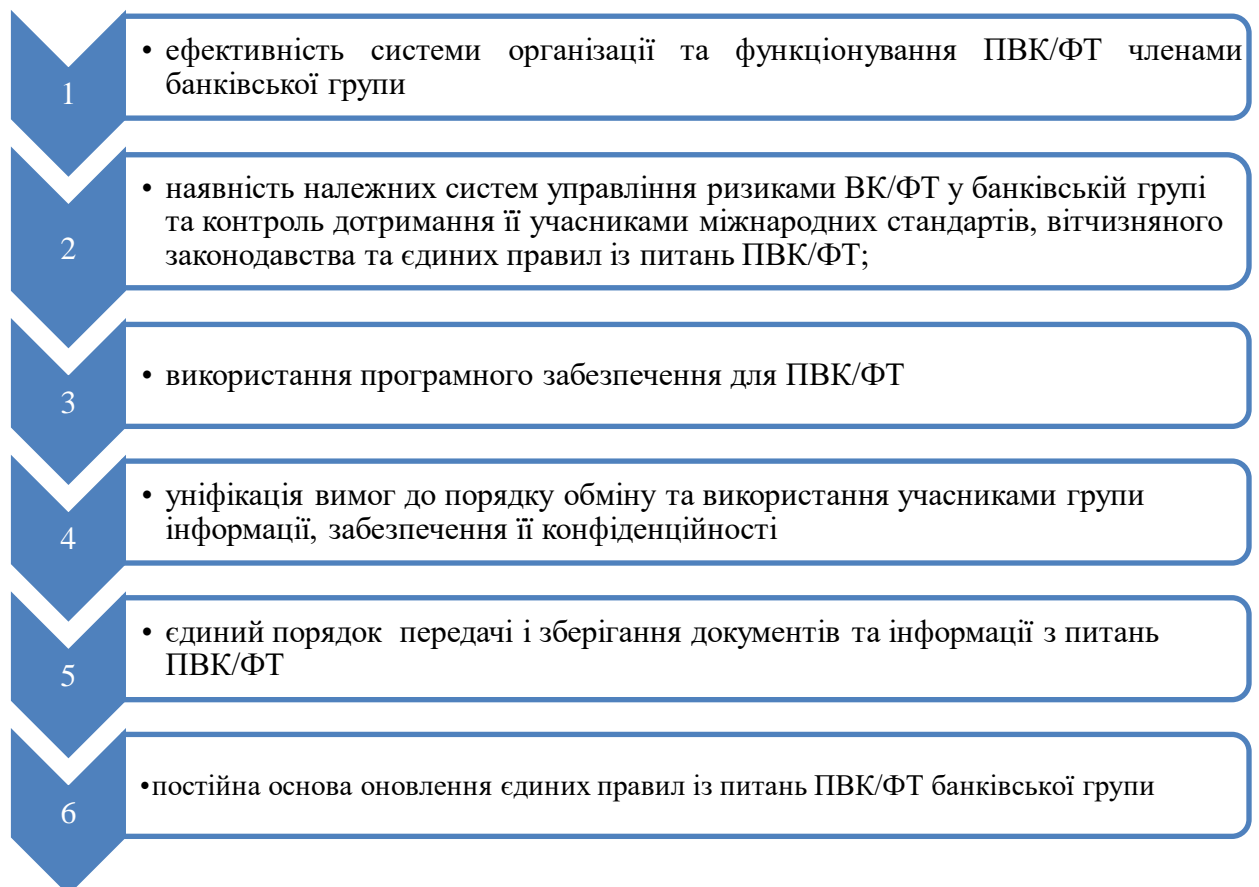

Рис. 1.3 - Основні принципи розробки та ефективної реалізації єдиних правил із питань ПВК/ФТ банківської групи

Джерело: власна розробка

Банк зобов'язаний здійснювати НПК заходами ідентифікації та верифікації, встановлення КБВ, оцінки ризику ділових відносин та фінансових операції з клієнтом. Для розуміння їх мети та характеру банк на основі ризик-орієнтованого підходу має з'ясувати: вид діяльності клієнта - юридичної особи, ФОП, її зміст та масштаб; соціальний стан клієнта - фізичної особи, розмір її доходів; вид банківських послуг/продуктів, попит на які виявляє клієнт; планований обсяг фінансових операцій клієнта у банку.

Ретельний аналіз банком інформації про клієнта проводиться з метою виявлення критеріїв ризику. У разі виникнення підозр, що потенційний клієнт є компанією-оболонкою, банк зобов'язаний отримати та проаналізувати фінансову звітність, підтверджену незалежним зовнішнім аудитом, та додаткові документи, що підтверджують: фактичний рух товарів, надання послуг, виконання робіт; ведення господарської діяльності основними контрагентами клієнта; сплату податку на прибуток; найм осіб на умовах трудового договору або договору про надання послуг аутсорсингу, до посадових обов'язків яких належить організація та забезпечення здійснення господарської діяльності; наявність власних та орендованих виробничих/офісних приміщень, інших активів, що забезпечують ведення відповідного виду господарської діяльності тощо. У разі відмови потенційного клієнта надати необхідні документи банк установлює йому неприйнятно високий ризик і вживає ПЗНП щодо інших клієнтів, які є його контрагентами.

Натомість процедури НПК спрощуються для холдингових компаній та корпоративних підприємств, структура власності яких є прозорою і дає змогу визначити КБВ, а зміст господарської діяльності - повністю зрозумілою для банку.

За умови виявлення підозрілих фінансових операцій або діяльності клієнта банк має переоцінити рівень ризику ділових відносин із ним та вжити

ПЗНП у разі присвоєння високого рівня ризику. Періодичність актуалізації даних про клієнта залежить від рівня ризику ділових відносин із ним. Вона має проводитися не рідше одного разу: на рік – за високими ризиками; на три роки – за середніми; на п'ять років - в інших випадках. Додатковими підставами для актуалізацію даних про клієнта є: суттєві зміни у його діяльності в частині КБВ, керівника, місцезнаходження; втрати легітимності поданих документів, у т.ч. ідентифікаційних; встановлення факту належності до РЕР. Інші підстави проведення актуалізації даних про клієнта мають прописуватися у внутрішніх регламентах банку з питань ПВК/ФТ.

Інструментами актуалізації даних про клієнта є: дистанційне обслуговування, електронна пошта із використанням КЕП, телефонний зв'язок, діяльність кол-центру в межах технічних можливостей банку, які мають забезпечити збереження відповідних записів та файлів.

У договорах про банківське обслуговування мають бути прописані: обов'язки з інформування клієнтом банку про настання суттєвих змін у його діяльності; процедури отримання зазначених даних; право та порядок закриття рахунку клієнта на вимогу банку.

НПК здійснюється за допомогою електронних анкет клієнтів, які мають належним чином формуватися, зберігатися і містити результати щодо ризику ділових відносин та фінансових операцій із зазначенням дат здійснення оцінки/переоцінки, а також висновки банку. Внесення банком інформації до анкети має надходити з офіційних, надійних та інших джерел та підтверджуватися наявними відповідними документами. Анкета клієнта має бути сформована під час установа ділових відносин із ним, але до проведення першої фінансової операції. Паперова форма анкети клієнта має відповідати її електронній версії, а справа клієнта може формуватися та зберігатися в електронному вигляді.

1.2. Правове регулювання державного фінансового контролю

Наказом Міністерства юстиції України від 17.06.2022 № 2522/5 унормовано питання формування адміністративної звітності ним як суб'єктом державного фінансового моніторингу у сфері ПВК/ФТ за формою звітності № 1-фінмон (річна). Звіт за цією формою мають подавати до 11 числа після звітного періоду суб'єкти ПФМ - адвокатські бюро, адвокатські об'єднання, адвокати, нотаріуси, суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги. Міжрегіональні управління Міністерства юстиції України в особі начальників до 21 числа після звітного періоду мають забезпечити збір, обробку та подання зведеного звіту за формою звітності № 1-фінмон (річна). Консолідований звіт складається Міністерством юстиції України.

Звіт за формою № 1-фінмон (річна) формується у вигляді електронних документів у форматі Excel (Word) і складається з трьох розділів, які містять показники діяльності: 1) СПФМ у сфері ПВК/ФТ; 2) Міністерства юстиції України у сфері ПВК/ФТ; 3) Міністерства юстиції України у міжнародному співробітництві у сфері ПВК/ФТ. Відповідальним за заповнення та подання Міністерством юстиції України звіту за формою № 1-фінмон (річна) є структурний підрозділ його апарату, що здійснює нагляд у сфері ПВК/ФТ за діяльністю СПФМ.

Рішенням НКЦПФР від 11.03.2021 № 176 затверджено Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює зазначений орган. До СПФМ відносять: професійних учасників організованих товарних ринків; установи накопичувального пенсійного забезпечення; управителі ФОН та ФФБ; професійні учасники ринків капіталу (крім банків), включаючи Центральний депозитарій цінних паперів. КУА є СПФМ у відношенні корпоративних фондів, які є її клієнтами, та НПФ. У останніх організація та проведення ПФМ здійснюється адміністратором НПФ, з яким укладено відповідний договір.

СПФМ у сфері належної його організації та проведення має вжити такі заходи:

- призначити відповідального працівника;
- забезпечити функціонування СУР легалізації ВК/ФТ/ФЗМЗ;
- розробити та затвердити внутрішні документи з питань ПВК/ФТ;
- забезпечити достатні ресурси для функціонування внутрішньої системи ПВК/ФТ;
- забезпечити достатню інформованість та обізнаність керівництва СПФМ, відповідального працівника щодо їхніх обов'язків;
- організувати систему внутрішнього аудиту (контролю) з питань ПВК/ФТ;
- проводити навчальні заходи для працівників СПФМ, агентів та їх працівників для формування належних компетенцій;
- контролювати наявність бездоганної ділової репутації в усіх працівників СПФМ;
- належно документувати та фіксувати події щодо виконання обов'язків СПФМ, забезпечувати зберігання всіх документів, даних, інформації тощо.

СПФМ може прийняти рішення, оформлене розпорядчим документом керівника або уповноваженої особи, про самостійне проведення відокремленими підрозділами, які є окремими юридичними особами, реєстрації фінансових операцій та подання інформації про них до Держфінмоніторингу. Зазначені відокремлені підрозділи СПФМ мають стати на облік у Держфінмоніторингу як суб'єкти ПФМ у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Відповідальний працівник СПФМ очолює та координує внутрішню систему ПВК/ФТ і призначається на посаду на рівні керівництва за основним місцем роботи за умови бездоганної ділової репутації та відповідності таким кваліфікаційним вимогам: вільне володіння державною мовою; знання законодавства України у сфері ПВК/ФТ; наявність вищої освіти, досвіду роботи не менше одного року у відповідній сфері діяльності, а також сертифікату на право вчинення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

Відповідальний працівник є незалежним у своїй діяльності, підзвітним тільки керівнику СПФМ. Він здійснює свої повноваження на підставі посадової інструкції, факт ознайомлення з якої має бути засвідчений підписом, і зобов'язаний не рідше одного разу на місяць складати звіти про виявлені фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, та вжиті заходи щодо ПВК/ФТ. Звіти мають складатися у письмовій формі і містити інформацію щодо: замороження активів; зупинення фінансових операцій; відмов від встановлення (підтримання) ділових відносин; вжитих заходів щодо розробки та застосування Правил та програми здійснення фінансового моніторингу; результатів проведених перевірок підрозділів або працівників; підготовки персоналу. Відповідальний працівник має право доступу до всіх приміщень, засобів телекомунікації, інформації, документів, баз даних, архівів СПФМ незалежно від поєднання видів професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

СПФМ повинен мати Правила фінансового моніторингу і Програму його здійснення, які мають розроблятися відповідальним працівником з урахуванням національної та міжнародної оцінки ризиків ВК/ФТ. Правила є окремим єдиним внутрішнім документом, що визначає порядок та умови здійснення заходів, спрямованих на ПВК/ФТ. Програма має розкривати план організаційних заходів для проведення фінансового моніторингу.

Оновлення внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу має здійснюватися СПФМ постійно, але не пізніше трьох місяців з дня набрання чинності змінами до законодавства з питань ПВК/ФТ.

Працівники СПФМ мають дотримуватись Правил та Програми. Правила є документом з обмеженим доступом, а Програма містить порядок доступу до них, підготовки персоналу, конкретні заходи з термінами їх виконання та визначенням відповідальних осіб.

Правила фінансового моніторингу СПФМ мають містити такі розділи: запровадження ризик-орієнтованого підходу; здійснення заходів належної перевірки; критерії ризиків ВК/ФТ; опис внутрішньої системи, заходів щодо

запобігання розголошенню інформації, що подається до Держфінмоніторингу, процедур з управління ризиками; перелік прав та обов'язків відповідального працівника; порядок виявлення *PEPs*, віддаленого встановлення ділових відносин та належної перевірки клієнта від третіх осіб, відмови від встановлення ділових відносин з клієнтом або від проведення фінансової операції, вчинення дій щодо направлення запитів до органів державної влади, замороження активів, збору і зберігання документів щодо здійснення заходів НПК, зупинення фінансових операцій, надання на запит Держфінмоніторингу іншої інформації, проведення внутрішніх перевірок діяльності, у т.ч. відокремлених підрозділів, заходи з інформування СПФМ НКЦПФР.

Небанківська фінансова група, щодо якої НКЦПФР здійснює нагляд на консолідованій основі, має розробляти та впроваджувати єдині правила фінансового моніторингу. СПФМ - учасник групи має використовувати у своїй діяльності внутрішні документи з питань ПВК/ФТ, розроблені та затверджені головною (материнською) компанією.

На додаток до загальних вимог Правила фінансового моніторингу НФГ мають містити таку інформацію: опис організаційної структури; вимоги до порядку НПК та використання її результатів у межах НФГ; загальні засади здійснення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу; порядок обігу інформації між членами НФГ та забезпечення її конфіденційності; вимоги до програмного забезпечення для моніторингу та аналізу ділових відносин та фінансових операцій; опис заходів СПФМ, що входять до НФГ, у рамках забезпечення належного функціонування СУР у сфері ПВК/ФТ; порядок зберігання документів з питань фінансового моніторингу.

Правила фінансового моніторингу НФГ мають постійно оновлюватися з за результатами оцінки ризиків, виявлення недоліків, притаманних діяльності СПФМ, а також змін у законодавстві України у сфері ПВК/ФТ (не пізніше трьох місяців із дня набрання їх чинності).

Адміністратори НПФ можуть укладати договори з фізичними особами про надання агентських послуг із фінансового моніторингу. Окремим додатком до Програми фінансового моніторингу має бути Порядок підготовки персоналу СПФМ та агентів адміністраторів НПФ, який включає в себе графіки проведення освітньо-практичних заходів із визначенням термінів їх виконання (періодичність заходів - не рідше одного разу на рік). Напрямами навчальних заходів є: вітчизняне та міжнародне законодавство з питань ПВК/ФТ (рекомендації *FATF*, директиви ЄС, конвенції), типологія відмивання коштів, внутрішні документи з питань ПФМ, провідний досвід щодо виявлення фінансових операцій – об'єктів фінансового моніторингу; заходи щодо верифікації клієнтів, здійснення моніторингу ділових відносин із ним, а також перевірки отриманої інформації; теоретичні засади функціонування СУР у сфері ПВК/ФТ, визначення критеріїв ризику та практичне їх використання для оцінки ризиків.

СПФМ зобов'язаний здійснювати НПК, завданням якої є встановлення: кінцевого бенефіціарного власника клієнта, належності до *PEPs*, до неприбуткових організацій, до номінальних утримувачів. СПФМ має проаналізувати: фінансовий стан клієнта, зміст його діяльності, мету та характер майбутніх ділових відносин із клієнтом.

Джерелом ідентифікації та верифікації клієнтів СПФМ є офіційні документи; інформація, отримана з інших джерел (бази даних сервіс-провайдерів, публічні джерела даних у мережі Інтернет, офіційні сайти органів державного і місцевого управління, у т.ч. Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування), яка має бути задокументована та засвідчена підписом відповідальної особи. Особиста присутність фізичної особи має бути задокументована під час здійснення верифікації одним із таких способів: паперові копії з оригіналу паспорта; електронні копії з оригіналу ідентифікаційного документа; зчитування ідентифікаційних даних із ID-картки; фотофіксація особи з власним ідентифікаційним документом;

отримання електронної копії е-паспорта, сформованого інструментами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг із накладенням кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»).

Якщо під час НПК встановлено належність клієнта до неприбуткової організації, СПФМ повинен отримати дозвіл керівника на встановлення ділових відносин з таким клієнтом; вжити заходи для з'ясування джерел походження коштів і капіталу з урахуванням типологічних досліджень та результатів НОР; зафіксувати отриману інформацію та забезпечити її зберігання.

У разі НПК - іноземної фінансової установи, з якою встановлюються кореспондентські відносини, метою збору інформації суб'єктом ПФМ – Центральним депозитарієм ЦП і депозитарною установою є підтвердження/спростування того, що вона є банком-оболонкою та/або підтримує кореспондентські відносини з банком-оболонкою. Підставами для підозри суб'єкта ПФМ іноземній фінансовій установі є: зміст її діяльності; наявність дозволу/ліцензії/авторизації, відповідних виробничих/офісних приміщень, інших активів для ведення відповідного виду діяльності в країні реєстрації, застосування заходів впливу з боку органу, що здійснює державне регулювання та нагляд у сфері ПВК/ФТ.

Адміністратор НПФ має здійснювати ідентифікацію та верифікацію особи, яка укладає пенсійний контракт на користь третьої особи, під час пред'явлення нею до НПФ першої вимоги або вираження іншим способом наміру отримати належні їй пенсійні кошти та /або відповідні послуги. Обов'язковою вимогою до змісту пенсійного контракту є наявність: ідентифікаційних даних учасника НПФ у системі його персоніфікованого обліку, РНОКПП. Під час НПК має бути здійснена фотофіксація особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінками з фото власника.

Положення про здійснення установами фінансового моніторингу затверджено Постановою Правління НБУ від 28.07.2020 № 107. Воно поширюється на страховиків, перестраховиків, брокерів, кредитні спілки,

ломбарди, платіжні організації, інші фінансові установи та інші установи, які надають платіжні послуги.

ФУ має застосовувати ризик-орієнтований підхід, пропорційний характеру та масштабу її діяльності, на постійній основі та забезпечувати виявлення, ідентифікацію, оцінку всіх наявних та потенційних ризиків ВК/ФТ, притаманних ризик-профілю її та клієнтів, а також розробляти своєчасні заходи з їх мінімізації. ФУ має документувати процес застосування ризик-орієнтованого підходу для демонстрації його сутності та обґрунтування прийняття рішення під час його застосування і утримуватися від необґрунтованого застосування де-рискінгу як такого, що суперечить ризик-орієнтованому підходу та перешкоджає фінансовій інклюзії.

Основними етапами ризик-орієнтованого підходу є такі:

1. Етап 1 - оцінка ризик-профілю ФУ: виявлення ризиків ВК/ФТ/ФЗМЗ та їх аналіз; оцінка заходів, що вживаються для зниження (мінімізації) ризиків ВК/ФТ/ФЗМЗ; затвердження ризик-апетиту (прийняттого рівня ризику) ФУ у сфері ПВК/ФТ. При цьому враховуються такі фактори: характер та масштаб діяльності ФУ; джерела фінансування, продукти та послуги, що надаються ФУ, особливості їх цільового використання, цільовий сегмент для реалізації; види клієнтів та їх ризик-профіль; географічне розташування держави, ФУ та їх клієнтів; канали/способи надання (отримання) послуг; характеристика контрагентів за операціями з активами; ризики впроваджених новітніх технологій; використання інформації інших СПФМ; наявність / відсутність санкцій тощо. Географічні критерії ризику ФУ пов'язані з такими факторами: а) територіями, що мають стратегічні недоліки у сфері ПВК/ФТ, не виконують рекомендації FATF, або мають відношення до держав – агресорів, що здійснюють, або підтримують збройну агресію проти України; б) місцезнаходженням ФУ (материнської компанії, дочірніх установ, філій, представництв); в) географія надання ФУ своїх продуктів та/або послуг. Критерії ризиків визначаються ФУ самостійно з урахуванням критеріїв НБУ, вимог СУО, результатів НОР зі встановленням їх пріоритетності /значущості.

2. Етап 2 - оцінка ризик-профілю клієнта в частині: ділових відносин або фінансових операцій ФУ без їх встановлення; наявних заходів з управління ризиками ВК/ФТ у межах ризик-апетиту у сфері ПВК/ФТ. Оцінка ризику ділових відносин із клієнтами може проводитися ФУ: а) на груповій основі за відповідними категоріями на основі чітко визначених параметрів (соціальний статус, споживання однакових видів послуг, обсягу фінансових операцій) зі створенням одного групового ризик-профілю; б) на індивідуальній основі (для клієнтів із певним рівнем ризику, встановленим для його ризик-профілю), що потребує забезпечення постійного моніторингу ділових відносин, або фінансових операцій без їх встановлення.

Ризик-апетит у сфері ПВК/ФТ визначається ФУ з урахуванням таких груп ризиків: готові до прийняття; готові до прийняття після вжиття певних заходів з управління ними (мінімізації); неприйнятних для установ.

ФУ має враховувати наявність ефективних заходів і необхідних ресурсів для управління відповідними ризиками, а також має право встановити обмеження у своїй діяльності щодо обслуговування клієнтів та проведення певних типів операцій. Оцінка ризик-профілю ФУ має проводитися не рідше одного разу на рік, розглядатися і затверджуватися відповідним рішенням її виконавчого органу.

Оцінка ризик-профілю ФУ здійснюється за власними ризик-моделями (у т.ч. скоринговими) на підставі самостійно сформованої інформаційної бази. Вона є підставою для розробки критеріїв оцінки ризику ділових відносин із клієнтами, або фінансових операцій без їх встановлення, заходів з управління ризиками ВК/ФТ. Класифікаційна шкала має обов'язково містити високий та неприйнятно високий рівні ризику, а критерії ризику мають містити кількісні характеристики динаміки і статичні - «істотне збільшення», «великі обсяги», «регулярність» тощо.

Виявлення і встановлення відповідних критеріїв ризику ґрунтується на алгоритмах, що містять кількісні та/або якісні характеристики, що стосуються ділових відносин або фінансових операцій клієнта. Підставою для

встановлення високого ризику є: діяльність клієнта у сфері віртуальних активів; здійснення ним фіктивної діяльності; підозра про здійснення ними злочинів, операцій ВК/ФТ; належність клієнтів до компаній-оболонок; здійснення зовнішньоекономічних операцій із контрагентами з переліку країн, не виконуючих рекомендацій *FATF*; належність до категорії *PEPs*.

Підставою для встановлення неприйнятно високого ризику операцій із клієнтами на підставі вивчення їх підозрілої діяльності є: обґрунтовані підозри про злочини, здійснення ними операцій ВК/ФТ, віднесення до компаній-оболонок тощо. Підставою для встановлення низького рівня ризику ВК/ФТ операцій із клієнтами є: обмеження їх оплатою комунальних послуг, проведенням іншої звичайної діяльності населення.

ФУ має постійно підтримувати в актуальному стані ризик-профілі, підставою для їх перегляду є у частині: власного - зміна бізнес-моделі, упровадження нових продуктів або послуг (не рідше одного разу на рік); клієнта: виявлення нових критеріїв ризику (протягом 15 днів). Перелік клієнтів із встановленими/переоціненими ФУ рівнями ризику має вестися на постійній основі в електронному вигляді з зазначенням таких дат: здійснення оцінки; здійснення переоцінки; виявлення належності до категорії *PEP*.

Заходами ФУ з управління ризиками ВК/ФТ є: чіткий розподіл обов'язків між відповідальними працівниками; виявлення притаманних новим продуктам / послугам потенційних ризиків ВК/ФТ; лімітування використання окремих послуг / продуктів; диверсифікація підходів з отримання дозволу на ділові відносини та фінансової операції з клієнтом; забезпечення їх моніторингу; здійснення НПК за принципом «знай свого клієнта»; пріоритет моніторингу ділових відносин з клієнтами високого рівня ризику; інформування керівництва ФУ про виявлені ризики ВК/ФТ на постійній та регулярній основі, вжиття заходів із їх зниження; забезпечення розуміння працівниками обов'язків у сфері ВК/ФТ, у тому числі шляхом проведення навчальних заходів.

ФУ має регулярно актуалізувати свій ризик-профіль (не рідше одного разу на рік); визначати заходи із застосування ризик-орієнтованого підходу у внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ; переглядати їх для забезпечення достатності й ефективності управління ризиками ВК/ФТ. ФУ має обґрунтувати свій підхід до використання спрощених або посиленних процедур НПК клієнта, документувати їх для демонстрації відповідності вимогам законодавства України з питань ПВК/ФТ.

Ознаками належної СУР ВК/ФТ/ФЗМЗ ФУ є.

- здійснення комплексної оцінки/переоцінки та документування їх результатів відповідно до ризик-профілю ФУ;

- регулярний моніторинг, контроль ризиків ВК/ФТ та підтримання ризик-профілю ФУ для їх мінімізації;

- належне розуміння ФУ ризиків ВК/ФТ та застосування ризик-орієнтованого підходу до їх виявлення, вжиття ефективних пропорційних заходів для їх мінімізації;

- адекватність застосування спрощених та посиленних методів НПК залежно від ступеня ризику ділових та/або фінансових відносин із ними;

- своєчасне і оперативне вжиття дієвих заходів для мінімізації до прийняттого рівня виявлених ризиків ВК/ФТ;

- застосування превентивних заходів (у т.ч. моніторингу ділових та/або фінансових операцій клієнтів) для запобігання/унеможливлення чи вчинення злочинів, у т.ч. багаторазового проведення фінансових операцій у великих розмірах із підозрою використання для ВК/ФТ;

- наявність ефективних систем у сфері ПВК/ФТ: а) внутрішнього контролю з питань фінансового моніторингу; б) ескалації підозр у сфері ПВК/ФТ, що забезпечує своєчасний та дієвий порядок їх розгляду та інформування; в) виявлення *PEPs* і вжиття до них ФУ додаткових заходів відповідно до діючого законодавства; виявлення КБВ клієнтів;

- своєчасне виявлення внутрішнім аудитом проблем та недоліків у внутрішній системі контролю ФУ та СУР ВК/ФТ;

- забезпечення ФУ належного документування дій працівників та фіксації подій, пов'язаних із виконання нею функцій СПФМ.

Порядок проведення стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в апараті Державної служби фінансового моніторингу України розроблено відповідно до частини дев'ятої статті 48 Закону України «Про державну службу». Його розроблено з метою ознайомлення з функціонуванням Держфінмоніторингу, а також набуття практичного досвіду молоді в частині виконання завдань та обов'язків державного службовця у зазначеній структурі. Стажування молоді здійснюється відповідно до графіка, у час, вільний від навчання (роботи), його тривалість становить до шести місяців і визначається обсягом завдань стажистів та / або завантаженістю потенційного керівника стажування. Ініціатива стажування молоді в Держфінмоніторингу виходить від його Голови та заступників, керівників закладів вищої освіти, молодіжних громадських формувань, також можлива самоініціатива молоді. Інформування про оголошення стажування відбувається на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу у розділі «Стажування». На період його проведення за стажистом закріплюється відповідальна особа з числа керівників Держфінмоніторингу, його структурних підрозділів, головних спеціалістів тощо. Кандидати для проходження стажування (віком до 35 років) мають відповідати таким вимогам: мати громадянство України та освітній ступінь не нижче молодшого бакалавра; вільно володіти українською мовою,

Порядок проведення стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в апараті Державної служби фінансового моніторингу передбачає проведення анкетування кандидата на проходження стажування (Додаток М), містить вимогу до заяви на проходження стажування (Додаток Н) та індивідуального плану стажування (Додаток О). Результати проходження стажування оформляються довідкою (Додаток П).

Наказ про проходження стажування готується Службою управління персоналом Держфінмоніторингу і має визначати: строки і графік його проходження, керівника, місце проходження. Зміст стажування визначається індивідуальним планом, затвердженим керівником. До обов'язків служби управління персоналом Держфінмоніторингу у перший день проходження стажування відноситься: ознайомлення стажиста з наказом; надання йому інформації про організаційну структуру Держфінмоніторингу, відповідний структурний підрозділ, ознайомлення стажиста з положенням про нього і правилами внутрішнього службового розпорядку. До обов'язків стажиста відноситься: складання індивідуального плану стажування; виконання визначених у ньому завдань; дотримання правил внутрішнього службового розпорядку, пожежної безпеки, етики та культури поведінки. До обов'язків керівника стажування відноситься: затвердження індивідуального плану, контроль його виконання, забезпечення необхідних умов ознайомлення з організацією діяльності структурного підрозділу, проведення інструктажів з охорони праці та пожежної безпеки, залучення до підготовки документів та їх проектів (за виключенням тих, що містять інформацію з обмеженим доступом). Підставою для припинення стажування молоді, що не перебуває на посадах державної служби, в апараті Держфінмоніторингу є: порушення діючого Порядку проведення, а також власне бажання стажиста. Відповідне рішення оформлюється наказом Держфінмоніторингу.

Результатом стажування є складання підсумкового звіту у довільній формі про виконання визначених індивідуальним планом завдань стажування, засвідчений власним підписом, та надає його на розгляд керівнику стажування. Критеріями успішності проходження стажування є: виставлення стажеру оцінки керівником, в саме: негативно, задовільно, відмінно. Обов'язком служби управління персоналом Держфінмоніторингу є збереження документів про проходження стажування без оплати стажисту та керівникові.

1.3. Концептуальні засади діяльності Державної служби фінансового моніторингу України в системі державного фінансового контролю

Питання розвитку національної системи державного фінансового моніторингу знаходиться у центрі уваги багатьох учених. Кузьмінська О. Е. визначає її зміст як сукупність форм, методів й засобів централізованої цілеспрямованої діяльності держави в антилегалізаційній сфері із використанням інструментарію стратегічного планування, програмування та прогнозування [5, с. 38]. Методи державного фінансового моніторингу класифіковано за трьома групами: по-перше, прямого і непрямого економічного регулювання; по-друге, правового регулювання - прийняття базового Закону України «ПВК/ФТ/ФЗМЗ» (далі – протидія і запобігання) [6] та приведення діючої нормативно-правової бази у відповідність до його положень; по-третє, адміністративне регулювання.

Абесінова О. К. акцентує увагу на внутрішніх факторах розвитку Держфінмоніторингу [7, с. 135], зокрема в частині ефективної організація системи мотивації персоналу, яка має заохочувати до повнішого розкриття їх професійного потенціалу задля досягнення конгруентності потреб державної організації в ефективних службовцях та особистих цілей працівника – задоволення від цікавої професійної діяльності. Тому мотиваційна стратегія має мінімізувати внутрішні ризики і стати складовою Програми стратегічного розвитку Держфінмоніторингу на період до 2024 року [8]. Його адміністративно-правовий статус є сукупністю визначених законодавством прав та обов'язків, які має та яких зобов'язаний дотримуватись Держфінмоніторинг, виступаючи стороною в адміністративних правовідносинах щодо запобігання й протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Легеза Є. О., Белов Д. М. [9, с. 54] пропонує мінімізувати вплив Міністерства фінансів України на формування особового складу Держфінмоніторингу для підвищення рівня

його незалежності в прийнятті відповідних рішень, а також надати цій службі право звертатись із прямими запитами щодо отримання інформації до НБУ, а також зобов'язати первинних суб'єктів державного фінансового моніторингу подавати до Держфінмоніторингу звітність щодо розпочатих проваджень у справах про адміністративні правопорушення, передбачених ст.ст. 166-9, 188-34 Кодексу України про адміністративні правопорушення, оскарження прийнятих рішень та результатів судового розгляду. Аналогічної думки щодо необхідності запровадження механізмів спільного забезпечення повідомлення й ведення зазначеної звітності за встановленою формою відповідно до нормативних актів дотримуються Приймаченко Д. В., Легеза Є. О. [10, с. 38]. Мігус І. П., Андрієнко В. М., Молодецький С. С., Бліхар М. М. [11, с. 273] розглядають методику прогнозування банкрутства та протидії рейдерству як інструменти державного моніторингу стану фінансової безпеки України.

Наказом МФУ від 02.08. 2021 № 440 затверджено Принципи опрацювання одержаної від суб'єктів ПФМ інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, та критерії проведення аналізу таких операцій. Вони призначені для організації внутрішнього документообороту Держфінмоніторингу, акумулювання, опрацювання одержаної інформації, проведення її операційного та стратегічного аналізу.

Основними принципами опрацювання одержаної від СПФМ інформації є: повнота, послідовність, своєчасність та об'єктивність; збереження та захист інформації; контроль її опрацювання працівниками, їх незалежність; пріоритизація та категорійність обробки; впровадження ризик-орієнтовного підходу; формування єдиної державної інформаційної системи та всебічне використання інформації із неї з у сфері ПВК/ФТ.

Критеріями проведення операційного аналізу фінансових операцій (діяльності) працівниками Держфінмоніторингу є: економічний сенс та мета; вид активу або форми розрахунку, сума, відповідність задекларованим доходам, характеру, змісту, сфері діяльності учасників (КБВ); їх місцезнаходження, місце проживання або перебування; зв'язки учасників із

PEPs; предмет угоди, а також фінансові інструменти, коментарі та інша додаткова інформація, отримана від СПФМ.

Критеріями проведення стратегічного аналізу фінансових операцій (діяльності) працівниками Держфінмоніторингу є: тенденції, типології, повторюваність процесів, які пов'язані з ВК/ФТ; область впливу чи розташування явища ВК/ФТ, пов'язаних загроз та вразливостей; рух активів задіяних у ВК/ФТ; тип використовуваних операцій (діяльності) учасників, залучених у схемах ВК/ФТ; діяльність пов'язаних учасників фінансових операцій, які використовують професійні мережі ВК/ФТ.

Джерелами інформації, одержаної від СПФМ, яку працівники Держфінмоніторингу опрацьовують, є:

1) дані державних, правоохоронних та розвідувальних органів, підрозділів фінансової розвідки про підозру у ВК/ФТ, здійсненні кримінального правопорушення, що не стосується ВК/ФТ;

2) дані про причетність фінансової операції або сукупності пов'язаних між собою фінансових операцій до ВК/ФТ; до кримінального правопорушення, що не стосується ВК/ФТ;

3) дані про застосування міжнародних, спеціальних економічних санкцій та інших обмежувальних заходів відносно учасників фінансової операції (діяльності), КБВ, їх активів;

4) розбіжності між відомостями про КБВ клієнта, які містяться в ЄДРПОУ, а також результатах здійснення СПФМ НПК;

5) відмова від встановлення (підтримання) ділових відносин учасників із СПФМ, проведення фінансової операції.

Висновки до розділу 1

1. Виконано ретроспективний історичний аналіз становлення Держфінмоніторингу. Показано, що його еволюція супроводжувалася розширенням виконуваних функцій і збільшенням інституціональної

незалежності. Проте виклики сучасності потребують збільшення останньої і незалежності від Міністерства фінансів України.

2. Узагальнено наднаціональні документи у сфері запобігання і протидії: Рекомендації *FATF*, Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинних шляхом, та про фінансування тероризму, ратифікована Україною у 2010 році; національні документи - Закон України «ПВК/ФТ», Положення про Державну службу фінансового моніторингу України та Регламент її роботи.

3. Узагальнено обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу як центрального органу виконавчої влади, визначено її міжнародно-правовий статус. За інституціональною формою в категоріях міжнародних стандартів вона є підрозділом фінансової розвідки «адміністративного типу».

4. Охарактеризовано організаційну структуру управління Держфінмоніторингу, включаючи Керівництво, Департаменти, Управління і провідні відділи, узагальнено їх функції. Визначено статус створюваних при ній постійних або тимчасових консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, повноваження загальних зборів державних службовців, дисциплінарної комісії, тендерного комітету.

5. Визначено бюджетний статус Держфінмоніторингу як розпорядника бюджетних коштів третього рівня у системі мережі головного розпорядника коштів Міністерства фінансів України. Показано, що у 2022 році у розрізі бюджетних програм та окремих статей витрат основна питома вага бюджетних асигнувань приходить на КПКВ 3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу» (більше 95,78% за загальним фондом), решта припадає на програму КПКВ 3509020, що стосується перепідготовки та підвищення кваліфікації. У структурі бюджетних асигнувань за економічними видатками найбільша питома вага приходить на оплату праці (більше 57%).

6. Надано оцінку діяльності Держфінмоніторингу з впровадження ризико-орієнтованої системи запобігання та протидії відповідно до

Рекомендацій *FATF*. Охарактеризовано призначення, порядок і етапи здійснення НОР. Ідентифіковано основні ризики і загрози системи національної системи фінансового моніторингу, а також узагальнено заходи уряду, спрямовані на їх зниження. Напрямами удосконалення діяльності Держфінмоніторингу є: посилення уваги до транскордонних ризиків, ризиків діяльності неприбуткових організацій та різних типів юридичних осіб; збільшення обсягу інформаційних джерел і покращення якості статистичної бази; концентрація уваги на ризиках, спричинених фіктивним підприємництвом, тіншовою економікою та використанням готівки в господарському обороті.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України

Діяльність Держфінмоніторингу розпочалася у 2002 році у складі Міністерства фінансів України у статусі Державного департаменту фінансового моніторингу, який у 2005 році став центральним органом виконавчої влади, а у 2006 році отримав власну символіку, затверджену Указом Президента України від 15.06.2006 № 526/2006 [12].

Наднаціональними документами у сфері запобігання і протидії є Міжнародні Стандарти (29 Рекомендацій) Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей - *Financial Action Task Force (FATF)* та Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (далі - Конвенція). Її ратифікація у 2010 році шляхом прийняття відповідного Закону України [13] поклала на Україну зобов'язання створити та забезпечити функціонування ПФР, інституціональною формою якої є Держфінмоніторинг як різновид фінансової розвідки «адміністративного типу».

Закон України [6] та Положення про Державну службу фінансового моніторингу України [14] регламентує обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу. Його діяльність спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України і зводиться до виконання таких функцій:

- розробка пропозицій щодо формування державної політики у сфері запобігання і протидії, внесення їх на розгляд Міністра фінансів України і реалізація після затвердження;

- проведення операційного і стратегічного аналізу на основі збору і обробки інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції тощо;
- забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи у сфері запобігання і протидії;
- проведення НОР;
- взаємодія та інформаційний обмін з органами державного управління, іншими учасниками національної системи фінансового моніторингу та компетентними органами іноземних держав та у сфері запобігання і протидії, зокрема зі 150 ПФР інших країн;
- співпраця з міжнародними організаціями з питань запобігання і протидії, забезпечення представництва України в них, зокрема, це *FATF* і Егмонтська група ПФР, Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму - *Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL)*, Європейський Союз, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація Об'єднаних Націй тощо. Експерти Держфінмоніторингу на постійній основі беруть участь у Пленарних засіданнях Комітету MONEYVAL.

Основним завданням Держфінмоніторингу є отримання від суб'єктів ПФМ повідомлення про підозрілі фінансові операції, їх опрацювання, узагальнення матеріалів і передача її у разі наявності підозр щодо відмивання коштів чи фінансування тероризму правоохоронним і розвідувальним органам України. Підвищення кваліфікації спеціалістів національної системи фінансового моніторингу забезпечується Державним закладом післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу».

На рис. 2.1 наведено динаміку навчання осіб в Академії фінансового моніторингу. Протягом 2018-2020 років вона зросла з 2007 осіб до 2761 особи, а до кінця 2022 року скоротилася до 1939 осіб. Стабільне зростання демонстрував державний сектор протягом 2018-2022 років – із 600 до 979 осіб.

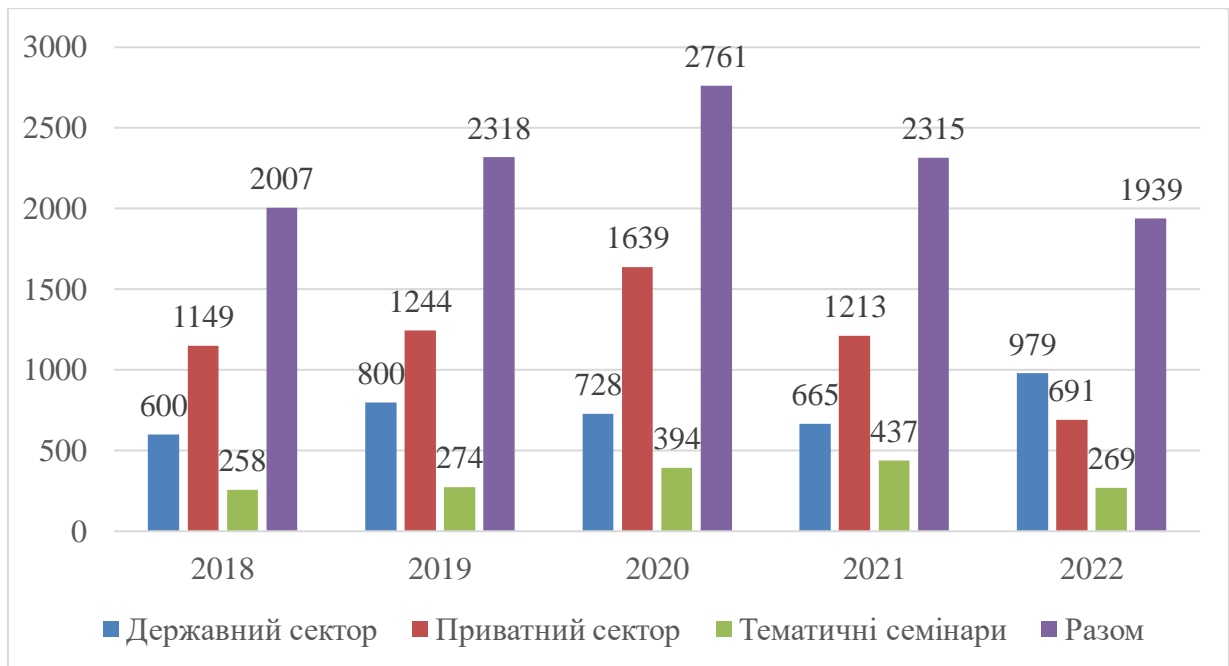

Рис. 2.1 - Динаміка навчання осіб в Академії фінансового моніторингу.

Джерело: власні розрахунки

Приватний сектор демонстрував зростання протягом 2018-2020 років – із 1149 осіб до 1639 осіб, а до кінця 2022 року скорочення склало до 691 особи. Число осіб, залучених до тематичних семінарів, є найменшим і на початок і кінець періоду змінилося незначно – із 258 до 269 осіб із найбільшим значенням 437 осіб у 2021 році.

Відомчі заохочувальні відзнаки за особисті досягнення у професійній діяльності працівників Держфінмоніторингу встановлені Наказом Міністерства фінансів України [15]. Порядок організації діяльності Держфінмоніторингу, її дорадчих органів, самостійних структурних підрозділів, підприємств, установ, організацій, що входять до сфери її управління, здійснення повноважень зазначених суб'єктів встановлює організаційно-розпорядчий акт - Регламент роботи.

Організація діяльності Держфінмоніторингу (рис. 2.2) здійснюється за двома такими основними напрямками: перше - планування роботи за визначеними Міністром МФУ пріоритетами діяльності. на наступний рік з метою забезпечення послідовної та узгодженої діяльності з реалізації державної політики у сфері ПВК/ФТ.

СТРУКТУРА Державної служби фінансового моніторингу України

Рис. 2.2 – Організація діяльності Держфінмоніторингу

Джерело: <https://fju.gov.ua/pages/pro-sluzhbu/zagalni-vidomosti/struktura/sxema-strukturi-derzhfinmonitoringu.html>

Плани мають містити заходи, спрямовані на реалізацію пріоритетів діяльності, шляхи їх реалізації, вказівку на відповідальні особи, терміни виконання; друге - організація роботи з виконання перспективних (річних), піврічних, поточних (квартальних) планів; щоквартальний моніторинг і звітування про виконання планів роботи.

Керівництво Держфінмоніторингу очолює Голова, який має першого заступника і заступника, які призначаються на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України. В організаційній структурі Держфінмоніторингу найбільше значення відіграють такі підрозділи, виконуючи наступні функції:

1. Департамент фінансових розслідувань - збір, обробка, операційний і стратегічний аналіз інформації про фінансові операції; дослідження методів та узагальнення схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення на основі врахування провідного світового досвіду; аналіз ризиків; взаємодія з правоохоронними та розвідувальними органами з питань супроводження узагальнених матеріалів.

2. Департамент координації системи фінансового моніторингу – розробка і внесення на розгляд Міністра фінансів України пропозицій щодо формування державної політики у сфері запобігання та протидії; налагодження співпраці, взаємодії, координації та інформаційного обміну з учасниками національної системи фінансового моніторингу; проведення НОР легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму.

3. Департамент інформаційних технологій – забезпечення функціонування ЄІС у сфері запобігання та протидії, забезпечення її функціонування та розвитку; збір та обробка інформації; забезпечення захисту інформації в ЄІС; налагодження співробітництва, взаємодії та інформаційного обміну з органами державної влади, компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями в межах своєї компетенції.

4. Юридичне управління - організація правової роботи, спрямована на неухильне додержання, правильне використання нормативно-правових актів працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків; участь у розробці та реалізації загальної правової політики Держфінмоніторингу; представлення її інтересів в судах під час розгляду справ.

5. Управління міжнародного співробітництва - сприяння організації і взаємодії з відповідними органами іноземних держав для обміну досвідом та інформацією в частині запобігання та протидії; забезпечення співробітництва з *MONEYVAL*, *FATF* та іншими міжнародними організаціями; сприяння укладанню міжнародних договорів міжвідомчого характеру з відповідними органами інших держав з питань співробітництва у сфері запобігання та протидії; забезпечення представництва України в міжнародних установах та організаціях з питань запобігання та протидії.

6. Управління планування, виконання бюджету, бухгалтерського обліку та роботи з персоналом - середньострокове бюджетне планування діяльності, розробка фінансових показників до проекту Державного бюджету України на наступний рік та державних програм, пов'язаних з діяльністю Держфінмоніторингу; проведення аналізу ефективності використання бюджетних коштів; організація управління об'єктами державної власності; ведення бухгалтерського обліку та контролю за здійсненням; реалізація політики у сфері державної служби та роботи з персоналом; організаційна робота з кадрового менеджменту; задоволення потреби в кваліфікованих кадрах та їх ефективне використання; забезпечення розвитку персоналу, заохочення його до службової кар'єри, організація їх навчання; документальне оформлення проходження державної служби та трудових відносин.

7. Сектор режиму та безпеки - обмежений доступ осіб до секретної інформації, її технічний захист, запобігання розголошенню, виявлення та закриття каналів (просочення) витоку; охорона державної таємниці;

запровадження режиму секретності під час проведення всіх видів секретних робіт; організація та ведення секретного діловодства; контроль стану режиму секретності в Держфінмоніторингу; організація обліку та зберігання засобів криптографічного захисту конфіденційної інформації.

8. Управління контролю та адміністративно-господарської роботи - організація та забезпечення функціонування системи внутрішнього і зовнішнього документообігу та документів обмеженого доступу; встановлення єдиного порядку роботи з документами, контролю за їх виконанням; контроль за виконавською дисципліною в самостійних структурних підрозділах; організація та забезпечення дотримання порядку надання публічної інформації (облік, систематизація та контроль щодо задоволення запиту) про діяльність Держфінмоніторингу; організація роботи відомчого архіву; управління об'єктами державної власності та майном.

9. Відділ аналітичного забезпечення роботи керівництва – організація роботи Голови та керівництва; підготовка аналітичних, інформаційних, довідкових та інших матеріалів, а також підготовка проектів наказів і доручень Голови та керівництва з питань.

10. Головний спеціаліст з питань проведення внутрішнього аудиту - надає об'єктивні і незалежні висновків та рекомендації щодо функціонування системи управління та внутрішнього контролю, а також щодо її удосконалення; запобігання фактам незаконного, неефективного, нерезультативного використання бюджетних коштів, а також виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності.

Спільним Наказом Міністерства фінансів України та Міністерства внутрішніх справ України від 14.07.2021 № 395/535 затверджено Порядок надання Держфінанмоніторингом Національній поліції України узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів та отримання Держфінанмоніторингом інформації про хід їх розгляду [63]. Інформація, якою здійснюється обмін, має обмежений доступ і має бути захищена, розголошення відомостей досудового розслідування є недопустимим. Національна поліція України має призначати

уповноважених працівників для взаємодії з Держфінмоніторингом у ВК/ФТ/ФЗМЗ на постійній основі.

Держфінмоніторинг надає Національній поліції України матеріали відповідно до підслідності щодо фінансових операцій, пов'язаних з ВК/ФТ/ФЗМЗ; фінансових операцій або клієнтів, пов'язаних із вчиненням кримінального правопорушення, що не стосується ВК/ФТ/ФЗМЗ. Інформація про узагальнені (додаткові узагальнені) матеріали є таємницею фінансового моніторингу. Вона структурується таким чином: зміст; преамбула; описові розділи (інформація про фінансові операції та їх учасників), резюме; мотивований висновок; додатки.

Джерелом інформації для формування Держфінмоніторингом узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів є документи, отримані від Національної поліції України: про підозрілі фінансові операції, пов'язані з ВК/ФТ/ФЗМЗ; про вчинення іншого кримінального правопорушення щодо якого ведеться досудове розслідування; про пов'язані особи під санкціями.

У рамках перевірки раніше надісланих узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів Національна поліція України може надсилати до Держфінмоніторингу запити, які мають бути розглянуті протягом 30 календарних днів.

Держфінмоніторинг може використовувати інформацію (у тому числі з обмеженим доступом), отриману від Національної поліції України (за наявності письмового дозволу), для звернення до підрозділу фінансової розвідки іноземної держави, щодо фінансових операцій та кримінальних проваджень. У запиті необхідно зазначити: умови, обмеження та цілі використання, оприлюднення інформації, розкриття джерела її одержання та подальшої передачі. Національна поліція України має право використовувати отриману інформацію тільки на цілі, зазначені підрозділом фінансової розвідки іноземної держави, без права її розголошення, передачі, використання у судових, адміністративних цілях, слідчих діях, запитах про міжнародну правову допомогу тощо.

Експертна комісія Держфінмоніторингу приймає рішення про достатність узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів для передачі до Національної поліції України. На засідання комісії можуть запрошуватися її представники, які мають право: ознайомлюватися зі стислими описами проектів матеріалів (таблицями та схемами фінансових операцій); висловлювати думку щодо достатності підстав для передачі матеріалів до правоохоронних органів, обсягу і терміну їх доопрацювання у разі необхідності; інформувати про стан розгляду Національною поліцією України раніше переданих матеріалів; отримувати копії узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів.

Узагальнені (додаткові узагальнені) матеріали направляються до Національної поліції України в одному примірнику протягом п'яти робочих днів із дня прийняття експертною комісією відповідного рішення разом із супровідним листом, у якому міститься така інформація: реєстраційний номер матеріалів, додатки, дата закінчення строку зупинення фінансових операцій; перелік раніше направлених матеріалів.

Отримані від Держфінмоніторингу матеріали Національна поліція України не має права передавати будь-кому, вони мають бути використані у межах її компетенції для потреб досудового розслідування та оперативно-розшукової діяльності. Протягом п'яти робочих днів з дня реєстрації матеріалів відомості щодо дати і номерів надаються Держфінмоніторингу, у т.ч. у частині рішень про внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань та попередньої правової кваліфікації кримінального правопорушення.

Після прийняття рішення Національною поліцією України за результатами розгляду матеріалів протягом п'яти робочих днів вона має надати Держфінмоніторингу відповідну інформацію за переліком відомостей. Також подається повідомлення щодо прийнятого процесуального рішення за встановленою формою щодо підозри у вчиненні кримінального правопорушення, про закриття кримінального провадження тощо. Національна поліція України та Держфінмоніторинг мають забезпечувати

збереження повноти і цілісності отриманої інформації, підтримувати належні умови її зберігання, запобігати незаконному доступу до неї.

Спільним Наказом Міністерства фінансів України та СБУ від 14 липня 2021 року № 394/237 затверджено Порядок надання Держфінмоніторингом України СБУ узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів та отримання Держфінмоніторингом інформації про хід їх розгляду [64]. Один раз на півроку Держфінмоніторинг та СБУ проводять звірку результатів розгляду переданих узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів. Акт звірки складається Держфінмоніторингом за встановленою формою у двох примірниках. У ньому зазначаються дані щодо конкретного підрозділу СБУ, що розглядав матеріали. До 25 числа місяця, що настає за звітним, акт направляється до СБУ і протягом 30 календарних днів має бути повернутим Держфінмоніторингу з результатами звірки. Метою складання акту є виявлення матеріалів, які перебувають на розгляді СБУ понад шість місяців і відносно яких у Держфінмоніторингу відсутня інформація щодо прийнятого процесуального (іншого) законного рішення.

2.2. Аналіз кошторису Державної служби фінансового моніторингу України

У 2022 році Держфінмоніторинг здійснював видатки виключно в межах бюджетних асигнувань за такими Кодами програмної класифікації видатків (КПКВ):3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу»; Державний заклад післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» є розпорядником бюджетних коштів за КПКВ 3509020 «Перепідготовка та підвищення кваліфікації у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму». Бюджетні асигнування Держфінмоніторингу у 2022 році склали 196278,5 тис. грн. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Склад і структура бюджетних асигнувань Держфінмоніторингу у 2022 році

Економічна класифікація видатків		КПКВ				Всього
		3509010	3509020			
Назва статей	Код	загальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд	Разом	
		тис. грн.				
Оплата праці	2110	106647,1	2721,9	2735,6	5457,5	112104,6
Нарахування на оплату праці	2120	23462,4	598,7	601,8	1200,5	24662,9
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	2115,3	187,7	299,9	487,6	2602,9
Інші видатки	5000	55767,4	140,9	999,8	1140,7	56908,1
ВСЬОГО		187992,2	3649,2	4637,1	8286,3	196278,5
		Структура за програмами, %				
Оплата праці	2110	95,13	2,43	2,44	4,87	100,00
Нарахування на оплату праці	2120	95,13	2,43	2,44	4,87	100,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	81,27	7,21	11,52	18,73	100,00
Інші видатки	5000	98,00	0,25	1,76	2,00	100,00
ВСЬОГО		95,78	1,86	2,36	4,22	100,00
		Структура за економічними видатками, %				
Оплата праці	2110	56,73	74,59	58,99	65,86	57,12
Нарахування на оплату праці	2120	12,48	16,41	12,98	14,49	12,57
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	1,13	5,14	6,47	5,88	1,33
Інші видатки	5000	29,66	3,86	21,56	13,77	28,99
ВСЬОГО		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Джерело: розраховано за даними [16]

У розрізі бюджетних програм та окремих статей витрат основна питома вага бюджетних асигнувань приходить на КПКВ 3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу» - 95,78% за загальним фондом, на програму КПКВ 3509020, що стосується перепідготовки та підвищення кваліфікації – 4,22%, у т.ч. за загальним фондом – 1,86%, за спеціальним – 2,36%.

У структурі бюджетних асигнувань за економічними видатками найбільша питома вага приходить на оплату праці - 57,12 %, другою за

часткою статтею є інші видатки - 28,99 %, третьою – нарахування на оплату праці - 12,57 %, оплата комунальних послуг та енергоносіїв становить 1,33%.

2.3. Оцінка виконання державних програм Державної служби фінансового моніторингу України

При Держфінмоніторингу можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи для розгляду наукових рекомендацій, проведення фахових консультацій, обговорення найважливіших напрямів її діяльності тощо. Проблемні питання роботи з персоналом, планування, виконання бюджету обговорюються на загальних зборах державних службовців за участю первинної професійної спілки. Дисциплінарні провадження стосовно державних службовців є предметом розгляду на дисциплінарній комісії. Для забезпечення прозорості процедур публічних закупівель товарів, робіт і послуг, законного і раціонального використання бюджетних коштів створюється тендерний комітет Держфінмоніторингу. Як центральний орган виконавчої влади, вона утримується за рахунок коштів державного бюджету і є розпорядником бюджетних коштів третього рівня у системі мережі головного розпорядника коштів МФУ.

Підпорядкованим Держфінмоніторингу є ДП «Експлуатаційно-майнове управління», створено його наказом від 22.12.2005 р. № 246 і зареєстроване Шевченківською районною у місті Києві державною адміністрацією 27.12.2005р. Його основними завданнями є: експлуатація та розвиток майнового комплексу Держфінмоніторингу, проведення технічного обслуговування і ремонтів систем, забезпечуюючих безперервну роботу технологічного обладнання, функціонування будівлі, постачання теплової, електричної енергії, води, функціонування систем вентиляції та кондиціонування повітря, утримання службових приміщень та прилеглої території в належному технічному та санітарному стані, здійснення фінансово-

господарського і матеріально-технічного постачання, надання транспортних послуг службовими автомобілями Держфінмоніторингу .

Наказом Міністерства фінансів України від 15.09.2021 № 506 затверджено умови, диференційовані показники і розміри преміювання керівника ДП «Експлуатаційно-майнове управління» [53] (Додаток Л). Премія нараховується за підсумками роботи за квартал/рік. Квартальна премія обмежується трьома місячними посадовими окладами, річна шістьома. Підставою для преміювання керівника є результати фінансово-господарської діяльності ДП «Експлуатаційно-майнове управління», виконання умов контракту, наказів і розпоряджень Держфінмоніторингу, а також умов трудових контрактів з працівниками; дотримання трудової дисципліни; відсутність податкового боргу, узгоджених штрафних санкцій, простроченої кредиторської заборгованості, випадків травм, каліцтв, поранень; дотримання законодавчих вимог із питань управління державним майном, забезпечення режиму секретності, охорони праці, протипожежної безпеки тощо.

Постановою НБУ України від 17.12.2021 № 145 затверджено особливості здійснення виїзних перевірок у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) під час карантину [71], які покладають на керівника/заступника керівника інспекційної групи обов'язок координувати роботу її членів у частині: дотримання в приміщенні об'єкта перевірки необхідних запобіжних заходів (використання індивідуальних засобів захисту та антисептиків, соціальної дистанції); мінімально необхідну одночасну присутність членів групи в приміщенні; використання інформаційно-комунікаційних технологій та захищених каналів зв'язку для обміну інформацією та документами у режимі реального часу з об'єктом перевірки; використання режиму відеоконференції та/або телефонного зв'язку для проведення зустрічей та інтерв'ю.

Постановою НБУ України від 30.06.2020 № 90 затверджено Положення

про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) [49]. Воно поширюється на: банки, їх відокремлені підрозділи та філії іноземних банків; страховиків (перестраховиків), страхових (перестрахових) брокерів, кредитні спілки, ломбарди, інші фінансові установи тощо. Формами контролю є: виїзна перевірка (планова, позапланова), безвиїзний нагляд.

Планові виїзні перевірки банків / фінансових установ здійснюються в рамках ризик-орієнтованого підходу на основі Плану, затвердженого Керівництвом НБУ і оприлюдненого на його Інтернет-сторінці. Їх підставою є наказ про проведення планової виїзної перевірки, підписаний керівником НБУ. Керівник/члени інспекційної групи можуть проводити зустрічі із керівниками банку/установи для обговорення питань щодо: організації проведення виїзної перевірки, її результатів, фактів порушення вимог законодавства; отримання пояснень або обґрунтованих заперечень щодо виявлених обставин, фактів, порушень тощо. Електронні / паперові документи, інформація та письмові пояснення, підготовлені банком / фінансовою установою на запит інспекційної групи/запит мають надаватися за підписом керівника або відповідального працівника з питань фінансового моніторингу. Довідка про виїзну перевірку та інші її матеріали становлять інформацію з обмеженим доступом, що містить захищену законом банківську, комерційну таємницю, таємницю фінансового моніторингу тощо.

Члени інспекційної групи під час проведення виїзної перевірки банку /фінансової установи мають право: вільного доступу до всіх оригіналів документів, матеріалів та інформації (навіть з грифом обмеження доступу), до системи автоматизації, ресурсів автоматизованих систем, що забезпечують здійснення фінансового моніторингу, виконання вимог валютного та санкційного законодавства, інформаційних ресурсів тощо. Вони мають право вимагати: демонстрації та ознайомлення з функціональними можливостями і

ресурсами автоматизованих систем, що забезпечують здійснення фінансового моніторингу, виконання вимог валютного та санкційного законодавства, а також надання повного доступу до них, а також до реєстру фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, анкет клієнтів банку / фінансової установи тощо. У разі невиконання вимог інспекційної групи оформляється акт про недопущення (про перешкоджання) до виїзної перевірки.

Безвиїзний нагляд здійснюють працівники НБУ шляхом проведення аналізу дотримання банком / фінансовою установою вимог законодавства, у т.ч. на підставі: інформації та документів, отриманих від підрозділів НБУ, суб'єктів державного фінансового моніторингу, інших державних органів тощо.

Наказом Міністерства юстиції України від 10.09.2021 № 3201/5. затверджено Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України [59]. Воно поширюється на адвокатські бюро, адвокатські об'єднання та приватних адвокатів, нотаріусів; СГД - надавачів юридичних послуг. Сферою моніторингу є фінансові операції щодо: купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла, корпоративних прав; відкриття банківських рахунків, управління коштами, цінними паперами або іншими активами клієнта; створення або управління фондами, трастами тощо. Зазначеним Положенням унормовано такі питання:

Україна уклала Меморандуми про взаєморозуміння щодо співробітництва в обміні фінансовою інформацією стосовно ВК/ФТ між Державною службою фінансового моніторингу України та: Підрозділом фінансової розвідки Люксембургу щодо співробітництва в обміні фінансовою інформацією стосовно ВК/ФТ [37]; Підрозділом фінансових розслідувань Служби безпеки Королівства Саудівська Аравія [38]; Підрозділом аналізу фінансової інформації Республіки Мальта [39] тощо.

Держфінмоніторинг та Підрозділи фінансових розвідок інших країн світу ведуть співробітництво на підставі укладених Меморандумів (Договорів), реалізуючи взаємний інтерес, здійснюють обмін інформацією щодо підозрілих справ стосовно ВК/ФТ/ФЗМЗ у письмовій формі за власною ініціативою або на запит, а також фізичних або юридичних осіб, які залучені до здійснення операцій у сфері ВК/ФТ/ФЗМЗ. Вимогами до змісту запиту є: стисле та актуальне викладення основних фактів аналізованої справи; визначення причини та терміновості запиту, а також мети, для якої буде використовуватися інформація; відповідність національному законодавству держави запитуваної Сторони. У разі необхідності остання може вимагати від Сторони, що запитує, надання будь-якої додаткової інформації.

Запитувана Сторона здійснює аналітичні функції відповідно до національного законодавства, вона підтверджує отримання запитів та своєчасно надає відповіді на них (проміжні, часткові, повні), надає Стороні, що запитує, інформацію, до якої має право доступу або може отримати її безпосередньо чи опосередковано.

Інформація, якою обмінюються Сторони, є конфіденційною. Вона не має використовуватися в адміністративних, слідчих або судових цілях та розголошуватися будь-якій третій стороні у разі відсутності письмової згоди. Сферою її використання є ВК/ФТ, пов'язані предикатні злочини відповідно до національного законодавства держав Сторін. Вони мають забезпечувати зворотній зв'язок щодо використання інформації та результатів проведеного на її основі аналізу. Сторони узгоджують прийнятні процедури спілкування, обмін інформацією відбувається через захищений канал зв'язку Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки, створеної для боротьби з незаконними фінансовими операціями у 1995 з ініціативи фінансових розвідок Бельгії і США. Сторони можуть відмовитись від розголошення інформації, якщо воно: може зашкодити суверенітету, безпеці, громадському порядку, законним інтересам держав, досудовому розслідуванню або судовому провадженню в державі запитуваної Сторони; суперечити положенням національного

законодавства; або має місце неодноразова відмова у співпраці. У разі неможливості задоволення запиту на інформацію запитувана Сторона має повідомити Сторону, яка запитує, про цей факт у письмовій формі. Задоволення запиту є бажаним, якщо він: пов'язаний з податковими питаннями; діяльністю фінансових установ, нефінансових установ, професій щодо якої існує вимога конфіденційності; стосується досудового розслідування або судового провадження у державі запитуваної Сторони, яке триває; відмінності цивільного, адміністративного, правоохоронного статусу сторін; відсутності підозр і конкретного типу предикатного злочину на стадії аналізу. Як правило, Меморандуми (Договори) укладаються між Сторонами на невизначений строк, набирають чинність з дати підписання, можуть бути зміненими у будь-який час за взаємною письмовою згодою. Припинення їх дії оформляється шляхом письмового повідомлення не менш як за 30 днів до запланованої дати припинення.

Висновки до розділу 2

1. Сформовано фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України, діяльність якої розпочалася у 2002 році у складі Міністерства фінансів України у статусі Державного департаменту фінансового моніторингу, який у 2005 році став центральним органом виконавчої влади, а у 2006 році отримав власну символіку. Наднаціональними документами у сфері запобігання і протидії є Міжнародні Стандарти (29 Рекомендацій) Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей - *Financial Action Task Force (FATF)* та Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинних шляхом, та про фінансування тероризму.

2. Інституціональною формою Підрозділу фінансової розвідки в Україні є Держфінмоніторинг як різновид фінансової розвідки «адміністративного типу». Узагальнено її обов'язки, права, функції та повноваження. Основним

завданням Держфінмоніторингу є отримання від суб'єктів ПФМ повідомлення про підозрілі фінансові операції, їх опрацювання, узагальнення матеріалів і передача її у разі наявності підозр щодо відмивання коштів чи фінансування тероризму правоохоронним і розвідувальним органам України.

3. Підвищення кваліфікації спеціалістів національної системи фінансового моніторингу забезпечується Державним закладом післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу». Протягом 2018-2020 років кількість осіб, що навчаються у ньому, зросла з 2007 осіб до 2761 особи, а до кінця 2022 року скоротилася до 1939 осіб. Стабільне зростання демонстрував державний сектор протягом 2018-2022 років – із 600 до 979 осіб. Приватний сектор демонстрував зростання протягом 2018-2020 років – із 1149 осіб до 1639 осіб, а до кінця 2022 року скорочення склало до 691 особи. Число осіб, залучених до тематичних семінарів, є найменшим і на початок і кінець періоду змінилося незначно – із 258 до 269 осіб із найбільшим значенням 437 осіб у 2021 році.

4. Організація діяльності Держфінмоніторингу здійснюється за двома такими основними напрямками: перше - планування роботи за визначеними Міністром МФУ пріоритетами діяльності на наступний рік з метою забезпечення послідовної та узгодженої діяльності з реалізації державної політики у сфері ПВК/ФТ.

5. У 2022 році Держфінмоніторинг здійснював видатки виключно в межах бюджетних асигнувань за такими Кодами програмної класифікації видатків (КПКВ):3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу»; Державний заклад післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» є розпорядником бюджетних коштів за КПКВ 3509020 «Перепідготовка та підвищення кваліфікації у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму». Бюджетні асигнування Держфінмоніторингу у 2022 році склали 196278,5 тис. грн.

б. У розрізі бюджетних програм та окремих статей витрат основна питома вага бюджетних асигнувань приходиться на КПКВ 3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу» - 95,78% за загальним фондом, на програму КПКВ 3509020, що стосується перепідготовки та підвищення кваліфікації – 4,22%, у т.ч. за загальним фондом – 1,86%, за спеціальним – 2,36%. У структурі бюджетних асигнувань за економічними видатками найбільша питома вага приходиться на оплату праці - 57,12 %, другою за часткою статтею є інші видатки - 28,99 %, третьою – нарахування на оплату праці - 12,57 %, оплата комунальних послуг та енергоносіїв становить 1,33%.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

3.1. Удосконалення регламентного забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

Постановою КМУ від 09.09.2020 № 850 затверджено «Деякі питання організації фінансового моніторингу» [16], які стосуються Порядків: а) подання інформації для взяття на облік (зняття /поновлення) СПФМ, реєстрації та подання ними Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, пов'язаної з ВК/ФТ; ведення Держфінмоніторингу обліку: б) інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу; в) обліку суб'єктів ПФМ.

СПФМ подають інформацію до Держфінмоніторингу:

а) в електронній формі до ЄІС у сфері ПВК/ФТ з використанням складових е-кабінету: особистого кабінету або прикладного програмного інтерфейсу. Факт подання підтверджується відповідним повідомленням Держфінмоніторингу;

б) в паперовій формі поштою шляхом надсилання заповненої візуальної форми з повідомленням про вручення поштового відправлення або під розписку. Підтвердженням факту подання СПФМ інформації є документ, виданий оператором поштового зв'язку, або відмітка Держфінмоніторингу (із зазначенням дати та часу її отримання).

Держфінмоніторинг доводить інформацію до СПФМ:

а) в електронній формі через е-кабінет;

б) у паперовій формі на поштову адресу, внесену до е-кабінету, шляхом надсилання візуальної форми повідомлення.

МФУ визначає формат, структуру, реквізити, візуальну форму повідомлень, вимоги, довідники для їх заповнення, порядок інформаційної взаємодії СПФМ з Держфінмоніторингом, а також порядок створення е-кабінету з урахуванням вимог захисту персональних даних.

СПФМ мають стати на облік у Держфінмоніторингу протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника за проведення фінансового моніторингу, але не пізніше дати встановлення ділових відносин з клієнтом / проведення першої фінансової операції. Для постановки на облік СПФМ має надати таку інформацію: відомості про реєстрацію, його місцезнаходження, відповідального працівника, відокремлені підрозділи - юридичні особи, яким дозволено самостійно подавати інформацію, пов'язану з проведенням фінансового моніторингу. Для зняття з обліку/поновлення на облік СПФМ має обов'язково вказати причини припинення / поновлення діяльності протягом трьох робочих днів з дня настання відповідної події. Основними з них є: завершення процедури ліквідації з внесенням запису про це до ЄДРПОУ; анулювання ліцензії та/або інших документів СПФМ, виключення його з відповідних реєстрів; видання наказу органу державного управління про припинення діяльності СПФМ; прийняття ним рішення про припинення провадження певного виду діяльності, передбаченого установчими документами. Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про поновлення діяльності / певного виду діяльності згідно з установчими документами СПФМ має надати Держфінмоніторингу відповідну інформацію. У разі її неналежного оформлення, неповного обсягу, наявності помилок Держфінмоніторинг може відмовити у взятті СПФМ на облік та інформує його про це. У такому разі у СПФМ є три робочих дня з дати отримання відповідного повідомлення для виправлення ситуації.

СПФМ реєструє фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншу пов'язану з ним інформацію, шляхом внесення відповідної інформації до реєстру, який є послідовною сукупністю записів про фінансові операції. До реєстру, який ведеться в електронній формі за місцезнаходженням

СПФМ, вноситься інформація про: порогові / підозрілі фінансові операції або спробу їх проведення; відмову від встановлення (підтримання) ділових відносин, проведення фінансової операції; розбіжності між відомостями про КБВ клієнта в ЄДРПОУ та інформацією, отриманою у результаті проведення НПК; зупинення фінансових / видаткових фінансових операцій; замороження активів, пов'язаних з ВК/ФТ. Обов'язковими атрибутами інформації, що вноситься до реєстру, є: її вид; порядковий номер і дата; дата та час надіслання до Держфінмоніторингу; ПІБ та посада особи, яка внесла інформацію до реєстру; дата та час отримання від Держфінмоніторингу повідомлення про взяття / відмову у взятті на облік наданої СПФМ інформації. Виправлення інформації, внесеної до реєстру, не допускається. У разі виявлення помилок внесена до реєстру інформація анулюється, а виправленій інформації привласнюється новий номер і проводиться нова реєстрація.

Інформація про фінансові операції береться на облік шляхом її внесення до ЄІС у сфері ВК/ФТ. Повідомлення про взяття (відмову у взятті) на облік інформації про фінансові операції Держфінмоніторинг надсилає СПФМ після її надходження не пізніше ніж протягом: наступного робочого дня - в електронній формі, третього робочого дня в паперовій формі.

Держфінмоніторинг зберігає інформацію про фінансові операції не менш як п'ять років. Пролонгація зазначеного строку відбувається для фінансових операцій, якщо: за ними триває фінансове розслідування або воно завершено менш як п'ять років тому; за узагальненими матеріалами (додатковими узагальненими матеріалами) правоохоронними та розвідувальними органам рішення не прийнято або прийнято менш як п'ять років тому, або прийнято ухвалу суду менш як п'ять років тому. У разі витікання строку зберігання за рішенням Держфінмоніторингу інформація про фінансові операції знищується або знеособлюється (в частині персональних даних).

Наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2022 № 422 унормовані деякі питання формування адміністративної звітності МФУ як

суб'єктом державного фінансового моніторингу у сфері ВК/ФТ [18]. Починаючи зі звіту за 2022 рік МФУ формує звітність № 2-фінмон (річна). До 11 числа після звітного періоду МФУ мають подавати звіт за формою № 2-фінмон (річна) СПФМ (СГД у сфері аудиторської, бухгалтерської діяльності; консультування з питань оподаткування; посередництва під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна; консультування, пов'язаного з купівлею-продажем нерухомого майна; торгівлі за готівку дорогоцінними металами / камінням та виробами з них; проведення лотерей та/або азартних ігор), крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин ДПС, Державній навчально-науковій установі «Академія фінансового управління».

Департамент забезпечення координаційно-моніторингової роботи МФУ до 31 числа після звітного періоду має завершити збір, обробку індивідуальних звітів СПФМ та подати зведений звіт за формою звітності № 2-фінмон (річна) Держфінмоніторингу. Звіт складається з трьох розділів: навчальна діяльність у сфері ВК/ФТ; показники діяльності СПФМ у сфері ВК/ФТ; показники діяльності МФУ у сфері ВК/ФТ.

Звіт за формою № 2-фінмон (річна) подається або у паперовій, або в електронній формі у вигляді електронних документів у форматі Excel (Word) і надсилається за такими електронними адресами у розрізі суб'єктів: СПФМ, ДННУ «Академія фінансового управління» до МФУ - infomf@minfin.gov.ua; ДПС до МФУ - aml@minfin.gov.ua. При звітуванні ДПС до МФУ, МФУ до Держфінмоніторингу використовуються системи електронного документообігу із засвідченням кваліфікованим електронним підписом.

Якщо у звіті за формою № 2-фінмон (річна) виявлено помилки, вони мають бути виправлені СПД, а виправлені звіти надіслані повторно не пізніше наступного дня з дати виявлення помилки у термін не пізніше ніж 25 січня року, наступного за звітним, разом із супровідним листом, в якому зазначаються зміни даних та їх причини.

СПФМ заповнюють такі рядки і розділи форми № 2-фінмон (річна):

1) ДННУ «Академія фінансового управління» рядки 1-4 розділу I.

2) СПФМ - рядки 1-38 розділу II звіту.

3) ДПС - рядки 3-5 розділу III звіту.

За відсутності даних ставиться прочерк.

Розділи звіту за формою № 2-фінмон (річна), до яких ДННУ «Академія фінансового управління», СПФМ, ДПС не вносить відомості, ними не заповнюються та відповідна інформація не подається.

Відповідальним за заповнення та подання МФУ звіту за формою № 2-фінмон (річна) є самостійний структурний підрозділ його апарату, що здійснює державне регулювання і нагляд у сфері ПВК/ФТ. Заповненню підлягають рядки 1, 2, 6-18 розділу III звіту і подає його до Держфінмоніторингу разом із супровідним листом. Також відповідальний підрозділ узагальнює інформацію, отриману від СПФМ, ДПС та ДННУ «Академія фінансового управління» і заповнює агрегований звіт за формою № 2-фінмон (річна).

3.2. Ризик-орієнтовані механізми діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

Держфінмоніторинг проводить активну роботу з впровадження ризико-орієнтованої системи запобігання та протидії на предмет дотримання Методології з оцінки технічної відповідності Рекомендаціям FATF та з оцінки ефективності функціонування національних систем фінансового моніторингу. Механізм здійснення НОР на основі міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій *FATF* «Національна оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму» та узагальнення кращих практик проведення НОР іноземними державами, передбачений Законом України [6] та спільною постановою КМУ та НБУ [17] з метою виявлення і актуалізації загроз, вразливостей, наслідків у національній системі фінансового моніторингу, виробітки проактивної стратегії і тактики стримування злочинців, своєчасного виявлення, арешту та конфіскації злочинних доходів, виявлення та

ефективного блокування джерел фінансування незаконних і сумнівних операцій; вжиття відповідних заходів щодо запобігання та протидії актуальним загрозам та вразливостям.

Інформація, пов'язана з НОР, має статус обмеженого доступу, тому обмін нею має бути захищеним. Доступ третіх осіб до неї обмежується.

Методика НОР ВК/ФТ/ФЗМЗ в Україні розробляється Держфінмоніторингом, узгоджується з МФУ та схвалюється тимчасовим консультативно-дорадчим органом КМУ - Радою з питань ПВК/ФТ. Кожен учасник НОР визначає відповідальну особу за взаємодію з Держфінмоніторингом на рівні заступника керівника органу / самостійного структурного підрозділу.

Рада з питань ПВК/ФТ має право утворювати робочу групу зі складу відповідальних осіб для координації учасників НОР, визначення орієнтовного плану її проведення, рівня залучення кожного учасника до проведення НОР, інформаційного обміну, оцінки ризиків використання неприбуткових організацій з метою ВК/ФТ та вирішення інших проблемних питань.

Учасники НОР до 30 квітня останнього року звітного періоду мають подати до Держфінмоніторингу інформацію про вжиті заходи із запобігання виникненню ризиків ВК/ФТ та зменшення їх негативних наслідків, виявлених у ході попередньої НОР.

СДФМ мають поінформувати Держфінмоніторинг до 30 червня останнього року звітного періоду про результати секторальних оцінок ризиків СПФМ за визначеною методикою, за період НОР.

ДФС і СБУ мають до 30 червня останнього року звітного періоду зібрати інформацію, необхідної для оцінки ризиків використання неприбуткових організацій з метою ВК/ФТ, за період, охоплений НОР, та подати її до Держфінмоніторингу.

До 30 листопада останнього року звітного періоду 15. Держфінмоніторинг має проаналізувати, узагальнити, уніфікувати подану учасниками НОР інформацію та підготувати звіт про її проведення.

Пропозиції щодо схвалення звіту про проведення НОР мають бути подані ним до МФУ для погодження до 10 грудня останнього року звітного.

МФУ доводить до відома Держфінмоніторингу позицію щодо звіту до 20 грудня останнього року звітного періоду шляхом надсилання листа. У разі відсутності зауважень проекту звіту візується відповідальними посадовими особами МФУ.

Звіт схвалюється Радою з питань ПВК/ФТ на її черговому засіданні. Протягом місяця після цього Держфінмоніторинг доводить до відома учасників ПВК/ФТ та громадськості результати НОР шляхом оприлюднення звіту на власному офіційному веб-сайті в розділі “Національна оцінка ризиків”. Доступ до інформації звіту може бути повністю або частково обмеженим, тоді оприлюднення звіту має бути представлено коротким оглядом та/або висновками, зроблені за результатами аналізу відповідної інформації з обмеженим доступом.

За результатами НОР до 30 червня року, наступного за останнім роком звітного періоду, Держфінмоніторинг готує та подає КМУ узагальнені пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню ризиків ПВК/ФТ та/або зменшення їх негативних наслідків.

Держфінмоніторинг проводить НОР за такими етапами: попередній - збір і узагальнення інформації; виявлення (ідентифікації) ризиків, у т.ч. у секторальному розрізі: державні органи – учасники національної системи фінансового моніторингу, податкові та судові органи тощо; аналіз ризиків; оцінка ризиків та управління ними.

За результатами НОР Держфінмоніторинг ідентифіковано основні ризики системи національної системи фінансового моніторингу: низький рівень доходів населення; прояви тероризму та сепаратизму; зростання організованої злочинності; значний обсяг тіньової економіки та ухилення від сплати податків); значна частка готівкового обігу; використання неприбуткових організацій з метою відмивання коштів і фінансування тероризму тощо. Заходами, спрямованими на мінімізацію ідентифікованих

ризиків і затвердженими Кабінетом Міністрів України, є: посилення обміну інформацією Держфінмоніторингу з компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями для виявлення і документування методів, схем, механізмів відмивання коштів та інших правопорушень у зовнішньоекономічній сфері; створення ефективного механізму співпраці НАБУ та Держфінмоніторингу в частині обміну інформацією; розширення сфери використання безготівкових розрахунків; імплементація у законодавство України положень Директиви ЄС 2015/849 та Регламенту ЄС 2015/847 про інформацію, що супроводжує грошові перекази тощо. Оцінюючи результати НОР і вжиті заходи, Експерти *MONEYVAL*, дійшли висновків, що: по-перше, органи державної влади України: усвідомлюють зміст корупційних ризиків і ризиків, пов'язаних із відмиванням коштів/фінансуванням тероризму і вживають загальнодержавні заходи для їх зменшення, проте слабкими місцями є транскордонні ризики, ризики діяльності неприбуткових організацій та різних типів юридичних осіб; по-друге, Україна має сформовані механізми національної координації для нівелювання виявлених ризиків, проте їх рекомендовано удосконалити шляхом збільшення обсягу інформаційних джерел і покращення якості статистичної бази; сконцентрувати увагу на ризиках, спричинених фіктивним підприємництвом, тіньовою економікою та використанням готівки в господарському обороті.

Основними загрозами системи національної системи фінансового моніторингу є: серед зовнішніх аспектів – широкомасштабне вторгнення РФ в Україну, введення воєнного стану, тимчасова окупація значної частини українських територій; суттєве погіршення зовнішньоекономічних конкурентних переваг через скорочення виробництва експорто-орієнтованої продукції, а також складності її транспортування іноземним покупцям через блокування українських портів тощо; серед внутрішніх аспектів – суттєве скорочення ВВП майже за усіма видами економічної діяльності через воєнний стан, військові дії, втрату економічного потенціалу на тимчасово окупованих територіях тощо.

Належна СУР СПМ, заснована на ризик-орієнтованому підході, має на безперервній основі: виявляти, визначати, оцінювати, переоцінювати наявні і потенційні ризики ВК/ФТ, які притаманні ризик-профілям СПМ та клієнту, результатом чого має стати вжиття відповідних заходів із мінімізації ризиків відповідно до прийнятих ризик-апетитів.

Зміст ризик-орієнтованого підходу формалізує табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Зміст ризик-орієнтованого підходу у сфері ПВК/ФТ

Ризик-орієнтований підхід	
Оцінка ризик-профілю СПМ	Оцінка ризик-профілю клієнта:
визначення, оцінка ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності СПМ;	визначення, оцінка ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності клієнта на етапі встановлення ділових відносин (проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин) або у процесі обслуговування;
аналіз наявних заходів щодо управління ризиками ВК/ФТ, які забезпечують їх мінімізацію (зниження)	аналіз наявних заходів щодо управління ризиками ВК/ФТ, які забезпечують їх мінімізацію (зниження) на етапі встановлення ділових відносин (проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин) або у процесі обслуговування клієнта.

Джерело: власна розробка

Критеріями ризик-профілю клієнта у сфері ВК/ФТ у рамках ризик-орієнтованого підходу є: характер та масштаб діяльності; географічне розташуванням держави його реєстрації або установи, яка використовується клієнтом для надання (отримання) послуг і передачі (отримання) активів; спосіб надання (отримання) послуг; їх цільове використання; їх цільовий сегмент (види клієнтів з найбільшим попитом на ту чи іншу послугу); наявність заборон /обмежень у діяльності в частині ведення окремих видів діяльності.

Критерії для оцінки ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами визначаються СПМ самостійно з урахуванням рекомендацій МФУ, Держфінмоніторингу, Міністерства юстиції України, результатів НОР тощо. Вагомість кожного критерію, що впливає на оцінку ризику ВК/ФТ, залежить від: масштабу діяльності клієнта, складності,

місця, характеру, обсягу наданих послуг, проведених дій, можливих наслідків / впливів на перспективну діяльність, мети ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), суми здійснюваних операцій, регулярності або тривалості ділових відносин. Класифікаційна шкала містить такі рівні ризику: низький, середній, високий та неприйнятно високий рівні ризику. Рівень ризику клієнта може бути змінений за результатами проведення НПК.

Окрім Правил і Порядку фінансового моніторингу СПМ має прийняти інші внутрішні документи з питань фінансового моніторингу, які містять: процедури, методичні рекомендації щодо порядку оцінки (переоцінки) ризику, способу документування їх результатів; вибору форм і методів моніторингу та аналізу фінансових операцій клієнтів залежно від встановленого рівня ризику; періодичність його перегляду, а також додаткові положення щодо проведення СПМ оцінки ризику ВК/ФТ. Рівень ризику клієнта, результати його оцінки (переоцінки), дата встановлення/зміни ризиків відображаються суб'єктом в анкеті клієнта.

Заходами для ефективного управління ризиками СПМ є:

- розподіл прав, обов'язків, відповідальності, внутрішній контроль діяльності працівників;
- превентивний аналіз нових послуг для ідентифікації притаманних потенційних ризиків;
- диверсифікований підхід на отримання дозволу на проведення корегуючих заходів за принципом: дозвіл на проведення операцій із вищим ризиком надає уповноважений працівник (керівник), вищий за посадою. Високий рівень ризику вимагає отримання додаткового дозволу;
- отримання додаткової необхідної інформації для посиленої НПК для розуміння змісту діяльності та/або суті фінансової операції;
- посилений моніторинг ділових відносин із клієнтами високого рівня ризику;

- об'єктивне інформування керівництва СПМ про виявлені ризики та заходи з управління ними на регулярній основі;

- розуміння працівниками СПМ своїх обов'язків у сфері ПВК/ФТ, у т. ч. шляхом проведення навчальних заходів.

СПМ має вживати заходи для актуалізації інформації щодо:

- власного ризик-профілю (не рідше одного разу на рік) - у разі зміни бізнес-моделі, впровадження нових послуг, істотно відмінних від існуючих;

- ризик-профілю клієнта - не пізніше п'ятнадцятого дня місяця, наступного за місяцем, у якому було виявлено новий притаманний діловим відносинам із клієнтом критерій ризику.

Ознаками належної СУР є:

- комплексна оцінка / переоцінка, моніторинг, контроль ризиків СПМ, документування їх результатів, підтримання ризик-профілю в актуальному стані для мінімізації використання його послуг з метою ВК/ФТ;

- здійснення НПК, актуалізація ризик-профілів клієнтів шляхом оцінки / переоцінки ризику ділових відносин (фінансових операцій без установаження ділових відносин) із ними;

- належне використання ризик-орієнтованого підходу, або розуміння СПМ ризиків ВК/ФТ, на які наражає його клієнт, вжиття пропорційних ефективних заходів щодо їх мінімізації (спрощені заходи НПК - для низького ризику, посилені заходи НПК - для високого ризику);

- наявність багаторівневої ризик-орієнтованої процедури погодження ділових відносин із клієнтами та інструментів для запобігання / унеможливлення проведення ними сумнівних фінансових операцій, тим більше у великих обсягах;

- ефективний внутрішній контроль з питань фінансового моніторингу;

- належна система виявлення *PEPs*, членів їх сім'ї та пов'язаних з ними осіб;

- належна система виявлення КБВ клієнтів - юридичних осіб;

- забезпечення належного документування дій працівників СПМ та фіксації подій, пов'язаних із здійсненням фінансового моніторингу.

3.3. Розвиток програмно-цільового методу діяльності Державної служби фінансового моніторингу України

Інформація про стан реалізації бюджетних програм Держфінмоніторингу України та показників, що характеризують їх виконання відповідно за складовими елементами програмно-цільового методу за 2022 рік представлена в табл. 3.2. та 3.3.

Таблиця 3.2

Аналіз виконання результативних показників бюджетної програми Держфінмоніторингу за КПКВ 3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу» у 2022 році

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	Кошторис	Факт	Відхилення
1	2	3	4	5	6
	Заграт:				
1	Кількість				
1.1	- штатних одиниць	од.	237	193	-44
1.2.	- службових автомобілів	од.	1	1	
2	Придбання /				
2.1	засобів технічного та криптографічного захисту інформації, що забезпечують цифровізацію (апаратно-програмний комплекс)	тис.грн.	4176,0		-4176,0
2.2	аналітичної системи «е-досьє»	тис.грн.	9256,8		-9256,8
	Продукту:				
3	Кількість				
3.1	заведених досьє	од.	4446	5106	660
4	Кількість запитів				
4.1	направлених до іноземних ПФЗ	од.	465	1242	777
4.2	щодо надання додаткової інформації	од.	14493	21841	7348
5	Кількість інформацій				
5.1	про порогові та підозрілі фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу, що оброблені та взяті на облік	од.	1610782	1179392	-431390
5.2	про СПФМ, що оброблені та взяті на облік	од.	15347	3633	-11714
5.3	іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ	од.	98949	49369	-49580
5.4	оброблених фінансових моніторинрів	од.	1728534	1232394	-496140
6	Кількісні показники функціонування ІСФМ				

Закінчення табл. 3.2

1	2	3	4	5	6
6.1	ІС	од.	8	9	1
6.2	проектів цифрової трансформації, що впроваджуються	од.	2	1	-1
6.3	придбаних засобів технічного та криптографічного захисту інформації, що забезпечують цифровізації (апаратно-програмний комплекс «Пісочниця»)	од.	1		-1
6.4	оновлених ІТС для обробки та збереження інформації	од.	1		-1
7	Кількість				
7.1	взятих на облік СПФМ	од.	10000	13030	3030
7.2	міжнародних заходів щодо забезпечення представництва України в міжнародних організаціях з питань ПВК/ФТ	од.	20	33	13
7.3	методично – роз'яснювальних документів, доведених до відома СПФМ	од.	200	3407	3207
	Ефективності:				
8	Кількість оброблених інформацій із фінансового моніторингу на одного працівника				
8.1	про СПФМ	од.	65	20	-45
8.2	про порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність)	од.	6797	6480	-317
8.3.	іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ	од.	418	271	-147
8.4	що забезпечує функціонування ІСФМ	од.	52380	49296	-3084
9.	Кількість працівників, що забезпечують функціонування однієї ІС чи ІТС в ІСФМ	од.	4	3	-1
	Якості:				
10.	Питома вага інформацій в загальній кількості поданої				
10.1.	про порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність), сформованої та поданої відповідно до вимог законодавства	відс.	99,8	99,9	0,1
10.2.	фінансового моніторингу, зібраної в оцифрованому вигляді, до загальної кількості поданої інформації	відс.	90	96	7,9
10.3.	фінансового моніторингу, що має подаватися СПФМ, обробку якої забезпечено в ІСФМ в електронному вигляді	відс.	99,8	100	0,2
10.4.	проектів узагальнених матеріалів, які були схвалені Експертною комісією для передачі правоохоронним органам	відс.	99	100	1
11.	Рівень забезпечення функціонування ІСФМ	відс.	99,5	95,6	-3,9

Джерело: власна розробка

Показники затрат за програмою 3509010 не виконані через неуккомплектованість на 44 штатні одиниці, також не було витрачено жодних

коштів на придбання засобів технічного та криптографічного захисту інформації і формування аналітичної системи «е-досьє» у рамках цифровізації.

Позитивно характеризують продукт Держфінмоніторингу перевищення кількості понад планові: заведених досьє на 660, запитів до іноземних ПФЗ – на 777 і щодо надання додаткової інформації – на 7348. Утім кількість фактично опрацьованої інформації є недостатньою порівняно з планом у частині: порогових та підозрілих фінансових операції (-431390), СПФМ, що оброблені та взяті на облік (-11714), іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ (-49580), оброблених фінансових моніторингів (496140).

Кількісні показники функціонування ІСФМ також є невтішними через: невпровадження проекту цифрової трансформації, незважаючи на приріст понад план однієї ІС. Не відбулося введення апаратно-програмного комплексу «Пісочниця») і оновлення ІТС для обробки та збереження інформації.

Негатив від оцінки результативних показників (табл. 3.3) продукту частково компенсується зростанням кількості взятих на облік СПФМ (3030), міжнародних заходів з питань ПВК/ФТ (13), методично – роз'яснювальних документів, доведених до відома СПФМ (3207).

Показники ефективності в частині кількості оброблених інформацій із фінансового моніторингу на одного працівника не виконуються: про СПФМ (-45), про порогові та підозрілі фінансові операції (-317), іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ (-147), що забезпечує функціонування ІСФМ (-3084), кількості працівників, що забезпечують функціонування однієї ІС чи ІТС в ІСФМ (-1).

Показники якості в частині: питомої ваги інформацій в загальній кількості поданої про порогові та підозрілі фінансові операції, фінансовий моніторинг в оцифрованому вигляді, обробку інформації, що має подаватися СПФМ, в електронному вигляді, а також кількості проектів узагальнених матеріалів, схвалених Експертною комісією для передачі правоохоронним органам, виконуються. Виключення становить значне відставання у рівні забезпечення функціонування ІСФМ (-3,9).

Таблиця 3.3

Аналіз виконання результативних показників бюджетної програми Держфінмоніторингу за КПКВ 3509020 «Перепідготовка та підвищення кваліфікації у сфері боротьби з легалізацією(відмиванням)доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму» у 2021 році

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	Кошторис за фондами		Факт		Відхилення	
			загальний	спеціальний	загальний	спеціальний	загальний	спеціальний
	Затрат - кількість:							
1.	установ, залучених до надання послуг з підвищення кваліфікації	од.	1		1			
2.	штатних одиниць	од.	25		15	2	-10	2
	Продукту - кількість фахівців:							
1.	які підвищили кваліфікацію	осіб.	650	150	585	394	-65	244
2.	інших СПФМ, які підвищили кваліфікацію	осіб		830		605		-225
3.	СПФМ, які взяли участь в одноденних тематичних семінарах	осіб		200		209		9
4.	Кількість фахівців СПФМ (банки), які підвищили кваліфікацію	осіб		20		86		66
	Ефективності - середні витрати:							
1.	на підвищення кваліфікації 1 фахівця	грн.	5614,2	5614,0	5572,1	875,9	-42,1	-4738,1
2.	на підвищення кваліфікації 1 фахівця (інші СПФМ)	грн.		4100		3951,2		-148,8
3.	на підвищення кваліфікації 1 фахівця СПФМ (банки)	грн.		5600		5600		
4.	на участь 1 фахівця в одноденних тематичних семінарах для СПФМ	грн.		1400		1400		
	Якості:							
1.	Питома вага фахівців, які отримують документ про підвищення кваліфікації, у їх загальній кількості	відс.		100		100,0		
2.	Рівень задоволення слухачів якістю послуг з підвищення кваліфікації	відс.		100		100		

Джерело: власна розробка

Аналіз виконання результативних показників бюджетної програми Держфінмоніторингу за КПКВ 3509020 свідчить про:

- 100% виконання показників: кількості установ, залучених до надання послуг з підвищення кваліфікації із загального фонду, середніх витрат зі спеціального фонду (на підвищення кваліфікації 1 фахівця СПФМ (банки), на участь 1 фахівця в одноденних тематичних семінарах для СПФМ), питомої ваги фахівців, які отримують документ про підвищення кваліфікації, у їх загальній кількості, а також рівня задоволення слухачів якістю послуг з підвищення кваліфікації;

- не виконані показники ефективності в частині середніх витрат на підвищення кваліфікації 1 фахівця Держфінмоніторингу та інших СПФМ, відмінних від банків;

- перевиконані показники продукту в частині кількості фахівців Держфінмоніторингу, СПФМ – банків (за виключенням інших СПФМ), які підвищили кваліфікацію; СПФМ, які взяли участь в одноденних тематичних семінарах тощо.

Висновки до розділу 3

1. Удосконалено регламентне забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України. Наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2022 № 422 унормовані деякі питання формування адміністративної звітності МФУ як суб'єктом державного фінансового моніторингу у сфері ВК/ФТ. Починаючи зі звіту за 2022 рік МФУ формує звітність № 2-фінмон (річна). До 11 числа після звітного періоду МФУ мають подавати звіт за формою № 2-фінмон (річна) СПФМ (СГД у сфері аудиторської, бухгалтерської діяльності; консультування з питань оподаткування; посередництва під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна; консультування, пов'язаного з купівлею-продажем нерухомого майна; торгівлі за готівку дорогоцінними металами / камінням та

виробами з них; проведення лотерей та/або азартних ігор), крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин ДПС, Державній навчально-науковій установі «Академія фінансового управління».

2. Департамент забезпечення координаційно-моніторингової роботи МФУ до 31 числа після звітнього періоду має завершити збір, обробку індивідуальних звітів СПФМ та подати зведений звіт за формою звітності № 2-фінмон (річна) Держфінмоніторингу. Звіт складається з трьох розділів: навчальна діяльність у сфері ВК/ФТ; показники діяльності СПФМ у сфері ВК/ФТ; показники діяльності МФУ у сфері ВК/ФТ.

3. Звіт за формою № 2-фінмон (річна) подається або у паперовій, або в електронній формі у вигляді електронних документів у форматі Excel (Word) і надсилається за такими електронними адресами у розрізі суб'єктів: СПФМ, ДННУ «Академія фінансового управління» до МФУ - infomf@minfin.gov.ua; ДПС до МФУ - aml@minfin.gov.ua. При звітуванні ДПС до МФУ, МФУ до Держфінмоніторингу використовуються системи електронного документообігу із засвідченням кваліфікованим електронним підписом.

4. СПФМ заповнюють такі рядки і розділи форми № 2-фінмон (річна):

1) ДННУ «Академія фінансового управління» рядки 1-4 розділу I.

2) СПФМ - рядки 1-38 розділу II звіту.

3) ДПС - рядки 3-5 розділу III звіту.

За відсутності даних ставиться прочерк.

5. Держфінмоніторинг проводить активну роботу з впровадження ризико-орієнтованої системи запобігання та протидії на предмет дотримання Методології з оцінки технічної відповідності Рекомендаціям FATF та з оцінки ефективності функціонування національних систем фінансового моніторингу. Механізм здійснення НОР на основі міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій FATF «Національна оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму» та узагальнення кращих практик проведення НОР іноземними державами, передбачений Законом України [6] та спільною постановою КМУ та НБУ [17] з метою виявлення і актуалізації загроз,

вразливостей, наслідків у національній системі фінансового моніторингу, виробітки проактивної стратегії і тактики стримування злочинців, своєчасного виявлення, арешту та конфіскації злочинних доходів, виявлення та ефективного блокування джерел фінансування незаконних і сумнівних операцій; вжиття відповідних заходів щодо запобігання та протидії актуальним загрозам та вразливостям.

6. Узагальнено зміст ризик-орієнтованого підходу у сфері ПВК/ФТ у частині визначення, оцінки ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності СПМ; аналізу наявних заходів щодо управління ризиками ВК/ФТ, які забезпечують їх мінімізацію (зниження).

7. Проаналізовано інформацію про стан реалізації бюджетних програм Держфінмоніторингу України та показників, що характеризують їх виконання відповідно за складовими елементами програмно-цільового методу за 2022 рік.

8. Показники затрат за програмою 3509010 не виконані через неукомплектованість на 44 штатні одиниці, також не було витрачено жодних коштів на придбання засобів технічного та криптографічного захисту інформації і формування аналітичної системи «е-досьє» у рамках цифровізації.

9. Позитивно характеризують продукт Держфінмоніторингу перевищення кількості понад планові: заведених досьє на 660, запитів до іноземних ПФЗ – на 777 і щодо надання додаткової інформації – на 7348. Утім кількість фактично опрацьованої інформації є недостатньою порівняно з планом у частині: порогових та підозрілих фінансових операції (-431390), СПФМ, що оброблені та взяті на облік (-11714), іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ (-49580), оброблених фінансових моніторингів (496140).

10. Кількісні показники функціонування ІСФМ також є невтішними через: невпровадження проекту цифрової трансформації, незважаючи на приріст понад план однієї ІС. Не відбулося введення апаратно-програмного комплексу «Пісочниця») і оновлення ІТС для обробки та збереження інформації. Негатив від оцінки результативних показників Продукту частково

компенсується зростанням кількості взятих на облік СПФМ (3030), міжнародних заходів з питань ПВК/ФТ (13), методично – роз'яснювальних документів, доведених до відома СПФМ (3207).

11. Показники ефективності в частині кількості оброблених інформацій із фінансового моніторингу на одного працівника не виконуються: про СПФМ (-45), про порогові та підозрілі фінансові операції (-317), іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ (-147), що забезпечує функціонування ІСФМ (-3084), кількості працівників, що забезпечують функціонування однієї ІС чи ІТС в ІСФМ (-1). Показники якості в частині: питомої ваги інформацій в загальній кількості поданої про порогові та підозрілі фінансові операції, фінансовий моніторинг в оцифрованому вигляді, обробку інформації, що має подаватися СПФМ, в електронному вигляді, а також кількості проектів узагальнених матеріалів, схвалених Експертною комісією для передачі правоохоронним органам, виконуються. Виключення становить значне відставання у рівні забезпечення функціонування ІСФМ (-3,9).

12. Аналіз виконання результативних показників бюджетної програми Держфінмоніторингу за КПКВ 3509020 свідчить про:

- 100% виконання показників: кількості установ, залучених до надання послуг з підвищення кваліфікації із загального фонду, середніх витрат зі спеціального фонду (на підвищення кваліфікації 1 фахівця СПФМ (банки), на участь 1 фахівця в одноденних тематичних семінарах для СПФМ), питомої ваги фахівців, які отримують документ про підвищення кваліфікації, у їх загальній кількості, а також рівня задоволення слухачів якістю послуг з підвищення кваліфікації; не виконані показники ефективності в частині середніх витрат на підвищення кваліфікації 1 фахівця Держфінмоніторингу та інших СПФМ, відмінних від банків; перевиконані показники продукту в частині кількості фахівців Держфінмоніторингу, СПФМ – банків (за виключенням інших СПФМ), які підвищили кваліфікацію; СПФМ, які взяли участь в одноденних тематичних семінарах тощо.

ВИСНОВКИ

1. Виконано ретроспективний історичний аналіз становлення Держфінмоніторингу. Показано, що його еволюція супроводжувалася розширенням виконуваних функцій і збільшенням інституціональної незалежності. Проте виклики сучасності потребують збільшення останньої і незалежності від Міністерства фінансів України.

2. Узагальнено наднаціональні документи у сфері запобігання і протидії: Рекомендації *FATF*, Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинних шляхом, та про фінансування тероризму, ратифікована Україною у 2010 році; національні документи - Закон України «ПВК/ФТ», Положення про Державну службу фінансового моніторингу України та Регламент її роботи.

3. Узагальнено обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу як центрального органу виконавчої влади, визначено її міжнародно-правовий статус. За інституціональною формою в категоріях міжнародних стандартів вона є підрозділом фінансової розвідки «адміністративного типу».

4. Охарактеризовано організаційну структуру управління Держфінмоніторингу, включаючи Керівництво, Департаменти, Управління і провідні відділи, узагальнено їх функції. Визначено статус створюваних при ній постійних або тимчасових консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, повноваження загальних зборів державних службовців, дисциплінарної комісії, тендерного комітету.

5. Визначено бюджетний статус Держфінмоніторингу як розпорядника бюджетних коштів третього рівня у системі мережі головного розпорядника коштів Міністерства фінансів України. Показано, що у 2022 році у розрізі бюджетних програм та окремих статей витрат основна питома вага бюджетних асигнувань приходить на КПКВ 3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу» (більше 95,78% за загальним фондом), решта

припадає на програму КПКВ 3509020, що стосується перепідготовки та підвищення кваліфікації. У структурі бюджетних асигнувань за економічними видатками найбільша питома вага приходить на оплату праці (більше 57%).

6. Надано оцінку діяльності Держфінмоніторингу з впровадження ризико-орієнтованої системи запобігання та протидії відповідно до Рекомендацій *FATF*. Охарактеризовано призначення, порядок і етапи здійснення НОР. Ідентифіковано основні ризики і загрози системи національної системи фінансового моніторингу, а також узагальнено заходи уряду, спрямовані на їх зниження. Напрямами удосконалення діяльності Держфінмоніторингу є: посилення уваги до транскордонних ризиків, ризиків діяльності неприбуткових організацій та різних типів юридичних осіб; збільшення обсягу інформаційних джерел і покращення якості статистичної бази; концентрація уваги на ризиках, спричинених фіктивним підприємництвом, тіньовою економікою та використанням готівки в господарському обороті.

7. Сформовано фінансово-економічний паспорт Державної служби фінансового моніторингу України, діяльність якої розпочалася у 2002 році у складі Міністерства фінансів України у статусі Державного департаменту фінансового моніторингу, який у 2005 році став центральним органом виконавчої влади, а у 2006 році отримав власну символіку. Наднаціональними документами у сфері запобігання і протидії є Міжнародні Стандарти (29 Рекомендацій) Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей - *Financial Action Task Force (FATF)* та Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинних шляхом, та про фінансування тероризму.

8. Інституціональною формою Підрозділу фінансової розвідки в Україні є Держфінмоніторинг як різновид фінансової розвідки «адміністративного типу». Узагальнено її обов'язки, права, функції та повноваження. Основним завданням Держфінмоніторингу є отримання від суб'єктів ПФМ повідомлення про підозрілі фінансові операції, їх опрацювання, узагальнення матеріалів і

передача її у разі наявності підозр щодо відмивання коштів чи фінансування тероризму правоохоронним і розвідувальним органам України.

9. Підвищення кваліфікації спеціалістів національної системи фінансового моніторингу забезпечується Державним закладом післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу». Протягом 2018-2020 років кількість осіб, що навчаються у ньому, зросла з 2007 осіб до 2761 особи, а до кінця 2022 року скоротилася до 1939 осіб. Стабільне зростання демонстрував державний сектор протягом 2018-2022 років – із 600 до 979 осіб. Приватний сектор демонстрував зростання протягом 2018-2020 років – із 1149 осіб до 1639 осіб, а до кінця 2022 року скорочення склало до 691 особи. Число осіб, залучених до тематичних семінарів, є найменшим і на початок і кінець періоду змінилося незначно – із 258 до 269 осіб із найбільшим значенням 437 осіб у 2021 році.

10. Організація діяльності Держфінмоніторингу здійснюється за двома такими основними напрямками: перше - планування роботи за визначеними Міністром МФУ пріоритетами діяльності на наступний рік з метою забезпечення послідовної та узгодженої діяльності з реалізації державної політики у сфері ПВК/ФТ.

11. У 2022 році Держфінмоніторинг здійснював видатки виключно в межах бюджетних асигнувань за такими Кодами програмної класифікації видатків (КПКВ):3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу»; Державний заклад післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» є розпорядником бюджетних коштів за КПКВ 3509020 «Перепідготовка та підвищення кваліфікації у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму». Бюджетні асигнування Держфінмоніторингу у 2022 році склали 196278,5 тис. грн.

12. У розрізі бюджетних програм та окремих статей витрат основна питома вага бюджетних асигнувань приходиться на КПКВ 3509010 «Керівництво та управління у сфері фінансового моніторингу» - 95,78% за

загальним фондом, на програму КПКВ 3509020, що стосується перепідготовки та підвищення кваліфікації – 4,22%, у т.ч. за загальним фондом – 1,86%, за спеціальним – 2,36%. У структурі бюджетних асигнувань за економічними видатками найбільша питома вага приходить на оплату праці - 57,12 %, другою за часткою статтею є інші видатки - 28,99 %, третьою – нарахування на оплату праці - 12,57 %, оплата комунальних послуг та енергоносіїв становить 1,33%.

13. Удосконалено регламентне забезпечення діяльності Державної служби фінансового моніторингу України. Наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2022 № 422 унормовані деякі питання формування адміністративної звітності МФУ як суб'єктом державного фінансового моніторингу у сфері ВК/ФТ. Починаючи зі звіту за 2022 рік МФУ формує звітність № 2-фінмон (річна). До 11 числа після звітного періоду МФУ мають подавати звіт за формою № 2-фінмон (річна) СПФМ (СГД у сфері аудиторської, бухгалтерської діяльності; консультування з питань оподаткування; посередництва під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна; консультування, пов'язаного з купівлею-продажем нерухомого майна; торгівлі за готівку дорогоцінними металами / камінням та виробами з них; проведення лотерей та/або азартних ігор), крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин ДПС, Державній навчально-науковій установі «Академія фінансового управління».

14. Департамент забезпечення координаційно-моніторингової роботи МФУ до 31 числа після звітного періоду має завершити збір, обробку індивідуальних звітів СПФМ та подати зведений звіт за формою звітності № 2-фінмон (річна) Держфінмоніторингу. Звіт складається з трьох розділів: навчальна діяльність у сфері ВК/ФТ; показники діяльності СПФМ у сфері ВК/ФТ; показники діяльності МФУ у сфері ВК/ФТ.

15. Звіт за формою № 2-фінмон (річна) подається або у паперовій, або в електронній формі у вигляді електронних документів у форматі Excel (Word) і надсилається за такими електронними адресами у розрізі суб'єктів: СПФМ,

ДННУ «Академія фінансового управління» до МФУ - infomf@minfin.gov.ua; ДПС до МФУ - aml@minfin.gov.ua. При звітуванні ДПС до МФУ, МФУ до Держфінмоніторингу використовуються системи електронного документообігу із засвідченням кваліфікованим електронним підписом.

16. СПФМ заповнюють такі рядки і розділи форми № 2-фінмон (річна):

- 1) ДННУ «Академія фінансового управління» рядки 1-4 розділу I.
- 2) СПФМ - рядки 1-38 розділу II звіту.
- 3) ДПС - рядки 3-5 розділу III звіту.

За відсутності даних ставиться прочерк.

17. Держфінмоніторинг проводить активну роботу з впровадження ризико-орієнтованої системи запобігання та протидії на предмет дотримання Методології з оцінки технічної відповідності Рекомендаціям FATF та з оцінки ефективності функціонування національних систем фінансового моніторингу. Механізм здійснення НОР на основі міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій *FATF* «Національна оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму» та узагальнення кращих практик проведення НОР іноземними державами, передбачений Законом України [6] та спільною постановою КМУ та НБУ [17] з метою виявлення і актуалізації загроз, вразливостей, наслідків у національній системі фінансового моніторингу, виробітки проактивної стратегії і тактики стримування злочинців, своєчасного виявлення, арешту та конфіскації злочинних доходів, виявлення та ефективного блокування джерел фінансування незаконних і сумнівних операцій; вжиття відповідних заходів щодо запобігання та протидії актуальним загрозам та вразливостям.

18. Узагальнено зміст ризик-орієнтованого підходу у сфері ПВК/ФТ у частині визначення, оцінки ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності СПМ; аналізу наявних заходів щодо управління ризиками ВК/ФТ, які забезпечують їх мінімізацію (зниження).

19. Проаналізовано інформацію про стан реалізації бюджетних програм Держфінмоніторингу України та показників, що характеризують їх виконання

відповідно за складовими елементами програмно-цільового методу за 2022 рік.

20. Показники затрат за програмою 3509010 не виконані через неукomплектованість на 44 штатні одиниці, також не було витрачено жодних коштів на придбання засобів технічного та криптографічного захисту інформації і формування аналітичної системи «е-досьє» у рамках цифровізації.

21. Позитивно характеризують продукт Держфінмоніторингу перевищення кількості понад планові: заведених досьє на 660, запитів до іноземних ПФЗ – на 777 і щодо надання додаткової інформації – на 7348. Утім кількість фактично опрацьованої інформації є недостатньою порівняно з планом у частині: порогових та підозрілих фінансових операції (-431390), СПФМ, що оброблені та взяті на облік (-11714), іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ (-49580), оброблених фінансових моніторинрів (496140).

22. Кількісні показники функціонування ІСФМ також є невтішними через: невпровадження проекту цифрової трансформації, незважаючи на приріст понад план однієї ІС. Не відбулося введення апаратно-програмного комплексу «Пісочниця») і оновлення ІТС для обробки та збереження інформації. Негатив від оцінки результативних показників Продукту частково компенсується зростанням кількості взятих на облік СПФМ (3030), міжнародних заходів з питань ПВК/ФТ (13), методично – роз'яснювальних документів, доведених до відома СПФМ (3207).

23. Показники ефективності в частині кількості оброблених інформацій із фінансового моніторингу на одного працівника не виконуються: про СПФМ (-45), про порогові та підозрілі фінансові операції (-317), іншої, що може бути пов'язаною з ВК/ФТ (-147), що забезпечує функціонування ІСФМ (-3084), кількості працівників, що забезпечують функціонування однієї ІС чи ІТС в ІСФМ (-1). Показники якості в частині: питомої ваги інформацій в загальній кількості поданої про порогові та підозрілі фінансові операції, фінансовий моніторинг в оцифрованому вигляді, обробку інформації, що має подаватися СПФМ, в електронному вигляді, а також кількості проектів узагальнених

матеріалів, схвалених Експертною комісією для передачі правоохоронним органам, виконуються. Виключення становить значне відставання у рівні забезпечення функціонування ІСФМ (-3,9).

24. Аналіз виконання результативних показників бюджетної програми Держфінмоніторингу за КПКВ 3509020 свідчить про: 100% виконання показників: кількості установ, залучених до надання послуг з підвищення кваліфікації із загального фонду, середніх витрат зі спеціального фонду (на підвищення кваліфікації 1 фахівця СПФМ (банки), на участь 1 фахівця в одноденних тематичних семінарах для СПФМ), питомої ваги фахівців, які отримують документ про підвищення кваліфікації, у їх загальній кількості, а також рівня задоволення слухачів якістю послуг з підвищення кваліфікації; не виконані показники ефективності в частині середніх витрат на підвищення кваліфікації 1 фахівця Держфінмоніторингу та інших СПФМ, відмінних від банків; перевиконані показники продукту в частині кількості фахівців Держфінмоніторингу, СПФМ – банків (за виключенням інших СПФМ), які підвищили кваліфікацію; СПФМ, які взяли участь в одноденних тематичних семінарах тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абесінова О. К. Внутрішні фактори розвитку державного фінансового моніторингу України. *Наукові праці НДФІ*. 2022. Вип. 2. С. 126-136.
2. Берізко В. Щодо адміністративно-правового статусу Державної служби фінансового моніторингу України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 118-122.
3. Белялов Т. Е., Коваленко Д. І. Удосконалення системи державного фінансового моніторингу за рахунок розширення податкової бази банківської діяльності з використанням мережі Інтернет. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 3. С. 149-155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_3_16
4. Бондар Т. А. Планування контрольної-наглядової діяльності Міністерства фінансів України як суб'єкта державного фінансового моніторингу. *Фінанси України*. 2015. № 4. С. 106-120.
5. Борець М. В. Повноваження Державної служби фінансового моніторингу України. *Форум права*. 2014. № 3. С. 22–28.
6. Борисенкова А. В. Фінансовий моніторинг як інститут державного фінансового контролю. *Ефективність державного управління*. 2013. Вип. 36. С. 182-188.
7. Буткевич С. А. Міністерство інфраструктури України як суб'єкт державного фінансового моніторингу. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 1. С. 26-30.
8. Буткевич С. А. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, як суб'єкт державного фінансового моніторингу. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 1. С. 34-43.
9. Буткевич С. А. Щодо адміністративно-правових повноважень Державного комітету фінансового моніторингу України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. № 42. С. 194-200.

10. Васюк М. В. Теоретичне визначення системи державного фінансового моніторингу як складової фінансової безпеки України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки.* 2015. Вип. 15(5). С. 141-145.

11. Воронкова О. М. Ефективність фінансового моніторингу в системі державного фінансового. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України.* 2017. № 1. С. 54-68.

12. Гаєвський І. М. Щодо деяких функцій державної служби фінансового моніторингу України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Право.* 2013. Вип. 182(1). С. 211-218.

13. Грабчук О., Супрунова І. Фінансовий моніторинг як умова забезпечення державної безпеки країни: поняття, складові, етапи розвитку. *Аспекти публічного управління.* 2020. Т. 8, № 4. С. 75-83.

14. Грапчев Є. В., В. В. Зайчикова Вдосконалення державного фінансового контролю в частині моніторингу бюджету. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка.* 2013. Т. 18, Вип. 4(1). С. 123-127.

15. Давидова О. В. До питання повноважень Державного комітету фінансового моніторингу у системі органів забезпечення державної безпеки. *Право і Безпека.* 2009. № 2. С. 46-51.

16. Деякі питання організації фінансового моніторингу: Постанова КМУ від 09.09.2020 № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2020-%D0%BF#n36>

17. Деякі питання формування адміністративної звітності Міністерством юстиції України як суб'єктом державного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Наказ Міністерства юстиції

України від 17.06.2022 № 2522/5. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-22#Text>

18. Деякі питання формування адміністративної звітності МФУ як суб'єктом державного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2022 № 422. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1664-22#n21>

19. Дюкареєв В. П. Загальна характеристика Державного комітету фінансового моніторингу України у системі органів виконавчої влади. *Форум права*. 2009. № 3. С. 233-236.

20. Дяченко О. П. Результативність інформаційних технологій системи державного фінансового моніторингу як механізму державної протидії розвитку тіньової економіки України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2018_2_11

21. Журавльов Д. В. Адміністративно-правове положення Міністерства юстиції України як суб'єкта державного фінансового моніторингу. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 12. С. 20-22.

22. Звіти про діяльність. 2022 рік. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/zviti-pro-diyalnist>

23. Катроша Л. В. Моніторинг як перспективний метод державного фінансового контролю у сфері державних закупівель. *Бізнес Інформ*. 2013. № 9. С. 303-308.

24. Ковальчук А. Т. Методологічні засади міжнародної співпраці органів фінансового контролю (на прикладі державної служби фінансового моніторингу України). *Dictum factum*. 2020. № 3. С. 44-48.

25. Козлова Ю. Правові засади діяльності НБУ України як суб'єкта державного фінансового моніторингу, визначені в підзаконних нормативно-правових актах. *Юридичний вісник*. 2022. № 4. С. 149-155.

26. Козлова Ю. С. Адміністративно-правовий статус НБУ України як суб'єкта державного фінансового моніторингу: поняття, зміст та складові структурні елементи. *Правова позиція*. 2022. № 2. С. 131-136.

27. Козлова Ю. С. Міжнародно-правові засади діяльності НБУ України як суб'єкта державного фінансового моніторингу. *Правові новели*. 2022. № 16. С. 177-181.

28. Коломієць І. В. Державний фінансовий моніторинг в Україні: сучасний стан і шляхи вдосконалення. *Форум права*. 2010. № 1. С. 164-169.

29. Коломєць О. К. Взаємодія державної служби фінансового моніторингу України з суб'єктами первинного фінансового моніторингу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : право, публічне управління та адміністрування*. 2021. № 1. С. 15-20.

30. Коркач І. В. Моніторинг державних фінансів в умовах проведення реформ. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 6(1). С. 7-11.

31. Кузьмінська О. Е. Теоретичні передумови державного регулювання фінансового моніторингу. *Наукові праці НДФІ*. 2022. Вип. 4. С. 19-40.

32. Легеза Є. О., Белов Д. М. Деякі особливості правового регулювання статусу Державної служби фінансового моніторингу України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Вип. 73(2). С. 51-56.

33. Легеза Є. О., Белов Д. М. Деякі особливості правового регулювання статусу Державної служби фінансового моніторингу України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Вип. 73(2). С. 51-56.

34. Литвин Н. А. Щодо форм взаємодії між Державною службою фінансового моніторингу України та Національним антикорупційним бюро України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2019. Вип. 39. С. 38-41.

35. Луніна І. О., Серебрянська Д. М. Методичні засади моніторингу місцевих бюджетів у контексті забезпечення стабільності державних фінансів. *Фінанси України*. 2013. № 7. С. 33-43.

36. Максименко Л. П., Чумакова І. Ю. Інноваційні механізми реалізації повноважень Міністерства фінансів України як суб'єкта державного фінансового моніторингу. *Фінанси України*. 2012. № 9. С. 54-68.

37. Меморандум про взаєморозуміння між Державною службою фінансового моніторингу України та Підрозділом фінансової розвідки Люксембургу щодо співробітництва в обміні фінансовою інформацією стосовно відмивання коштів, пов'язаних предикатних злочинів та фінансування тероризму: Міжнародний документ від 22.02.2022, 13.07.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442_001-22#Text

38. Меморандум про взаєморозуміння між Державною службою фінансового моніторингу України та Підрозділом фінансових розслідувань Служби безпеки Королівства Саудівська Аравія щодо співробітництва у сфері обміну інформацією стосовно відмивання коштів, фінансування тероризму і пов'язаних з ним злочинів: Міжнародний документ від 31.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/682_001-21#Text

39. Меморандум про взаєморозуміння між Державною службою фінансового моніторингу України та підрозділом аналізу фінансової інформації Республіки Мальта щодо співробітництва в сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, пов'язаним предикатним злочинам, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Міжнародний документ від 26.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/470_001-21#Text

40. Меморандум про взаєморозуміння між Державною службою фінансового моніторингу України та Управлінням з нагляду та фінансової інформації Святого Престолу (Ватикану) щодо співробітництва в сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового

знищення: Міжнародний документ від 31.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/336_001-21#Text

41. Мігус І. П., Андрієнко В. М., Молодецький С. С., Бліхар М. М. Методика прогнозування банкрутства та рейдерства як інструмент державного моніторингу стану фінансової безпеки України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 1. С. 267-274.

42. Мігус І. П., Андрієнко В. М., Молодецький С. С., Бліхар М. М. Методика прогнозування банкрутства та рейдерства як інструмент державного моніторингу стану фінансової безпеки України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 1. С. 267-274.

43. Мораренко І. В. Адміністративно-правове забезпечення державного примусу в системі фінансового моніторингу. *Право і суспільство*. 2012. № 5. С. 66-69.

44. Нечипорук С. Повноваження Міністерства юстиції України як суб'єкта державного фінансового моніторингу. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 5. С. 139-147.

45. Патюта І. М. Державний фінансовий моніторинг у контексті регулювання банківського сектору. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2014. Вип. 4. С. 48-51.

46. Першин В. Г. Державний фінансовий моніторинг: загальні правові характеристики. *Публічне право*. 2019. № 2. С. 70-74.

47. Першин В. Г. Державний фінансовий моніторинг: завдання та функції. *Публічне право*. 2017. № 1. С. 45-50.

48. Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.03.2021 № 176. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0532-21#Text>

49. Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і

моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій): Постанова НБУ України від 30.06.2020 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-20#n15>

50. Приймаченко Д. В., Легеза Є. О. Деякі аспекти вдосконалення адміністративно-правового статусу державної служби фінансового моніторингу України. *Правова позиція*. 2022. № 3. С. 35-40.

51. Приймаченко Д. В., Легеза Є. О. Деякі аспекти вдосконалення адміністративно-правового статусу державної служби фінансового моніторингу України. *Правова позиція*. 2022. № 3. С. 35-40.

52. Про верифікацію та моніторинг державних виплат: Закон України від 03.12.2019 № 324-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324-20#Text>

53. Про внесення зміни у додаток 2 до Умов, диференційованих показників і розмірів преміювання керівника Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління», що належить до сфери управління Державної служби фінансового моніторингу України»: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2022 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0126-22#Text>

54. Про встановлення відомчих заохочувальних відзнак Державної служби фінансового моніторингу України: Наказ Міністерства фінансів України від 30.07.2018 № 655. URL: <http://surl.li/jdcab>

55. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення 18.07.2023)

56. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова КМУ від 29.07.2015 № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>

57. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова НБУ України від 19.05.2020 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>

58. Про затвердження Положення про здійснення установами фінансового моніторингу: Постанова Національного банку України від 28.07.2020 № 107. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0107500-20#Text>

59. Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 10.09.2021 № 3201/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1210-21#Text>

60. Про затвердження Порядку збору, обробки і аналізу інформації щодо результатів діяльності суб'єктів фінансового моніторингу, інших державних органів, що беруть участь у роботі системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, схвалення та оприлюднення результатів національної оцінки ризиків та здійснення заходів за її результатами: Постанова КМУ; Національний банк; Порядок від 05.08.2020 № 690. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/690-2020-%D0%BF#n7>

61. Про затвердження Порядку збору, обробки і аналізу інформації щодо результатів діяльності суб'єктів фінансового моніторингу, інших державних органів, що беруть участь у роботі системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, схвалення та оприлюднення результатів національної оцінки ризиків та здійснення заходів за її результатами: Постанова КМУ; Національний банк; Порядок від 05.08.2020 № 690. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/690-2020-%D0%BF#n7>

62. Про затвердження Порядку здійснення нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснюють Міністерство фінансів, Міністерство юстиції, Міністерство цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів від 16.06.2023 № 662. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/662-2023-%D0%BF#Text>

63. Про затвердження Порядку надання Державною службою фінансового моніторингу України Національній поліції України узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів та отримання Державною службою фінансового моніторингу України інформації про хід їх розгляду: Наказ Міністерства фінансів України та Міністерства внутрішніх справ України від 14.07.2021 № 395/535. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1026-21>

64. Про затвердження Порядку надання Державною службою фінансового моніторингу України Службі безпеки України узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів та отримання Державною службою фінансового моніторингу України інформації про хід їх розгляду: Наказ Міністерства фінансів України та Служби безпеки України від 14.07.2021 № 394/237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1026-21>

65. Про затвердження Порядку обміну інформацією між МФУ та Міністерством соціальної політики України для здійснення верифікації та моніторингу державних виплат: Наказ Міністерства фінансів України і Міністерства соціальної політики України від 09.02.2022 № 56/83. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0251-22#Text>

66. Про затвердження Порядку проведення стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в апараті Державної служби фінансового моніторингу України: Наказ Міністерства фінансів України від 09.06.2021 № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0952-21#Text>

67. Про затвердження Порядку формування та оприлюднення комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Постанова КМУ від 05.08.2020 № 692. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/692-2020-%D0%BF#n10>

68. Про затвердження Принципів опрацювання одержаної від суб'єктів первинного фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, та критерії проведення аналізу таких операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 02.08.2021 № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-21#Text>

69. Про затвердження Програми стратегічного розвитку Державної служби фінансового моніторингу України на період до 2024 року: Наказ Міністерства фінансів України від 17.01.2022 № 16. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/strategy/16.pdf> (дата звернення 19.07.2023)

70. Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану: Постанова НБУ України від 23.03.2022 № 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0060500-22#Text>

71. Про особливості здійснення виїзних перевірок у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) під час карантину: Постанова НБУ України від 17.12.2021 № 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0145500-21#Text>

72. Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України,

що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями: Постанова КМУ від 27.01.2016 № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2016-%D0%BF#n33>

73. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення порядку подання інформації, необхідної для проведення фінансового моніторингу: Постанова Верховної Ради України від 08.07.2022 № 2378-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2378-20#Text>

74. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму: Закон України від 17.11.2010 № 2698-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2698-17#Text>

75. Про символіку Державного комітету фінансового моніторингу України: Указ Президента України від 15.06.2006 № 526/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526/2006#Text>

76. Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств: Постанова КМУ від 19.05.1999 № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/859-99-%D0%BF#Text>

77. Сафонов Ю. М. Інформаційний моніторинг фінансових ринків на державному рівні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 13. С. 19-21.

78. Умови, диференційовані показники і розміри преміювання керівника Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління», що належить до сфери управління Державної служби фінансового моніторингу України: Наказ Міністерства фінансів України від 15.09.2021 № 506. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1401-21#n39>

79. Швець Н. Р., Акритов А. А. Роль і місце фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 3. С. 3–9.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЛИСТ-ПОВІДОМЛЕННЯ про замороження/розмороження активів

(вибрати)

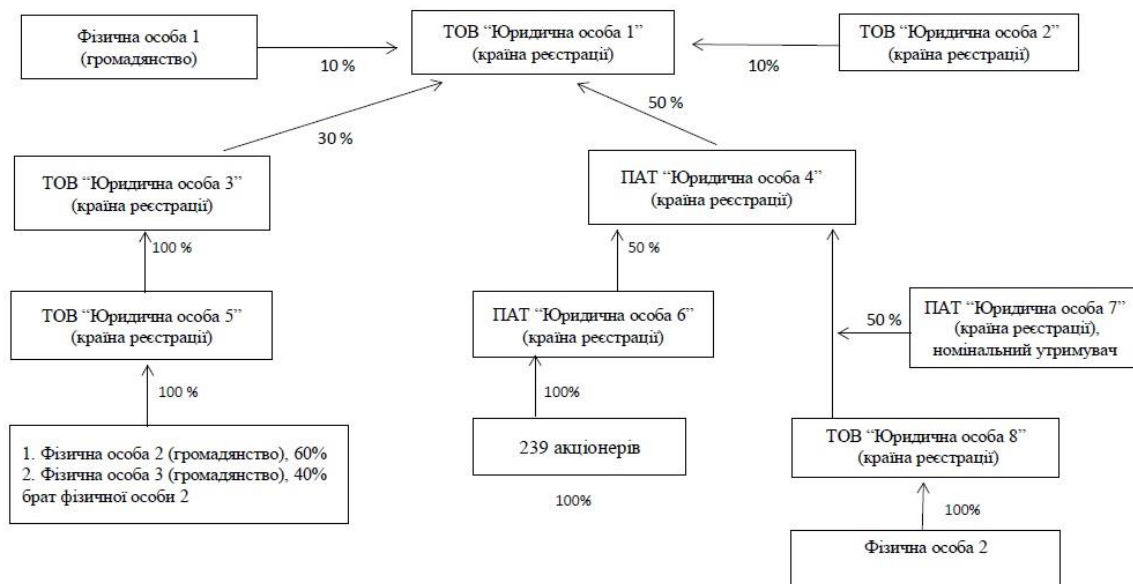
від «___» _____ №

№ з/п	Атрибут	Інформація
1	2	3
I. Відомості про банк, який надає інформацію		
1	Найменування банку	
2	Код за ЄДРПОУ	
3	Контактний телефон відповідального працівника банку	
4	Електронна пошта для зворотного зв'язку	
II. Відомості про особу, активи якої заморожені/розморожені		
5	Номер запису в переліку терористів (С1)	
6	Повне найменування [(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))]	
7	Наявні ідентифікаційні дані особи	
8	Додаткова інформація (за наявності), зокрема щодо зв'язку особи, активи якої заморожені (були заморожені), з особою з переліку терористів (якщо особа, активи якої заморожуються, не є особою, включеною до переліку терористів)	
III. Відомості про заморожені/розморожені активи		
9	Дата й час замороження/розмороження активів	
10	Підстава для замороження/ розмороження активів	
11	Вид активу	
12	Номери та дати відкриття клієнту рахунків, суми заморожених/розморожених активів на них у розрізі рахунків (за наявності)	
13	Номери та дати укладання договорів щодо надання банком послуг без відкриття рахунку, види активів, що є предметом таких договорів, та суми, на які вони укладені (за наявності)	
14	Номери транзитних рахунків, на яких обліковуються/обліковувались заморожені кошти за заблокованими фінансовими операціями (кошти за якими не були зарахованими на рахунок клієнта)	
15	Інформація щодо фінансових операцій з активами терористів без встановлення ділових відносин (за наявності): найменування, номер і дата первинного документа; дата ініціювання фінансової операції; дата замороження активів	
16	Додаткова інформація (за наявності)	
17	Додатки (за наявності)	

Відповідальний працівник банку	_____	Прізвище, ім'я, по батькові
	(підпис)	

Додаток Б

Приклад схематичного зображення структури власності клієнта - юридичної особи

Додаток В

АНКЕТА

клієнта - юридичної особи - резидента

Анкета клієнта - юридичної особи - резидента має містити такі відомості:

1. Повне та скорочене (за наявності) найменування.
2. Організаційно-правова форма.
3. Форма власності.
4. Місцезнаходження.
5. Кількість працівників.
6. Код за ЄДРПОУ.
7. Дата державної реєстрації.
8. Дата та номер запису в ЄДР.
9. Номери контактних телефонів і факсів.
10. Інформація про відокремлені підрозділи (філії, представництва, відділення або інші відокремлені підрозділи).
11. Адреса електронної пошти (за наявності).
12. Дата встановлення ділових відносин/здійснення фінансової операції на значну суму без встановлення ділових відносин.
13. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
14. Дата первинного заповнення анкети.
15. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
16. Інформація щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП, результатів моніторингу фінансових операцій).
17. Дата внесення до анкети останніх змін.
18. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками (згідно з переліком осіб, які відповідно до законодавства України мають право розпоряджатися рахунком клієнта) та/або майном; ідентифікаційні дані представника клієнта (крім інших осіб, які перебувають у трудових відносинах із клієнтом).
19. Дані про виконавчий орган.
20. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника або особи, на яку покладено функції з керівництва та управління господарською діяльністю.
21. Дані, що дають змогу встановити КБВ (або зазначення факту їх відсутності).
22. Дані про структуру власності (пряме володіння) із зазначенням частки володіння;
23. Інформація про належність клієнта до категорії РЕР:
 - 1) дата виявлення відповідного факту;
 - 2) дата отримання дозволу керівника банку на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин;

3) ознака належності до РЕР (КБВ є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, яка пов'язана з політично значущою особою) та посада відповідної політично значущої особи;

4) дата, з якої банк припинив вживати заходи, визначені частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

24. Інформація про материнську компанію, корпорацію, холдингову групу, промислово-фінансову групу або інше об'єднання, членом якого є клієнт, дочірні підприємства.

25. Розмір статутного капіталу.

26. Вид (види) господарської (економічної) діяльності.

27. Зміст/суть діяльності.

28. Послуги банку (продукти), якими користується клієнт.

29. Рахунки, відкриті в банку.

30. Рахунки, відкриті в інших банках, у тому числі в інших країнах (найменування банку, його код, номер рахунку).

31. Джерела надходження коштів та інших цінностей на рахунки клієнта (у тому числі тих, що очікує клієнт, який раніше не обслуговувався).

32. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

33. Дата замороження активів.

34. Дата розмороження активів.

Додаток Д

АНКЕТА**клієнта - юридичної особи - нерезидента (трасту або іншого подібного правового утворення)**

Анкета клієнта - юридичної особи - нерезидента (трасту або іншого подібного правового утворення) має містити такі відомості:

1. Повне та скорочене (за наявності) найменування.
2. Форма власності.
3. Країна реєстрації.
4. Дата реєстрації.
5. Орган реєстрації.
6. Реквізити свідоцтва про реєстрацію або витягу з банківського, торговельного чи судового реєстру.
7. Місцезнаходження.
8. Інформація про відокремлені підрозділи (філії, представництва, відділення або інші відокремлені підрозділи).
9. Кількість працівників.
10. Номери контактних телефонів.
11. Адреса електронної пошти (за наявності).
12. Дата встановлення ділових відносин.
13. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
14. Дата первинного заповнення анкети.
15. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
16. Інформація щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП, результатів моніторингу фінансових операцій).
17. Дата внесення до анкети останніх змін.
18. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном; ідентифікаційні дані представника клієнта (крім інших осіб, які перебувають у трудових відносинах із клієнтом).
19. Відомості про виконавчий орган.
20. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника або особи, на яку покладено функції з керівництва та управління господарською діяльністю.
21. Дані, що дають змогу встановити КБВ (або зазначення факту їх відсутності).
22. Дані про структуру власності (пряме володіння) із зазначенням частки володіння.
23. Інформація про належність клієнта до категорії РЕР:
 - 1) дата виявлення відповідного факту;
 - 2) дата отримання дозволу керівника банку на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин;

3) ознака належності до РЕР (КБВ є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою) та посада відповідної політично значущої особи);

4) дата, з якої банк припинив вживати заходи, визначені частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

24. Інформація про материнську компанію, корпорацію, холдингову групу, промислово-фінансову групу або інше об'єднання, членом якого є клієнт.

25. Розмір статутного капіталу.

26. Вид (види) господарської (економічної) діяльності.

27. Зміст/суть діяльності.

28. Послуги банку (продукти), якими користується клієнт.

29. Рахунки, відкриті в банку.

30. Рахунки, відкриті в інших банках, у тому числі в інших країнах (найменування банку, код, номер рахунку). Заповнюється в разі наявності такої інформації.

31. Джерела надходження коштів та інших цінностей на рахунки клієнта (у тому числі тих, які очікує клієнт, що раніше не обслуговувався).

32. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

33. Дата замороження активів.

34. Дата розмороження активів.

Додаток Є

АНКЕТА**клієнта - представництва юридичної особи - нерезидента**

Анкета клієнта - представництва юридичної особи - нерезидента має містити такі відомості:

1. Повне та скорочене (за наявності) найменування.
2. Місцезнаходження.
3. Дані про реєстрацію як платника податку на прибуток [реєстраційний (обліковий) номер, дата реєстрації, орган реєстрації] - за наявності.
4. Вид (види) господарської (економічної) діяльності.
5. Зміст/суть діяльності.
6. Ліцензії (дозволи) на право здійснення певних операцій (діяльності) (найменування, серії, номери, ким видані, термін дії).
7. Послуги банку (продукти), якими користується клієнт.
8. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном, ідентифікаційні дані представника клієнта.
9. Номери контактних телефонів.
10. Адреса електронної пошти (за наявності).
11. Дата встановлення ділових відносин.
12. Рахунки, відкриті в банку.
13. Рахунки, відкриті в інших банках (найменування банку, код, номер рахунку).
14. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
15. Дата первинного заповнення анкети.
16. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
17. Дані щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП результатів моніторингу фінансових операцій).
18. Дата внесення до анкети останніх змін.
19. Повне та скорочене (за наявності) найменування юридичної особи - нерезидента.
20. Організаційно-правова форма юридичної особи - нерезидента.
21. Форма власності юридичної особи - нерезидента.
22. Країна реєстрації юридичної особи - нерезидента.
23. Дата реєстрації юридичної особи - нерезидента.
24. Орган реєстрації юридичної особи - нерезидента.
25. Реквізити свідоцтва про реєстрацію або витягу з банківського, торговельного чи судового реєстру.
26. Місцезнаходження юридичної особи - нерезидента.
27. Інформація про відокремлені підрозділи (філії, представництва, відділення або інші відокремлені підрозділи) юридичної особи - нерезидента.
28. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном юридичної особи - нерезидента.

29. Номери контактних телефонів юридичної особи - нерезидента.
30. Адреса електронної пошти юридичної особи - нерезидента (за наявності).
31. Дані про виконавчий орган юридичної особи - нерезидента.
32. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника або особи, на яку покладено функції з керівництва та управління господарською діяльністю юридичної особи - нерезидента.
33. Дані, що дають змогу встановити КБВ юридичної особи - нерезидента (або зазначення факту їх відсутності).
34. Дані про структуру власності (пряме володіння) із зазначенням частки володіння юридичної особи - нерезидента.
35. Інформація про належність клієнта до категорії РЕР:
- 1) дата виявлення відповідного факту;
 - 2) дата отримання дозволу керівника банку на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин;
 - 3) ознака належності до РЕР (КБВ є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою) та посада відповідної політично значущої особи);
 - 4) дата, з якої банк припинив вживати заходи, визначені частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ;
36. Інформація про материнську компанію, корпорацію, холдингову групу, промислово-фінансову групу або інше об'єднання, членом якого є клієнт.
37. Розмір статутного капіталу юридичної особи - нерезидента.
38. Вид (види) господарської (економічної) діяльності юридичної особи - нерезидента.
39. Зміст діяльності юридичної особи - нерезидента.
40. Джерела надходження грошових коштів та інших цінностей на рахунки клієнта (у тому числі тих, що очікує клієнт, який раніше не обслуговувався).
41. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.
42. Дата замороження активів.
43. Дата розмороження активів.

Додаток Ж

**АНКЕТА
клієнта - фізичної особи**

Анкета клієнта - фізичної особи має містити такі відомості:

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності).
2. Дата народження.
3. Місце народження (за наявності).
4. Громадянство (для нерезидентів).
5. Місце проживання або перебування.
6. Інформація про ідентифікаційний документ.
7. Місце тимчасового перебування на території України (для нерезидентів).
8. РНОКПП або номер (та за наявності - серія) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття РНОКПП, чи номер паспорта із записом про відмову від прийняття РНОКПП в електронному безконтактному носії.
9. Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).
10. Місце роботи, посада.
11. Номери контактного телефону.
12. Адреса електронної пошти (за наявності).
13. Дата встановлення ділових відносин/здійснення першої разової фінансової операції на значну суму.
14. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
15. Дата первинного заповнення анкети.
16. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
17. Інформація щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП результатів моніторингу фінансових операцій).
18. Дата внесення до анкети останніх змін.
19. Ідентифікаційні дані особи, яка відкриває рахунок на ім'я клієнта.
20. Ідентифікаційні дані представника(ів) клієнта.
21. Дані про реєстрацію фізичної особи як підприємця (для клієнтів - фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність) - за наявності.
22. Вид підприємницької діяльності (для клієнтів - фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність) - за наявності.
23. Види незалежної професійної діяльності (для клієнтів - фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність) - за наявності.
24. Види послуг, якими користується клієнт.
25. Рахунки клієнта, відкриті в банку.
26. Інформація про належність клієнта до категорії PEP:

1) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член сім'ї політично значущої особи або особа, яка пов'язана з політично значущою особою);

2) категорія посад політично значущої особи;

3) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи (зазначається, якщо сам клієнт не є політично значущою особою), інші ідентифікаційні дані (за наявності) та ознака резидентності такої політично значущої особи;

4) дата виявлення відповідного факту;

5) дата отримання дозволу керівника банку на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин;

6) дата, з якої банк припинив вживати заходів, визначених частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

27. Джерела та обсяги надходження коштів та інших цінностей на рахунки клієнта.

28. Дані щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП, результатів моніторингу фінансових операцій).

29. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

30. Дата замороження активів.

31. Дата розмороження активів.

Додаток 3

АНКЕТА**клієнта - фізичної особи-підприємця**

Анкета клієнта - фізичної особи-підприємця має містити такі відомості:

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності).
2. Дата народження.
3. Місце народження (за наявності).
4. Громадянство.
5. Місце проживання або місце перебування.
6. Відомості про ідентифікаційний документ.
7. Місце тимчасового перебування на території України (для нерезидентів).
8. РНОКПП або номер (та за наявності - серія) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття РНОКПП, чи номер паспорта із записом про відмову від прийняття РНОКПП в електронному безконтактному носії.
9. Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).
10. Дата та номер запису в ЄДР.
11. Номери контактного телефону.
12. Адреса електронної пошти (за наявності).
13. Дата встановлення ділових відносин/здійснення разової фінансової операції на значну суму.
14. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
15. Дата первинного заповнення анкети.
16. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
17. Дані щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП, результатів моніторингу фінансових операцій).
18. Дата внесення до анкети останніх змін.
19. Вид (види) підприємницької діяльності.
20. Зміст/суть діяльності.
21. Ліцензії (дозволи) на право здійснення певних операцій (діяльності) (найменування, серії, номери, ким видані, термін дії).
22. Ідентифікаційні дані представника клієнта.
23. Види послуг, якими користується клієнт.
24. Рахунки клієнта, відкриті в банку.
25. Рахунки клієнта, відкриті в інших банках (найменування банку, код банку, номер рахунку). Заповнюється за наявності такої інформації.
26. Інформація про належність клієнта до категорії РЕР:
 - 1) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член сім'ї політично значущої особи або особа, яка пов'язана з політично значущою особою);

- 2) категорія посад політично значущої особи;
 - 3) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи (зазначається, якщо сам клієнт не є політично значущою особою), інші ідентифікаційні дані (за наявності) та ознака резидентності такої політично значущої особи;
 - 4) дата виявлення відповідного факту;
 - 5) дата отримання дозволу керівника банку на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин;
 - 6) дата, з якої банк припинив вживати заходів, визначених частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ.
27. Джерела надходження коштів та інших цінностей на рахунки клієнта.
 28. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.
 29. Дата замороження активів.
 30. Дата розмороження активів.

Додаток І

АНКЕТА**клієнта - фінансової установи-нерезидента-кореспондента**

Анкета клієнта - фінансової установи-нерезидента-кореспондента має містити такі відомості:

1. Повне та скорочене найменування.
2. Форма власності.
3. Країна реєстрації.
4. Дата реєстрації.
5. Орган реєстрації.
6. Реквізити свідоцтва про реєстрацію або витягу з банківського реєстру.
7. Банківський ідентифікаційний код (BIC).
8. Вид ліцензії на здійснення банківських (фінансових) операцій.
9. Номер ліцензії.
10. Дата видачі ліцензії.
11. Фінансові операції, що можуть здійснюватися фінансовою установою.
12. Місцезнаходження.
13. Номери контактних телефонів і факсів.
14. Адреса електронної пошти (за наявності).
15. Рівень ризику ділових відносин. Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
16. Дата встановлення кореспондентських відносин.
17. Дата первинного заповнення анкети.
18. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта.
19. Дані щодо вжиття банком інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, ПЗНП, результатів моніторингу фінансових операцій).
20. Дата внесених до анкети останніх змін.
21. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та майном.
22. Відомості про виконавчий орган.
23. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника або особи, на яку покладено функції з керівництва та управління.
24. Дані, що дають змогу встановити КБВ (або зазначення факту їх відсутності).
25. Відомості про структуру власності (пряме володіння) із зазначенням частки володіння.
26. Інформація про належність клієнта до категорії PEP:
 - 1) дата виявлення відповідного факту;
 - 2) дата отримання дозволу керівника банку на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин з відповідною особою;

3) ознака належності до РЕР (КБВ є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, яка пов'язана з політично значущою особою) та посада відповідної політично значущої особи);

4) дата, з якої банк припинив уживати заходів, визначених частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

27. Розмір статутного капіталу.

28. Інформація про відокремлені структурні підрозділи (у разі їх наявності).

29. Спеціалізація за банківськими (фінансовими) продуктами.

30. Інформація про материнську компанію, корпорацію, холдингову групу, промислово-фінансову групу або інше об'єднання, членом якого є клієнт.

31. Джерела надходження коштів на рахунки клієнта (у тому числі тих, що очікує клієнт, який раніше не обслуговувався).

32. Інформація щодо оцінки заходів клієнта у сфері ПВК/ФТ.

33. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

34. Дата замороження активів.

35. Дата розмороження активів.

Додаток Й

АНКЕТА

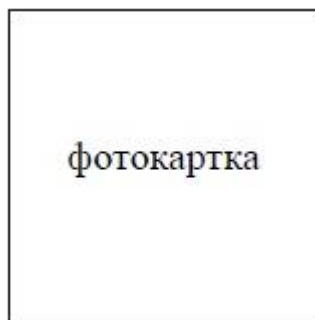
клієнта - фізичної особи - підприємця

Анкета клієнта - фізичної особи - підприємця має містити такі відомості:

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності).
2. Дата народження.
3. Місце народження (за наявності).
4. Громадянство (для нерезидентів).
5. Місце проживання або перебування.
6. Інформація про ідентифікаційний документ.
7. Місце тимчасового перебування на території України (для нерезидентів).
8. Реєстраційний номер облікової картки платника податків або номер (та за наявності - серія) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, чи номер паспорта із записом про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків в електронному безконтактному носії.
9. Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).
10. Дата та номер запису в ЄДР.
11. Номери контактних телефонів.
12. Адреса електронної пошти (за наявності).
13. Дата встановлення ділових відносин / здійснення першої разової фінансової операції на значну суму.
14. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
15. Дата первинного заповнення анкети.
16. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
17. Інформація щодо вжиття суб'єктом інших заходів НПК (зокрема актуалізації даних про клієнта, посилені заходи належної перевірки, результатів моніторингу фінансових операцій).
18. Дата внесення до анкети останніх змін.
19. Вид (види) підприємницької діяльності.
20. Зміст/суть діяльності.
21. Ідентифікаційні дані представника(ів) клієнта.
22. Види послуг, якими користується клієнт.
23. Інформація про належність клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей або осіб, пов'язаних з політично значущими особами, або інших осіб, кінцевими бенефіціарними власниками яких є політично значущі особи, члени їх сімей або особи, пов'язані з політично значущими особами:
 - 1) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член сім'ї політично значущої особи або особа, яка пов'язана з політично значущою особою);
 - 2) категорія посад політично значущої особи;
 - 3) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи (зазначається, якщо сам клієнт не є політично значущою особою), інші ідентифікаційні дані (за наявності) та ознака резидентності такої політично значущої особи;
 - 4) дата виявлення відповідного факту;
 - 5) дата отримання дозволу керівника суб'єкта на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин (для суб'єктів, що здійснюють свою діяльність шляхом утворення юридичної особи).

24. Дата відмови від установлення/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.
25. Дата замороження активів.
26. Дата розмороження активів.

Додаток К

АНКЕТА відповідального працівника банку

(повне найменування банку)

I. Інформація про відповідального працівника банку

Таблиця 1

Загальна інформація

№ з/п	Назва	Інформація
1	2	3
1	Прізвище	
2	Ім'я та по батькові (за наявності)	
3	Посада, на яку погоджується особа	
4	Країна громадянства, рік набуття громадянства	
5	Дата народження	
6	Місце постійного проживання	
7	Місце тимчасового проживання (за наявності)	
8	Місце реєстрації	
9	Ідентифікаційний/податковий номер	
10	Країна, податковим резидентом якої є особа	
11	Науковий ступінь, вчене звання (за наявності)	
12	Номери телефонів	
13	Електронна адреса	

Таблиця 2

Документ, що посвідчує особу

№ з/п	Тип документа	Серія та номер	Дата видачі	Орган видачі
1	2	3	4	5

Таблиця 3

Інформація про вищу освіту

№ з/п	Навчальний заклад, країна	Рік закінчення навчання	Спеціальність	Ступінь (рівень)
1	2	3	4	5

Таблиця 4

Рішення уповноваженого органу/уповноваженої особи банку про обрання/призначення відповідального працівника банку

№ з/п	Уповноважений орган/уповноважена особа, що/яка прийняв/прийняла рішення про обрання/призначення	Дата рішення про обрання/призначення особи	Дата вступу на посаду
1	2	3	4

II. Відомості про професійну діяльність

Таблиця 5

Інформація про професійну діяльність відповідального працівника банку

№ з/п	Роботодавець, країна реєстрації, ідентифікаційний/реєстраційний/податковий код/номер, адреса вебсайта	Строк перебування на посаді		Посада (посади)	Сфера відповідальності	Причина припинення повноважень / звільнення	Основний вид діяльності роботодавця
		дата обрання/призначення	дата припинення повноважень / звільнення				
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 6

Відомості про осіб (із місць роботи відповідального працівника банку за останні три роки), які можуть надати інформацію про кваліфікацію та ділову репутацію особи

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи	Найменування роботодавця, країна реєстрації	Посада	Адреса електронної пошти	Номери мобільних телефонів
1	2	3	4	5	6

III. Відносини відповідального працівника банку з іншими особами

Таблиця 7

Перелік юридичних осіб, у яких особа є власником істотної участі або контролером

№ з/п	Найменування юридичної особи, країна реєстрації, ідентифікаційний/реєстраційний код/номер, адреса вебсайта	Адреса місцезнаходження	Розмір участі, %			Наявність впливу на юридичну особу	Основний вид діяльності	Наявність зв'язку юридичної особи з банком та його опис
			пряма	опосередкована	сукупна			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Таблиця 8

Асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Ступінь родинного зв'язку	Рік народження	Країна громадянства	Ідентифікаційний/податковий номер	Місце проживання (країна, населений пункт)	Місце роботи, посада
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 9

Перелік юридичних осіб, у яких асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку є власниками істотної участі або контролерами

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Найменування юридичної особи, ідентифікаційний/реєстраційний код/номер, країна реєстрації, адреса вебсайта	Адреса місцезнаходження	Розмір участі, %			Наявність впливу на юридичну особу	Основний вид діяльності	Наявність зв'язку юридичної особи з банком та його опис
				пряма	опосередкована	сукупна			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 10

Перелік юридичних осіб, у яких асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку є керівниками/входять до складу органів управління

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Найменування юридичної особи, ідентифікаційний/реєстраційний код/номер, країна реєстрації, адреса вебсайта	Адреса місцезнаходження	Посада	Основний вид діяльності	Наявність зв'язку юридичної особи з банком та його опис
1	2	3	4	5	6	7

IV. Оцінка реальних або потенційних конфліктів інтересів

Таблиця 11

Інформація щодо наявності/відсутності у відповідального працівника банку конфліктів інтересів

№ з/п	Питання	Відповідь (так/ні)
1	2	3
1	Чи маєте Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) або юридичні особи, з якими Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) перебуваєте в трудових відносинах, або в яких Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) є керівником, керівником підрозділу внутрішнього аудиту або власником істотної участі/контролером, зобов'язання майнового характеру перед банком, до якого Вас обрано відповідальним працівником банку, його материнською та/або дочірніми компаніями?	
2	Якщо так, то надайте пояснення:	

3	Чи володієте Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) прямо або опосередковано акціями банку, до якого Вас обрано відповідальним працівником банку, його материнської та/або дочірніх компаній?	
4	Якщо так, то надайте пояснення:	
5	Чи є Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) учасниками, працівниками, консультантами юридичної особи, яка перебуває в ділових відносинах із банком?	
6	Якщо так, то надайте пояснення:	
7	Чи берете Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) участь у будь-якій іншій діяльності, що конкурує в будь-якій формі з інтересами банку, до якого Вас обрано відповідальним працівником банку?	
8	Якщо так, то надайте пояснення:	
9	Чи маєте Ви (Ваші асоційовані/близькі особи) інші майнові або немайнові інтереси, що можуть призвести до конфлікту інтересів під час обіймання Вами посади відповідального працівника банку, на яку Вас було обрано (призначено)?	
10	Якщо так, то надайте пояснення:	
11	Чи порушуються Вами вимоги статті 26 Закону України «Про запобігання корупції»?	
12	Якщо так, то надайте пояснення:	
13	Чи порушуються Вами (Вашими родичами першого ступеня споріднення) вимоги статті 65 Закону України «Про Національний банк України»?	
14	Якщо так, то надайте пояснення:	

V. Оцінка достатності часу для виконання обов'язків відповідального працівника банку

Таблиця 12

Інформація щодо наявності/відсутності достатнього часу для виконання відповідальним працівником банку своїх обов'язків

№ з/п	Питання
1	2
1	Чи передбачаєте Ви суміщення посади відповідального працівника банку з іншою посадою в іншій юридичній особі?
2	Відповідь:
3	Яку кількість годин щотижнево Ви готові присвячувати виконанню обов'язків відповідального працівника банку?
4	Відповідь:
5	Чи буде посада відповідального працівника банку суміщена з іншими посадами в банку? Якщо так, то зазначте ці посади та надайте опис функціональних обов'язків, що будуть виконуватися Вами на таких посадах.
6	Відповідь:

VI. Ділова репутація

Таблиця 13

Інформація щодо відповідності відповідального працівника банку вимогам щодо наявності бездоганної ділової репутації

№ з/п	Питання	Відповідь (так/ні)
-------	---------	--------------------

1	2	3
1	Чи маєте Ви судимість, що не погашена або не знята в установленому законом порядку, за вчинення злочинів проти власності, злочинів у сфері господарської діяльності, злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, незалежно від ступеня їх тяжкості, а також за вчинення інших умисних злочинів, якщо такі злочини законодавством країни, у якій здійснено засудження за вчинення відповідного злочину, віднесено до злочинів середньої тяжкості, тяжких або особливо тяжких злочинів?	
2	Чи позбавлено Вас права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю згідно з вироком або іншим рішенням суду?	
3	Чи виникало або існувало протягом останніх трьох років суттєве порушення податкових зобов'язань, вчинене Вами?	
4	Чи існує таке суттєве порушення податкових зобов'язань станом на дату підписання цієї анкети?	
5	Чи маєте Ви заборгованість зі сплати податків, зборів або інших обов'язкових платежів, що не є суттєвим порушенням податкового зобов'язання?	
6	Якщо так, то надайте пояснення:	
7	Чи наявні істотні та/або систематичні порушення Вами вимог банківського, фінансового, валютного, податкового законодавства, законодавства з питань фінансового моніторингу, законодавства про цінні папери, акціонерні товариства та фондовий ринок?	
8	Якщо так, то надайте пояснення:	

VII. Кваліфікаційні вимоги щодо окремих фактів

Таблиця 14

1	Чи діяли щодо Вас протягом останніх трьох років санкції, застосовані Україною, іноземними державами (крім держав, які здійснюють збройну агресію проти України), міждержавними об'єднаннями або міжнародними організаціями?	
2	Чи застосовані такі санкції станом на дату підписання цієї анкети?	
3	Чи перебували Ви протягом останніх десяти років у переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції?	
4	Чи перебуваєте Ви в такому переліку станом на дату підписання цієї анкети?	
5	Чи допускали Ви порушення (невиконання або неналежне виконання) зобов'язання фінансового характеру, сума якого перевищувала 300000 гривень (або еквівалент цієї суми в іноземній валюті), а строк порушення перевищував 30 днів поспіль, перед будь-яким банком або іншою юридичною чи фізичною особою протягом останніх трьох років?	
6	Чи існує таке порушення станом на дату підписання цієї анкети?	
7	Якщо так, то надайте опис [обов'язково вкажіть повне найменування або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) контрагента, зобов'язання перед яким порушено, вид правочину, на підставі якого таке зобов'язання виникло, його реквізити (дата, номер), суму та валюту заборгованості, строк порушення (кількість днів)], пояснення та зазначте дату усунення порушення:	
8	Чи траплялися протягом останніх трьох років випадки припинення Ваших повноважень (Вашого звільнення) на вимогу державного органу?	

9	Якщо так, то зазначте дату, причину припинення повноважень/звільнення та надайте пояснення:	
10	Чи звільняли Вас протягом останніх п'яти років з огляду на систематичне або одноразове грубе порушення посадових обов'язків та/або правил трудового розпорядку, порушення обмежень, установлених законодавством про протидію корупції, вчинення за місцем роботи розкрадання, зловживання владою/службовим становищем або іншого правопорушення?	
11	Якщо так, то зазначте дату, причину звільнення та надайте пояснення:	
12	Чи перебували Ви протягом останніх трьох років на посаді керівника банку або керівника підрозділу внутрішнього аудиту банку (або виконували обов'язки за посадою) більше ніж шість місяців з моменту обрання (призначення), без погодження Вас НБУ України на відповідну посаду?	
13	Якщо так, то надайте пояснення:	
14	Чи траплялися протягом останніх трьох років випадки подання Вами недостовірної інформації Національному банку України?	
15	Якщо так, то зазначте, яка саме недостовірна інформація подавалася Національному банку України, дату її подання та надайте пояснення:	
16	Чи володіли Ви істотною участю в банку станом на будь-яку дату протягом року, що передував дню рішення про віднесення цього банку до категорії неплатоспроможних або про відкликання в банку банківської ліцензії за ініціативою НБУ України (крім відкликання банківської ліцензії у зв'язку з нездійсненням банком жодної банківської операції протягом року з дня її отримання)?	
17	Якщо так, то надайте пояснення:	
18	Чи перебували Ви протягом більше шести місяців на посаді керівника банку (крім заступника головного бухгалтера) або керівника підрозділу внутрішнього аудиту банку (або виконували обов'язки за посадою) протягом року, що передував даті рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних або про відкликання в банку банківської ліцензії за ініціативою НБУ України (крім відкликання банківської ліцензії у зв'язку з нездійсненням банком жодної банківської операції протягом року з дня її отримання)?	
19	Якщо так, то надайте пояснення:	
20	Чи мали Ви можливість незалежно від обіймання посад і володіння участю в банку надавати обов'язкові вказівки або іншим чином визначати чи істотно впливати на дії цього банку станом на будь-яку дату протягом року, що передує дню рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних або про відкликання у банку банківської ліцензії за ініціативою НБУ України (крім відкликання банківської ліцензії у зв'язку з нездійсненням банком жодної банківської операції протягом року з дня її отримання)?	
21	Якщо так, то надайте пояснення:	
22	Чи володіли Ви істотною участю в іноземному банку станом на будь-яку дату протягом року до прийняття уповноваженим органом іноземної країни рішення про визнання цього банку неплатоспроможним або про відкликання ліцензії на здійснення банківської/кредитної діяльності (крім відкликання ліцензії в разі ліквідації іноземного банку за ініціативою власників)?	
23	Якщо так, то надайте пояснення:	

24	Чи перебували Ви протягом більше шести місяців у складі органу управління або на посаді керівника підрозділу внутрішнього аудиту/контролю іноземного банку протягом року до прийняття уповноваженим органом іноземної країни рішення про визнання цього банку неплатоспроможним або про відкликання ліцензії на здійснення банківської/кредитної діяльності (крім відкликання ліцензії в разі ліквідації іноземного банку за ініціативою власників)?	
25	Якщо так, то надайте пояснення:	
26	Чи мали Ви можливість незалежно від обіймання посад і володіння участю надавати обов'язкові вказівки або іншим чином визначати чи істотно впливати на дії іноземного банку станом на будь-яку дату протягом року до прийняття уповноваженим органом іноземної країни рішення про визнання цього банку неплатоспроможним або про відкликання ліцензії на здійснення банківської/кредитної діяльності (крім відкликання ліцензії в разі ліквідації іноземного банку за ініціативою власників)?	
27	Якщо так, то надайте пояснення:	
28	Чи траплялися протягом останніх трьох років випадки невиконання Вами взятих на себе особистих зобов'язань та/або гарантійних листів, наданих Національному банку України?	
29	Якщо так, то надайте опис (зазначити, які саме зобов'язання/гарантії не були виконані, їх дату та підстави надання, строк у який вони мали бути виконані, поточний стан виконання, зазначити дату виконання, якщо зобов'язання були виконані із порушенням строку) та пояснення:	
30	Чи траплялися протягом останніх трьох років випадки припинення Ваших повноважень (Вашого звільнення) або переведення Вас на іншу посаду, якому передувала вимога НБУ України щодо Вашої заміни на посаді з підстав того, що Ви не забезпечили належного виконання своїх посадових обов'язків, що призвело до порушення банком вимог банківського законодавства, виявлених під час здійснення банківського нагляду в порядку, установленому законодавством України?	
31	Якщо так, то зазначте дату та підстави висунення НБУ України відповідної вимоги, дату припинення повноважень (звільнення) або переведення та надайте пояснення:	
32	Чи наявні факти невиконання Вами фінансових зобов'язань, або ж невідповідності Вашої діяльності стандартам ділової практики та/або професійної етики?	
33	Якщо так, то надайте пояснення:	

VIII. Запевнення щодо інформації, наданої в анкеті

Я, _____

[прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) відповідального працівника банку]

стверджую, що інформація, надана в анкеті, є правдивою і повною та не заперечую проти перевірки НБУ України достовірності поданих документів і персональних даних, що в них містяться, у тому числі, але не виключно, шляхом надання цієї інформації іншим державним органам України.

Я стверджую, що належним чином виконую вимоги законодавства України або законодавства країни свого громадянства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» підписанням цієї анкети я надаю Національному банку України згоду на збирання, зберігання, обробку та

поширення моїх персональних даних у межах та спосіб, визначених законодавством України.

_____	_____	_____
(дата підписання анкети)	(підпис відповідального працівника банку)	(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище, телефон, адреса електронної пошти контактної особи банку)

Пояснення щодо порядку подання та параметрів заповнення анкети відповідального працівника банку

I. Загальні вимоги до заповнення та подання анкети

1. Анкета відповідального працівника банку (далі - Анкета) подається в паперовому та в електронному вигляді.

2. Доступна для завантаження та заповнення форма Анкети в електронному вигляді у форматі *xlsx* (іншому форматі, визначеному НБУ України) розміщується на сторінці офіційного Інтернет-представництва НБУ України.

3. Зміст паперової та електронної версій Анкети має бути ідентичним.

4. Для подання Анкети в паперовому вигляді роздруковується заповнена форма Анкети у форматі *xlsx* (іншому форматі, визначеному НБУ України), завантажена зі сторінки офіційного Інтернет-представництва НБУ. Заповнена Анкета після роздрукування підписується відповідальним працівником банку та подається разом з кольоровою фотокарткою особи, що наклеюється на Анкету у визначеному місці.

Анкета особи, яка постійно проживає в іноземній країні та/або не володіє українською мовою, може бути заповнена іноземною мовою та подана до НБУ України з перекладом на українську мову. У цьому випадку перекладений на українську мову текст Анкети підлягає внесенню в завантажену зі сторінки офіційного Інтернет-представництва НБУ України форму Анкети у форматі *xlsx* (іншому форматі, визначеному НБУ України). Після роздрукування заповненої Анкети українською мовою вона підшивається як переклад до Анкети, заповненої іноземною мовою, та засвідчується підписом перекладача, який виконав переклад (справжність підпису перекладача засвідчується нотаріально).

5. Анкета в паперовому вигляді подається на аркушах А4, орієнтація сторінки - альбомна, шрифт - Times New Roman, розмір шрифту - 10 друкарських пунктів, має бути прошита та на звороті останньої сторінки зазначена загальна кількість аркушів.

6. Анкета в електронному вигляді у форматі *xlsx* (іншому форматі, визначеному НБУ України), заповнена українською мовою так, як зазначено в пункті 4 розділу I пояснень до додатка 29 Положення про здійснення банками фінансового моніторингу (далі - Положення), разом з фотокарткою у форматі *jpg* або *jpeg* надсилаються засобами електронної пошти НБУ України.

7. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) зазначаються повністю.

8. Дати в Анкеті заповнюються у форматі ДД.ММ.РРРР.

9. Якщо немає можливості надати інформацію за окремими пунктами Анкети, то у відповідних колонках таблиць необхідно зазначити причину неможливості її подання.

10. Якщо немає інформації за окремими пунктами Анкети, то у відповідних колонках таблиць проставляється прочерк.

II. Вимоги до заповнення розділу I «Інформація про відповідального працівника банку»

11. У колонці 3 таблиці 1 «Загальна інформація»:

1) у рядку 4 «Країна громадянства, рік набуття громадянства» зазначається країна громадянства особи станом на дату заповнення Анкети (якщо особа є громадянином кількох країн, то зазначаються всі такі країни), а в дужках - рік, з якого особа є громадянином відповідної країни (країн);

2) у рядках 6 «Місце постійного проживання» та 7 «Місце тимчасового проживання (за наявності)» зазначаються повні адреси місць фактичного проживання особи станом на дату заповнення Анкети [індекс, країна, область, район, місто (населений пункт), вулиця, будинок, квартира]. Якщо особа змінила країну постійного проживання протягом року до дати підписання Анкети, то після найменування країни зазначаються місяць і рік, коли відбулася зазначена зміна;

3) у рядку 8 «Місце реєстрації» зазначається повна адреса, за якою особа зареєстрована [індекс, країна, область, район, місто (населений пункт), вулиця, будинок, квартира]. Якщо особа не є громадянином України і в країні її громадянства не здійснюється реєстрація місця проживання, то у відповідному полі проставляється прочерк;

4) у рядку 9 «Ідентифікаційний/податковий номер» для податкового резидента України зазначається РНОКПП (для осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття РНОКПП, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті, - серія та номер такого паспорта), для особи, яка не є податковим резидентом України, - індивідуальний номер платника податків (або аналогічний йому код/номер) такої особи в країні податкового резидентства (за наявності);

5) у рядку 10 «Країна, податковим резидентом якої є особа», якщо протягом року до дати підписання Анкети змінилася країна, податковим резидентом якої є особа, то після назви країни зазначаються місяць і рік, коли відбулася зазначена зміна.

12. У колонці 2 «Тип документа» таблиці 2 «Документ, що посвідчує особу» для громадянина України зазначається «паспорт громадянина України», для громадян інших країн, осіб без громадянства - тип відповідного документа (наприклад: «закордонний паспорт»). Якщо особа має кілька документів, зокрема виданих різними державами, та які є дійсними на дату заповнення Анкети, то зазначаються реквізити і тип кожного з таких документів.

13. У таблиці 3 «Інформація про вищу освіту»:

1) у колонці 2 «Навчальний заклад, країна» зазначаються повне найменування та країна місцезнаходження навчального закладу (наприклад: «Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна»);

2) у колонці 4 «Спеціальність» зазначається відповідна галузь знань, з якої отримано вищу освіту, відповідно до документа про освіту (наприклад: «Економіка», «Право»);

3) у колонці 5 «Ступінь (рівень)» зазначається відповідний ступінь (рівень) вищої освіти, отриманий за результатом навчання, відповідно до документа про освіту (наприклад: «Магістр», «Бакалавр», «Спеціаліст»).

За наявності в особи кількох вищих освіт додається та заповнюється відповідна кількість рядків у таблиці 3.

14. У таблиці 4 «Рішення уповноваженого органу/уповноваженої особи банку про обрання/призначення відповідального працівника банку»:

1) у колонці 2 «Уповноважений орган/уповноважена особа, що прийняв/прийняла рішення про обрання/призначення» зазначається орган наглядова рада банку;

2) у колонці 4 «Дата вступу на посаду» зазначається дата фактичного вступу особи на посаду.

III. Вимоги до заповнення розділу II «Відомості про професійну діяльність»

15. Термін «роботодавець» включає юридичних осіб, що створені та здійснюють діяльність в Україні та інших країнах, а також фізичних осіб - громадян України та іноземних громадян.

16. У таблиці 5 «Інформація про професійну діяльність відповідального працівника банку» надається інформація про займані особою посади в роботодавців - юридичних осіб, включаючи посади за цивільно-правовими договорами, за сумісництвом, у разі виконання функцій голови/члена наглядової ради, а також працевлаштування в роботодавців - фізичних осіб на підставі укладених трудових договорів:

1) таблиця заповнюється за принципом «один рядок - на одну посаду особи». Таблиця заповнюється хронологічно у зворотному порядку (від поточної посади до найдавнішої). Відомості наводяться за весь період трудової діяльності;

2) у колонці 2 «Роботодавець, країна реєстрації, ідентифікаційний/реєстраційний/податковий код/номер, адреса вебсайта» зазначається скорочене (якщо немає скороченого - повне) найменування роботодавця - юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) роботодавця - фізичної особи на момент вступу особи на відповідну посаду. Ідентифікаційний код щодо юридичних осіб України зазначається згідно з даними ЄДР, реєстраційний номер щодо іноземних юридичних осіб - згідно з торговим, судовим, комерційним або іншим аналогічним офіційним реєстром юридичних осіб. Якщо особа працювала за сумісництвом, за цивільно-правовим договором, то в дужках після посади робиться відповідне уточнення;

3) у колонці 6 «Сфера відповідальності» зазначаються стисла інформація про основні функціональні обов'язки та напрями діяльності особи на займаній посаді;

4) колонка 8 «Основний вид діяльності роботодавця» заповнюється шляхом вибору відповідних видів діяльності юридичної особи із запропонованого у формі Анкети переліку або, якщо жоден із зазначених видів діяльності не відповідає виду діяльності юридичної особи, - шляхом зазначення іншого виду діяльності юридичної особи.

17. У таблиці 6 «Відомості про осіб (із місць роботи відповідального працівника банку за останні три роки), які можуть надати інформацію про кваліфікацію та ділову репутацію особи» надається контактна інформація про осіб, які є та були працівниками юридичних осіб, у яких особа працювала.

IV. Вимоги до заповнення розділу III «Відносини відповідального працівника банку з іншими особами»

18. У таблиці 7 «Перелік юридичних осіб, у яких особа є власником істотної участі (для незалежних директорів - 5 і більше відсотків участі) або контролером»:

1) зазначається інформація щодо переліку юридичних осіб, у яких особа є власником істотної участі або контролером;

2) у колонці 2 «Найменування юридичної особи, країна реєстрації, ідентифікаційний/реєстраційний код/номер, адреса вебсайта» зазначається скорочене (якщо немає скороченого - повне) найменування юридичної особи. Ідентифікаційний код щодо юридичних осіб України зазначається згідно з даними ЄДР, реєстраційний номер щодо іноземних юридичних осіб - згідно з торговим, судовим, комерційним або іншим аналогічним офіційним реєстром юридичних осіб;

3) у колонці 3 «Адреса місцезнаходження» зазначаються індекс, країна, область, район, місто (населений пункт), вулиця, будинок, офіс щодо фактичного місця провадження діяльності юридичної особи;

4) колонки 4 - 6 «Розмір участі, %» заповнюються згідно з вимогами щодо розрахунку розміру участі в банку, визначеними розділом V нормативно-правового акта НБУ України з питань ліцензування банків;

5) у разі здійснення особою незалежно від формального володіння значного або вирішального впливу на управління або діяльність юридичної особи у колонці 7 «Наявність впливу на юридичну особу» зазначається «значний вплив - до 50 %» або «вирішальний вплив - від 50 %». Визначення особи контролером юридичної особи здійснюється відповідно до визначення терміну, наведеного в статті 2 Закону про банки. За відсутності такого впливу в зазначеній колонці проставляється прочерк;

б) колонка 8 «Основний вид діяльності» заповнюється шляхом вибору відповідних видів діяльності юридичної особи із запропонованого у формі Анкети переліку або, якщо жоден із зазначених видів діяльності не відповідає виду діяльності юридичної особи, - шляхом зазначення іншого виду діяльності юридичної особи;

7) у колонці 9 «Наявність зв'язку юридичної особи з банком та його опис» зазначаються (за наявності) будь-які наявні відносини юридичної особи з банком про надання/отримання фінансових, юридичних, консультаційних послуг, постачання/споживання товарів, майнових/немайнових інтересів [наприклад, отримання кредитів, розміщення депозитів, відкриття рахунків, надання/отримання в оренду нерухомого/рухомого майна, спільна інфраструктура (місцезнаходження, інтернет-адреса, номери телефонів), наявність осіб, які суміщають посади в юридичній особі та в банку, наявність ознак економічної залежності один від одного, володіння участю один в одному та інше].

19. У таблиці 8 «Асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку»:

1) зазначають асоційованих осіб згідно з визначенням терміну «асоційована особа», наведеним у статті 2 Закону про банки;

2) колонка 3 «Ступінь родинного зв'язку» заповнюється згідно з переліком, наведеним у статті 53¹ Закону України «Про акціонерні товариства»;

3) у колонці 5 «Країна громадянства» зазначається країна громадянства асоційованої/близької особи станом на дату заповнення Анкети;

4) у колонці 6 «Ідентифікаційний/податковий номер» для податкового резидента України зазначається РНОКПП (для осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття РНОКПП, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті, - серія та номер такого паспорта), для особи, яка не є податковим резидентом України, - індивідуальний номер платника податків (або аналогічний йому) такої особи в країні податкового резидентства (за наявності);

5) у колонці 7 «Місце проживання (країна, населений пункт)» зазначаються країна та населений пункт місця фактичного проживання асоційованої/близької особи станом на дату заповнення Анкети;

6) у колонці 8 «Місце роботи, посада» зазначається інформація про місце роботи асоційованої/близької особи [скорочене (якщо немає скороченого - повне) найменування юридичної особи, країна реєстрації, ідентифікаційний код (щодо юридичних осіб України зазначається згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань), реєстраційний номер щодо іноземних юридичних осіб - згідно з торговим, судовим, комерційним або іншим аналогічним офіційним реєстром юридичних осіб] та займану посаду станом на дату заповнення Анкети.

20. У таблиці 9 «Перелік юридичних осіб, у яких асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку є власниками істотної участі або контролерами»:

1) зазначають асоційованих осіб згідно з визначенням терміна «асоційована особа», наведеним у статті 2 Закону про банки;

2) інформація щодо переліку юридичних осіб, у яких особа є: контролером - заповнюється щодо асоційованих/близьких осіб; власником істотної участі - заповнюється щодо асоційованих осіб;

3) у колонці 3 «Найменування юридичної особи, ідентифікаційний/реєстраційний код/номер, країна реєстрації, адреса вебсайта» зазначається скорочене (якщо немає скороченого - повне) найменування юридичної особи. Ідентифікаційний код щодо юридичних осіб України зазначається згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, реєстраційний номер щодо іноземних юридичних осіб - згідно з торговим, судовим, комерційним або іншим аналогічним офіційним реєстром юридичних осіб;

4) у колонці 4 «Адреса місцезнаходження» зазначаються індекс, країна, область, район, місто (населений пункт), вулиця, будинок, офіс щодо фактичного місця провадження діяльності юридичної особи;

5) колонки 5 - 7 «Розмір участі, %» заповнюються згідно з вимогами щодо розрахунку розміру участі в банку, визначеними розділом V нормативно-правового акта НБУ України з питань ліцензування банків;

6) у разі здійснення особою незалежно від формального володіння значного або вирішального впливу на управління або діяльність юридичної особи у колонці 8 «Наявність впливу на юридичну особу» зазначається «значний вплив - до 50 %» або «вирішальний вплив - від 50 %». Визначення особи контролером юридичної особи здійснюється відповідно до визначення терміна, наведеного у статті 2 Закону про банки. За відсутності такого впливу в зазначеній колонці проставляється прочерк;

7) колонка 9 «Основний вид діяльності» заповнюється шляхом вибору відповідних видів діяльності юридичної особи із запропонованого у формі Анкети переліку або, якщо жоден із зазначених видів діяльності не відповідає виду діяльності юридичної особи, - шляхом зазначення іншого виду діяльності юридичної особи;

8) у колонці 10 «Наявність зв'язку юридичної особи з банком та його опис» зазначаються (за наявності) будь-які наявні відносини юридичної особи з банком про надання/отримання фінансових, юридичних, консультаційних послуг, постачання/споживання товарів, майнових/немайнових інтересів [наприклад, отримання кредитів, розміщення депозитів, відкриття рахунків, надання/отримання в оренду нерухомого/рухомого майна, спільна інфраструктура (місцезнаходження, інтернет-адреса, номери телефонів), наявність осіб, які суміщають посади в юридичній особі та в банку, наявність ознак економічної залежності один від одного, володіння участю один в одному та інше].

21. Таблиця 10 «Перелік юридичних осіб, у яких асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку є керівниками/входять до складу органів управління» заповнюється щодо асоційованих/близьких осіб відповідального працівника банку, якщо вони входять до складу правління, наглядової ради юридичної особи, або якщо вони є одноосібними керівниками юридичної особи. Під час заповнення цієї таблиці необхідно керуватися за аналогією поясненням до таблиці 9 «Перелік юридичних осіб, у яких асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку є власниками істотної участі або контролерами».

V. Вимоги до заповнення розділу IV «Оцінка реальних або потенційних конфліктів інтересів»

22. У таблиці 11 «Інформація щодо наявності/відсутності у відповідального працівника банку конфліктів інтересів»:

1) надаються відповіді на питання в колонці 2 рядків 1, 3, 5, 7 та 9 щодо себе та всіх асоційованих осіб, зазначених у таблиці 9 «Асоційовані/близькі особи відповідального працівника банку»;

2) у колонці 2 рядка 5 під діловими відносинами юридичної особи з банком визнаються ділові відносини згідно з переліком, наведеним у статті 53¹ Закону України «Про акціонерні товариства»;

3) у колонці 2 рядка 9 під майновим інтересом розуміється інтерес щодо збереження або збільшення обсягу, якості нерухомого та рухомого майна відповідального працівника банку чи його асоційованих/близьких осіб;

4) у колонці 2 рядка 9 під немайновим інтересом розуміється інтерес, спрямований на задоволення особистих фізичних (біологічних), духовних, моральних, культурних, соціальних чи інших нематеріальних потреб відповідального працівника банку чи асоційованих (близьких) йому осіб.

VI. Вимоги до заповнення розділу VI «Ділова репутація» та розділу VII «Кваліфікаційні вимоги щодо окремих фактів»

23. Відомості надаються у вигляді відповідей на запитання, спрямовані на перевірку наявності/відсутності ознак небездоганної ділової репутації.

24. Якщо особа відповідає на наведені питання «ні», то пояснення не надаються.

25. Якщо особа відповідає на питання «так», то це свідчить про наявність у неї умовних ознак небездоганної ділової репутації. У цьому разі в рамках кожного такого питання наводиться опис ситуації з відповідним обґрунтуванням можливості невикористання до особи виявленої ознаки.

26. Якщо особа/банк звертається з клопотанням про невикористання до особи окремих ознак у порядку, визначеному Положенням, про це також зазначається (наприклад: «Щодо мене застосовується ознака, а саме: порушення зобов'язання фінансового характеру - заборгованість за кредитним договором від 01 квітня 2016 року № 007 із «Банком 1», загальний строк заборгованості - 150 днів, період заборгованості з 15 липня до 24 грудня 2016 року, сума заборгованості - 300000 грн. До пакета документів додано пояснення про причини виникнення заборгованості і запевнення кредитора щодо відсутності претензій до мене щодо поточного стану виконання зобов'язання»).

27. Термін «іноземний банк» уживається в значенні, наведеному в главі 1 розділу I нормативно-правового акта НБУ України з питань ліцензування банків.

28. Термін «остаточний ключовий учасник» уживається в значенні, наведеному в Положенні про порядок подання відомостей про структуру власності банку, затвердженому постановою Правління НБУ України від 21 травня 2015 року № 328 (зі змінами).

29. Термін «суттєве порушення податкового зобов'язання» уживається в значенні, наведеному в підпункті 3 пункту 83 розділу V Положення.

{Додаток 29 із змінами, внесеними згідно з Постановою НБУ № 138 від 02.10.2020}

Додаток Л

	Додаток 1 до Умов, диференційованих показників і розмірів преміювання керівника Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління», що належить до сфери управління Державної служби фінансового моніторингу України (пункт 2 цих Умов)
--	--

**ДИФЕРЕНЦІЙОВАНІ ПОКАЗНИКИ І РОЗМІРИ ПРЕМІЮВАННЯ
керівника Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління»,
що належить до сфери управління Державної служби фінансового
моніторингу України**

Диференційовані показники преміювання за підсумками роботи за квартал/рік		Розмір преміювання	
Показник	Значення показника (бал)		
Соціально-економічні показники		Максимальна сума балів - 12	
1. Відсутність / темпи зміни суми заборгованості з виплати заробітної плати у відсотках до попереднього кварталу/року		За підсумками роботи за квартал: від 9,5 до 12 балів(включно) - до трьох місячних посадових окладів; від 6,5 до 9 балів (включно) - до двох місячних посадових окладів; від 3 до 6 балів (включно) - до одного місячного посадового окладу; до 3 балів - премія не нараховується	
	0 % (відсутня заборгованість)		2
	до 100 %*		1*
	100 і більше відсотків**		0**
2. Своєчасність з нарахування (утримання) та сплати (перерахування) до бюджету податків і зборів:			
	своєчасне нарахування (утримання) та сплата (перерахування) до бюджету податків і зборів;		1
	заборгованість або несвоєчасне нарахування (утримання) та сплата (перерахування) до бюджету податків і зборів		0
Виконання показників фінансового плану у звітному періоді			
3. Чистий дохід			
	100 і більше відсотків		1
	менше 100 відсотків	0	
4. Чистий прибуток			
	100 і більше відсотків	1	
	менше 100 відсотків	0	
5. Відрахування частини чистого прибутку до державного бюджету		За підсумками роботи за рік:	

	100 і більше відсотків	1	від 9,5 до 12 балів(включно) - до шести місячних посадових окладів;
	менше 100 відсотків	0	
6. Капітальні інвестиції			від 6,5 до 9 балів (включно) - до чотирьох місячних посадових окладів;
	100 і більше відсотків	1	
	менше 100 відсотків	0	від 3 до 6 балів (включно) - до двох місячних посадових окладів;
7. Коефіцієнт покриття на кінець звітної періоду			
	≥ 1	1	до 3 балів - премія не нараховується
	< 1	0	
8. Коефіцієнт фінансової стійкості на кінець звітної періоду			до 3 балів - премія не нараховується
	≥ 1	1	
	< 1	0	
Виконання умов контракту у звітному періоді			
9. Виконання робіт / надання послуг згідно з укладеними договорами			
	в установлені терміни та належної якості	1,5	
	з порушенням встановлених термінів і не в повному обсязі не з вини підприємства	0,5	
	з порушенням встановлених термінів і не в повному обсязі з вини підприємства	0	
10. Укладення договорів з підприємствами, організаціями і установами, які забезпечують водопостачання, тепlopостачання, постачання електричної та теплової енергії, здійснюють ремонт та технічне обслуговування ліфтів та безпосередньо надають інші послуги, необхідні для забезпечення використання нерухомого майна, яке знаходиться на балансі підприємства			
	в установлені терміни та належної якості	1	
	з порушенням встановлених термінів і не в повному обсязі не з вини підприємства	0,5	
	з порушенням встановлених термінів і не в повному обсязі з вини підприємства	0	
11. Виявлення порушень за результатами проведення перевірок (аудитів) фінансово-господарської діяльності Підприємства порушень:			
	що не призвели до фінансових та/або майнових збитків, недоїмок за платежами до бюджету, сплати штрафів	0,5	
	що призвели до фінансових та/або майнових збитків, недоїмок за платежами до бюджету, сплати штрафів	0	

* за наявності цього показника розмір премії за рік повинен становити не більше 20 відсотків максимального розміру премії, визначеного цими Умовами.

** за наявності цього показника премія не нараховується.

	Додаток 2 до Умов, диференційованих показників і розмірів преміювання керівника Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління», що належить до сфери управління Державної служби фінансового моніторингу України (пункт 8 цих Умов)
--	---

ПРОПОЗИЦІЇ
щодо преміювання керівника Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління», що належить до сфери управління Державної служби фінансового моніторингу України за підсумками роботи за _____ квартал/рік

Показник	Фактичне значення показника за звітний період	Бал/відсоток, що відповідає фактичному значенню показника за звітний період
I. Диференційовані показники преміювання		
Соціально-економічні показники		
1. Відсутність / темпи зміни суми заборгованості з виплати заробітної плати у відсотках до попереднього кварталу/року*		
2. Своєчасність з нарахування (утримання) та сплати (перерахування) до бюджету податків і зборів		
Виконання показників фінансового плану у звітному періоді		
3. Чистий дохід		
4. Чистий прибуток		
5. Відрахування частини чистого прибутку до державного бюджету		
6. Капітальні інвестиції		
7. Коефіцієнт покриття на кінець звітного періоду		
8. Коефіцієнт фінансової стійкості на кінець звітного періоду		
Виконання умов контракту у звітному періоді		
9. Виконання робіт / надання послуг згідно з укладеними договорами		
10. Укладення договорів з підприємствами, організаціями і установами, які забезпечують водопостачання, тепlopостачання, постачання електричної та теплової енергії, здійснюють ремонт та технічне обслуговування ліфтів та безпосередньо надають інші послуги, необхідні для забезпечення використання нерухомого майна, яке знаходиться на балансі підприємства		

11. Виявлення порушень за результатами проведення перевірок (аудитів) фінансово-господарської діяльності підприємства порушень:		
Загальна сума балів за розділом I	×	
Розмір преміювання з урахуванням диференційованих показників за звітний період, кратність до посадового окладу керівника		
II. Виконання встановлених умов преміювання		
1. Виконання умов, передбачених контрактом, належного використання закріпленого за підприємством державного майна та забезпечення ефективної діяльності відповідно до Статуту	виконане/ невиконане	×
2. Виконання наказів і розпоряджень Держфінмоніторингу	виконане/ невиконане	
3. Дотримання трудової дисципліни	виконане/ невиконане	
4. Своєчасності сплати податків та інших обов'язкових зборів	виконане/ невиконане	
5. Відсутності узгоджених штрафних санкцій до підприємства з боку фіскальних органів	виконане/ невиконане	
6. Відсутності простроченої кредиторської заборгованості	виконане/ невиконане	
7. Відсутності на підприємстві випадків травм, каліцтв, поранень з вини підприємства	виконане/ невиконане	
8. Виконання з боку керівника умов трудових контрактів з працівниками підприємства	виконане/ невиконане	
9. Забезпечення виконання вимог, установлених чинним законодавством, з питань управління державним майном, забезпечення режиму секретності, охорони праці, протипожежної безпеки	виконане/ невиконане	
Загальна кількість невиконаних умов та відсоток, на який скорочується премія, розрахована відповідно до умов розділу II		
Розмір преміювання з урахуванням диференційованих показників за звітний період та виконання встановлених умов преміювання (визначається шляхом множення посадового окладу керівника підприємства на показник кратності до посадового окладу керівника відповідно до розділу I та зменшення отриманої в результаті множення суми на відсоток відповідно до розділу II)	Розмір, грн	
	Розрахунок:	

Керівник Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління»	_____	_____
	(підпис)	(Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))
Головний бухгалтер Державного підприємства «Експлуатаційно-майнове управління»	_____	_____
	(підпис)	(Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

Додаток Н

АНКЕТА

кандидата на проходження стажування

Біографічні відомості

_____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) кандидата)

_____ (число, місяць, рік народження кандидата)

Відомості про освіту

Найменування закладу освіти	Рік вступу	Рік закінчення	Галузь знань / спеціальність / спеціалізація	Ступінь вищої освіти

Відомості про стаж та досвід роботи (за наявності)

Період роботи (дата початку та завершення)	Найменування підприємства, установи, організації	Найменування посади	Короткий опис основних функцій

Відомості про володіння іноземними мовами (за наявності)

Мова	Рівень володіння іноземною мовою

Додаткова інформація (може включати відомості про досвід стажування в інших органах, участь у громадських організаціях, науковій діяльності тощо) _____

Планування стажування _____

Бажані напрями проходження стажування:

1. _____
2. _____
3. _____

Мета проходження стажування в Держфінмоніторингу:

«__» _____ 20__ року

(підпис кандидата)

Додаток О

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))

_____ керівника державної служби

від _____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) кандидата)

який (яка) проживає за адресою: _____

_____ (номер контактного телефону)

адреса електронної пошти _____ (заповнюється друкованими літерами)

ЗАЯВА

на проходження стажування

Прошу дозволити мені пройти стажування у

_____ (назва державного органу)

_____ та найменування структурного підрозділу

_____ державного органу)
з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року (включно).

Даю згоду на оброблення моїх персональних даних відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних».

«__» _____ 20__ року

(підпис кандидата)

Додаток Р

ДОВІДКА

про результати проходження стажування

видана _____
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) стажиста у родовому відмінку)

в тому, що він (вона) дійсно пройшов(ла) стажування в _____
(повна назва структурного
_____ підрозділу державного органу або

_____ посада працівника, введеного до структури державного органу як окрема штатна одиниця)
з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року (включно),
відповідно до наказу від «__» _____ 20__ року № _____.

Стажування проводилося відповідно до індивідуального плану стажування за результатом виконання якого стажист отримав(ла) оцінку * _____

Інформація про рівень професійної підготовки стажиста, одержаних ним (нею) знань та навичок, професійні, ділові та особисті якості стажиста під час проходження стажування**:

Керівник державної служби в
Держфінмоніторингу

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

* Критерії виставлення оцінки:

негативно - сумарний відсоток виконання завдань складає від 0 до 50 %;
задовільно - сумарний відсоток виконання завдань складає від 51 до 80 %;
відмінно - сумарний відсоток виконання завдань складає від 81 до 100 %.

** Заповнюється керівником стажування